

หนังสือเรียนสาระการประกอบอาชีพ

รายวิชาช่องทางการขยายอาชีพ (อช31001)

ระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย

ห้ามจำหน่าย

หนังสือเรียนเล่มนี้จัดพิมพ์ด้วยงบประมาณแผ่นดินเพื่อการศึกษาตลอดชีวิตสำหรับประชาชน
ลิขสิทธิ์เป็นของ สำนักงาน กศน. สำนักงานปลัดกระทรวงศึกษาธิการ

ตามโครงสร้างรายวิชา อช31001

หลักสูตรการศึกษานอกระบบการศึกษาขั้นพื้นฐาน
พุทธศักราช 2551

สำนักงานส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย
สำนักงานปลัดกระทรวงศึกษาธิการ
กระทรวงศึกษาธิการ

หนังสือเรียนสาระการประกอบอาชีพ

รายวิชาช่องทางการขยายอาชีพ (อช31001)

ระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย

เอกสารทางวิชาการหมายเลข 27/2554

คำนำ

สำนักงานส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย ได้ดำเนินการจัดทำหนังสือชุดใหม่นี้ขึ้น เพื่อสำหรับใช้ในการเรียนการสอนตามหลักสูตรการศึกษานอกระบบ ระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 ที่มีวัตถุประสงค์•ในการพัฒนาผู้เรียนให้มีคุณธรรม จริยธรรม มีสติปัญญาและศักยภาพในการประกอบอาชีพ การศึกษาต่อและสามารถดำรงชีวิต อยู่ในครอบครัว ชุมชน สังคม ได้อย่างมีความสุขโดยผู้เรียนสามารถนำหนังสือเรียนไปใช้ในการเรียนการสอนด้วยวิธีการศึกษาค้นคว้าด้วยตนเอง ปฏิบัติกิจกรรม รวมทั้งทำแบบฝึกหัดเพื่อ ทดสอบความรู้ความเข้าใจในสาระเนื้อหา โดยเมื่อศึกษาแล้วยังไม่เข้าใจ สามารถกลับไปศึกษาใหม่ได้ ผู้เรียนอาจจะสามารถเพิ่มพูนความรู้หลังจากศึกษาหนังสือเรียนนี้ โดยนำความรู้ไป แลกเปลี่ยนกับเพื่อนในกลุ่ม ศึกษาจากภูมิปัญญาท้องถิ่น จากแหล่งเรียนรู้และจากสื่ออื่นๆ

ในการดำเนินการจัดทำหนังสือเรียนตามหลักสูตรการศึกษานอกระบบระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 ได้รับความร่วมมือที่ดีจากผู้ทรงคุณวุฒิและผู้เกี่ยวข้องหลายท่าน ช่วยกันค้นคว้าและเรียบเรียงจากประสบการณ์และเนื้อหาสาระจากสื่อต่างๆ เพื่อให้ได้สื่อที่ สอดคล้องกับหลักสูตรและเป็นประโยชน์•ต่อผู้เรียนที่อยู่นอกระบบอย่างแท้จริง สำนักงานส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย ขอขอบคุณคณะที่ปรึกษา คณะผู้เรียบเรียง ตลอดจนคณะผู้จัดทำทุกท่าน ที่ได้ให้ความร่วมมือด้วยดี ไว้ ณ โอกาสนี้

สำนักงานส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย หวังว่าหนังสือเรียน ชุดนี้จะเป็นประโยชน์•ในการจัดการเรียนการสอนตามสมควร หากมีข้อเสนอแนะประการใด สำนักงานส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย ขออภัยรับไว้ด้วยความ ขอขอบคุณยิ่ง

สำนักงาน กศน.

สารบัญ

คำนำ

สารบัญ

โครงสร้างรายวิชา ระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย	1
บทที่ 1 การงานอาชีพ	3
เรื่องที่ 1 ความสำคัญและความจำเป็นในการครองชีพ	4
เรื่องที่ 2 การขยายอาชีพในชุมชน ประเทศ และโลก	7
เรื่องที่ 3 การขยายกระบวนการจัดการงานอาชีพในชุมชน	18
เรื่องที่ 4 คุณธรรม จริยธรรม	24
เรื่องที่ 5 การอนุรักษ์พลังงานและสิ่งแวดล้อมในการขยายอาชีพ ในชุมชน สังคม และโลก	28
บทที่ 2 ช่องทางการขยายอาชีพ	47
เรื่องที่ 1 ความจำเป็นในการมองเห็นช่องทางการประกอบอาชีพ	48
เรื่องที่ 2 ความเป็นไปได้ของการขยายอาชีพ	49
เรื่องที่ 3 การกำหนดวิธีการ ขั้นตอนการขยายอาชีพ และเหตุผลของการขยายอาชีพ	51
บทที่ 3 การตัดสินใจเลือกขยายอาชีพ	65
เรื่อง ภารกิจเพื่อความมั่นคงการทำในธุรกิจอาชีพ	66
ภาคผนวก	87
คณะผู้จัดทำ	

คำแนะนำในการใช้หนังสือเรียน

หนังสือสาระการประกอบอาชีพ รายวิชาช่องทางการขยายอาชีพ ระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย เป็นแบบเรียนที่จัดทำขึ้น สำหรับผู้เรียนที่เป็นนักศึกษานอกระบบ

ในการศึกษาหนังสือเรียนสาระการประกอบอาชีพ รายวิชาช่องทางการขยายอาชีพ ผู้เรียนควรปฏิบัติ ดังนี้

1. ศึกษาโครงสร้างรายวิชาให้เข้าใจในหัวข้อสาระสำคัญ ผลการเรียนรู้ที่คาดหวัง และขอบข่ายเนื้อหา
2. ศึกษารายละเอียดเนื้อหาของแต่ละบทอย่างละเอียดและทำกิจกรรมตามที่กำหนด แล้วตรวจสอบกับผู้รู้ ครู หรือเนวตอบกิจกรรมที่กำหนด ถ้าผู้เรียนตอบผิดควรกลับไปศึกษาและทำความเข้าใจในเนื้อหาใหม่ให้เข้าใจก่อนที่จะศึกษาเรื่องต่อไป
3. ผู้เรียนทำความเข้าใจลักษณะการประกอบอาชีพในชุมชน ประเทศ และโลกเพื่อสามารถนำมาใช้เป็นพื้นฐานในการจัดการเรียนรู้เพื่อการขยายอาชีพได้ จากการศึกษาในระดับประถมศึกษา และมัธยมศึกษาตอนต้น หลักสูตรนี้ หรือถ้าผู้เรียนใด มิได้ผ่านการศึกษาตามหลักสูตรนี้มาก่อนสามารถกลับไปทบทวนหนังสือเรียนใน ระดับประถมศึกษามัธยมศึกษาตอนต้น โดยเฉพาะ (อช11001) ช่องทางการเข้าสู่อาชีพ และ (อช21001) ช่องทางพัฒนาอาชีพ
4. หนังสือเรียนเล่มนี้เน้นการจัดการเรียนรู้ในลักษณะกระบวนการส่วนใหญ่จะยกตัวอย่างอาชีพเกษตรกรรมแต่อาชีพอื่นๆ ก็สามารถนำกระบวนการไปใช้ได้
5. หนังสือเรียนเล่มนี้มี 4 บท คือ
 - บทที่ 1 เหตุผลความจำเป็นในการขยายอาชีพ
 - บทที่ 2 ปัจจัยจำเป็นเพื่อนำอาชีพไปสู่ความมั่นคง
 - บทที่ 3 การปฏิบัติการตรวจสอบระบบการสร้างความมั่นคง
 - บทที่ 4 การประเมินความเป็นไปได้ในการนำแนวทางขยายอาชีพไปใช้จริง

โครงสร้างรายวิชา

ระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย

» สารสำคัญ

1. เหตุผลความจำเป็นในการขยายอาชีพ
2. ปัจจัยจำเป็นเพื่อนำอาชีพไปสู่ความมั่นคง
3. การปฏิบัติการตรวจสอบระบบการสร้างความมั่นคง
4. การประเมินความเป็นไปได้ในการนำแนวทางขยายอาชีพไปใช้จริง

» ผลการเรียนรู้ที่คาดหวัง

1. อธิบายความหมาย ความสำคัญ วิเคราะห์ลักษณะงาน ขอบข่ายงาน อาชีพในชุมชน สังคม ประเทศ และโลกที่จะนำไปสู่ความมั่นคงที่เหมาะสมกับศักยภาพของตน และสอดคล้องกับชุมชน สังคม
2. อธิบายเหตุผลปัจจัยความจำเป็นในการนำอาชีพไปสู่ความมั่นคงที่เหมาะสมกับศักยภาพของตนเองได้
3. ตรวจสอบระบบการสร้างความมั่นคง
4. ปฏิบัติการวิเคราะห์เพื่อการสร้างความมั่นคงในอาชีพได้

» ขอบข่ายเนื้อหา

บทที่ 1	การงานอาชีพ
บทที่ 2	ช่องทางการขยายอาชีพ
บทที่ 3	การตัดสินใจเลือกขยายอาชีพ

» สื่อการเรียนรู้

1. ใบงาน
2. ใบความรู้

บทที่ 1

การงานอาชีพ

»สาระสำคัญ

การประกอบอาชีพในชุมชน สังคม ประเทศ และโลกที่เหมาะสมกับศักยภาพของตนและสอดคล้องกับชุมชนเพื่อช่องทางการขยายอาชีพ

» ผลการเรียนรู้ที่คาดหวัง

ผู้เรียนมีความรู้ ความเข้าใจ มีเจตคติที่ดีในงานอาชีพ สามารถอธิบายลักษณะขอบข่ายกระบวนการผลิตงานอาชีพในชุมชน สังคม ประเทศ และโลกได้ และสามารถนำมาวิเคราะห์ในการขยายอาชีพ บนฐานของการมีคุณธรรม จริยธรรม และการอนุรักษ์พลังงานและสิ่งแวดล้อม

» ขอบข่ายเนื้อหา

- เรื่องที่ 1 ความสำคัญและความจำเป็นในการขยายอาชีพ
- เรื่องที่ 2 การขยายอาชีพในชุมชน ประเทศ โลก เช่น งานบ้าน งานเกษตร งานช่าง งานประดิษฐ์ งานธุรกิจ เป็นต้น
- เรื่องที่ 3 การขยายกระบวนการจัดการงานอาชีพในชุมชน สังคม ประเทศ โลก
 - การจัดการทางผลิต ได้แก่ การวางแผน การจัดทำโครงการ การใช้วัสดุอุปกรณ์ การใช้แรงงาน การใช้สถานที่ การใช้ทุน เป็นต้น
 - การจัดการการตลาด ได้แก่ การกำหนดทิศทางการตลาด การหาความต้องการของตลาด เช่น การขนส่ง การขาย การกำหนดราคาขาย การทำบัญชีประเภทต่าง ๆ เป็นต้น
- เรื่องที่ 4 คุณธรรม จริยธรรม ได้แก่ ความรับผิดชอบ ความประหยัด การอดออม ความสะอาด ความประณีต ความขยัน ความซื่อสัตย์ เป็นต้น
- เรื่องที่ 5 การอนุรักษ์พลังงานและสิ่งแวดล้อมในการขยายอาชีพในชุมชน สังคม ประเทศ และโลก

» สื่อการเรียนรู้

- หนังสือเรียน
- ใบงาน

เรื่องที่ 1 : ความสำคัญและความจำเป็นในการครองชีพ

การขยายขอบข่ายอาชีพ

หมายความว่า กิจกรรมอาชีพที่มีอยู่สามารถขยายกิจกรรมที่เกี่ยวข้องและสัมพันธ์ออกไปเป็นขอบข่ายอาชีพที่สร้างรายได้ ใช้ทุนทรัพยากรจากอาชีพหลักให้เกิดคุณค่า สร้างความเข้มแข็งยั่งยืนในอาชีพได้ เช่น

1. การขยายขอบข่ายอาชีพจากการหมุนเวียนเปลี่ยนรูปผลผลิตภัณฑ์ หรือผลพลอยได้ไปสู่กิจกรรมใหม่ เช่น

1.1 สร้างธุรกิจแปรรูปหมูจากฟาร์มหมูของตนเอง

1.2 สร้างธุรกิจปุ๋ยหมักจากขี้หมู

1.3 สร้างธุรกิจขนมหวานเยลลี่จากหนังหมู

2. การขยายขอบข่ายอาชีพจากการสร้างและพัฒนาเครือข่ายจากอาชีพ เช่น

2.1 เฟรนช่าย ชายสี่ปะหมี่เกี๊ยว

2.2 การสร้างเครือข่ายนาข้าวอินทรีย์

3. การขยายขอบข่ายอาชีพจากการตลาด เช่น

3.1 สวนมะพร้าว น้ำหอมแม่ตุ้ม ศูนย์กลางรับซื้อและขายส่งมะพร้าว น้ำหอม ภายใต้การควบคุมคุณภาพของตนเอง

4. การขยายขอบข่ายอาชีพ จากการส่งเสริมการท่องเที่ยว เช่น

4.1 จัดบริการท่องเที่ยวพักผ่อน กินอาหารเกษตรอินทรีย์ที่ไร่สุดปลายฟ้า

4.2 ท่องเที่ยวชิมผลไม้ ชมสวนชาวไร่จันทบุรี

5. การขยายขอบข่ายอาชีพกับการส่งเสริมสุขภาพและอนามัย เช่น

5.1 พักผ่อนรับประทานอาหารธรรมชาติไร้สารพิษ ปฏิบัติธรรมกับ Home stay
ครองรางวัลจะเข้

6. การขยายขอบข่ายอาชีพกับการเรียนรู้ เช่น

6.1 เรียนรู้ระบบนิเวศ ความพอเพียงที่ไร่นาสวนผสมคุณพิชิต

กิจกรรมที่ 1

ความสำคัญและความจำเป็นในการขยายอาชีพ

คำชี้แจง : ให้ครูและนักเรียนร่วมกันนำผลการวิเคราะห์ของกลุ่มมาเทียบเคียงกับสาระ
ความหมายความสำคัญและความจำเป็นในการขยายอาชีพ แล้วร่วมกันคิดให้ความหมาย
ต่อคำต่าง ๆ ที่กำหนดไว้ในแบบบันทึกนี้ เพื่อสร้างความเข้าใจร่วมกันของชุมชนให้เป็นไปใน
ทิศทางเดียวกัน

ขอบข่ายของการขยายอาชีพ หมายความว่า.....

.....

กิจกรรมอาชีพที่ทำอยู่ หมายความว่า.....

.....

การสร้างรายได้ หมายความว่า.....

.....

การใช้ทุน ใช้ทรัพยากร หมายความว่า.....

.....

ความเข้มแข็งและความยั่งยืน หมายความว่า.....

.....

การหมุนเวียนเปลี่ยนรูป หมายความว่าถึง.....

.....

การสร้างและพัฒนาเครือข่ายจากอาชีพหลัก หมายความว่าถึง.....

.....

การขยายอาชีพจากการตลาด หมายความว่าถึง.....

.....

การขยายอาชีพจากการส่งเสริมการท่องเที่ยว หมายความว่าถึง.....

.....

การขยายอาชีพจากการส่งเสริมสุขภาพ อนามัย หมายความว่าถึง.....

.....

อื่น ๆ ยังมีอะไรบ้างที่ควรจะนิยามเอาไว้.....

.....

.....

.....

.....

.....

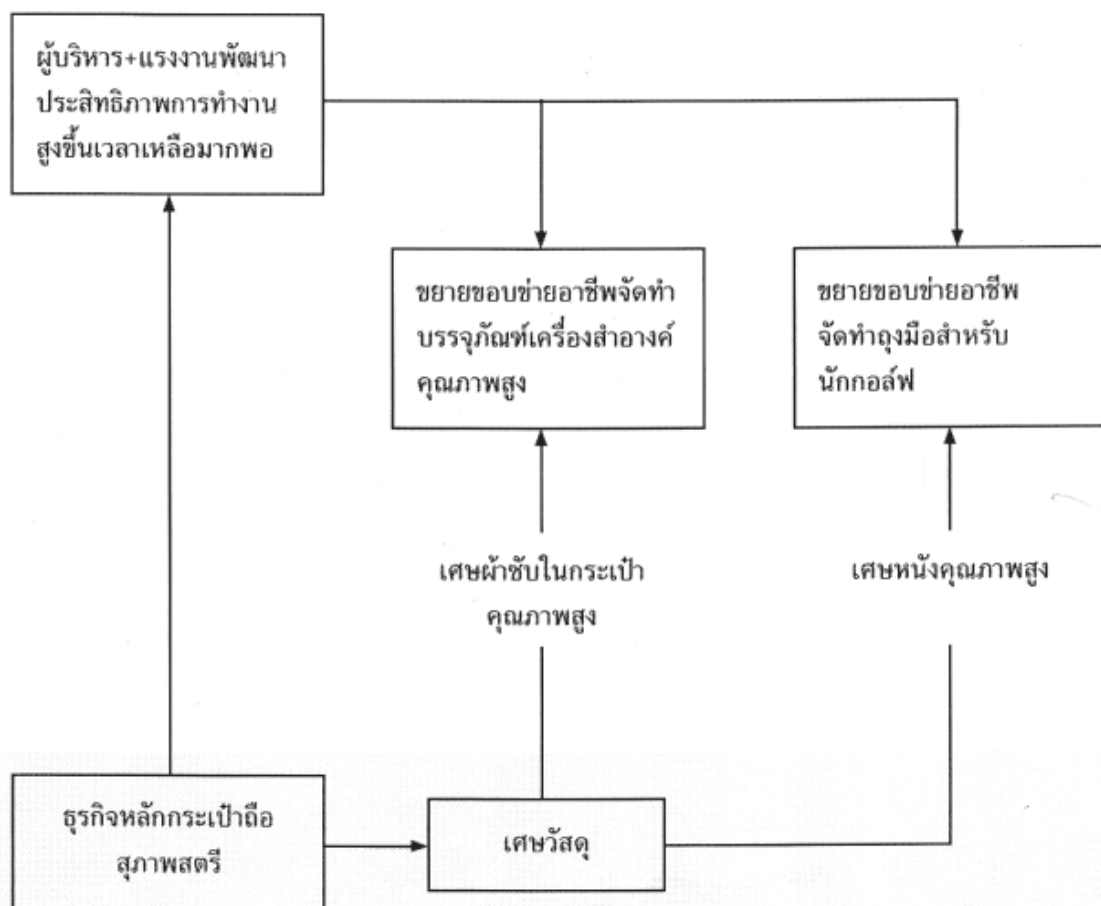
เรื่องที่ 2 : การขยายอาชีพในชุมชน ประเทศ และโลก

การขยายขอบข่ายอาชีพระดับประเทศ

ธุรกิจที่มีการขยายขอบข่ายอาชีพในระดับประเทศ มักจะเป็นธุรกิจที่สร้างประสิทธิภาพในระบบการจัดการใช้ทรัพยากรที่เกี่ยวข้องกับการจัดการกำลังคนทั้งระดับบริหารจัดการและแรงงาน การจัดการเงินทุน การจัดการวัสดุนำเข้าการผลิต และกระบวนการผลิตให้ได้ผลผลิตสูงสุด และมีของเสียหายน้อยที่สุดเป็นเรื่องสำคัญ ดังนั้นการจัดตั้งธุรกิจลงมาที่มีความสัมพันธ์สอดคล้องกับการลดปริมาณการเสียหายน้อยที่สุดจนเหลือศูนย์รองรับธุรกิจหลัก จึงเกิดการขยายขอบข่ายอาชีพขึ้น

ตัวอย่างที่ 1 การขยายขอบข่ายจากอาชีพผลิตกระเป๋าถือสุภาพสตรี

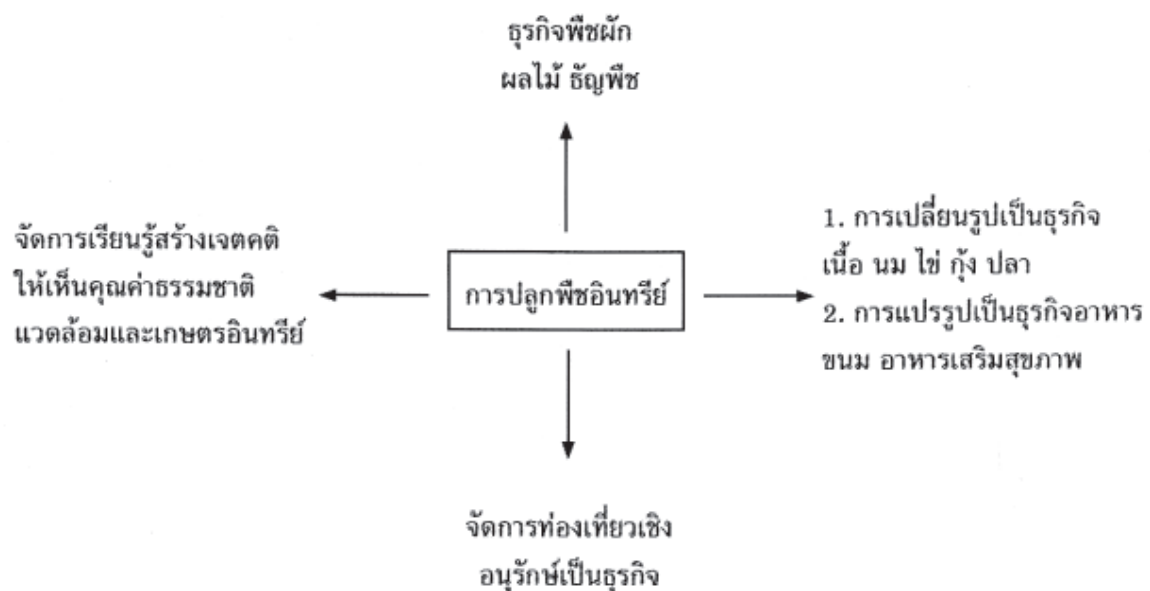
การขยายอาชีพระดับโลก

การขยายอาชีพระดับโลก

หากเราจะมองไปที่ประเทศมหาอำนาจทางเศรษฐกิจ ได้แก่ สหรัฐอเมริกา อังกฤษ ฝรั่งเศส เยอรมัน ญี่ปุ่น ซึ่งเป็นนักคิด นักพัฒนาอุตสาหกรรมขนาดใหญ่ เช่น อุตสาหกรรมรถยนต์ อุตสาหกรรมเคมี อุตสาหกรรมอิเล็กทรอนิกส์ และอื่น ๆ ล้วนแต่ทำลายสิ่งแวดล้อมประเทศเขา มหาอำนาจเหล่านี้จึงขยายขอบข่ายการผลิตออกไปยังประเทศที่ค่าจ้างแรงงานต่ำ และหันกลับมาอนุรักษ์ศิลปวัฒนธรรม สิ่งแวดล้อม สร้างความสวยงามให้กับบ้านเมืองและชนบท สร้างเศรษฐกิจจากการท่องเที่ยว หันมาพัฒนาการผลิตอาหาร พืช ผัก ผลไม้ เนื้อสัตว์ ในระบบเกษตรอินทรีย์ที่มีความปลอดภัยและคุณภาพสูง เพื่อสร้างพื้นฐานสุขภาพชีวิตประชาชนของเขาให้อยู่ดีมีสุขสู่การมีปัญญอันล้ำเลิศ

ตัวอย่างที่ 1 การขยายขอบข่ายอาชีพจากเกษตรอินทรีย์

จากตัวอย่างเราจะเห็นว่า อาชีพปลูกพืชอินทรีย์เป็นอาชีพหลักที่สามารถขยายขอบข่ายออกไปเป็นอาชีพปศุสัตว์ และประมง อาชีพแปรรูปผลผลิตทางการเกษตร อาชีพท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์ และอาชีพจัดการเรียนรู้เกี่ยวกับเกษตรอินทรีย์

กิจกรรมที่ 1

การขยายอาชีพในชุมชน ประเทศ และโลก

แบบบันทึกผลการวิเคราะห์เปรียบเทียบหาความแตกต่างและเหมือนกันระหว่างการขยายอาชีพระดับชุมชน ระดับประเทศ และต่างประเทศ

		ผลการวิเคราะห์สิ่งแตกต่าง		ผลการวิเคราะห์สิ่งแตกต่าง	
		ข้อสรุป	เหตุผล	ข้อสรุป	เหตุผล
1. การวิเคราะห์เปรียบเทียบระหว่างชุมชนกับระดับประเทศ	1.1 ระดับชุมชน				
	1.2 ระดับประเทศ				
2. การวิเคราะห์เปรียบเทียบระหว่างชุมชนกับระดับโลก	2.1 ระดับชุมชน				
	2.2 ระดับโลก				

กิจกรรมที่ 2

การขยายอาชีพในชุมชน ประเทศ และโลก

คำชี้แจง : ให้ผู้เรียนคิดจากประสบการณ์ของตนเองว่าการประกอบอาชีพของท่านควรมี
ขอบข่ายอะไรบ้างที่จะนำไปสู่การขยายอาชีพเพื่อสร้างความเข้มแข็งยั่งยืนให้กับตนเองได้
ด้วยการคิด วิเคราะห์จากองค์ประกอบในตารางนี้ แล้วระบุขอบข่ายอาชีพที่ควรจะต้อง

1. อาชีพของผู้เรียนที่ประกอบการอยู่คือ

2. ผลการวิเคราะห์ขอบข่ายอาชีพที่ควรจะต้องเกี่ยวข้องเพื่อสร้างความเข้มแข็งยั่งยืนให้กับ
ตนเองและสัมพันธ์กับอาชีพที่ทำอยู่ได้

องค์ประกอบ	ขอบข่ายอาชีพที่ควรจะต้องเกี่ยวข้อง
การหมุนเวียน เปลี่ยนรูป	1 2 3 4
การสร้างและพัฒนาเครือข่าย	1 2 3 4
การตลาด	1 2 3 4
การส่งเสริมการท่องเที่ยวและนันทนาการ	1 2 3 4
การส่งเสริมสุขภาพ อนามัย	1 2 3 4
การเรียนรู้	1 2 3 4
อื่น ๆ	1 2 3 4

คำชี้แจง : ให้กลุ่มผู้เรียนและครูร่วมกันนำผลการวิเคราะห์ของตนเองมาบูรณาการเป็นขอบข่ายการขยายอาชีพของกลุ่ม

1. กลุ่มผู้เรียนหมู่ที่.....ตำบล.....อำเภอ.....จังหวัด.....
2. ผลการวิเคราะห์ขอบข่ายอาชีพที่ควรจะต้องเกี่ยวข้องเพื่อสร้างความเข้มแข็งยั่งยืนให้กับ

ชุมชน

องค์ประกอบที่เกี่ยวข้องกับการวิเคราะห์	ขอบข่ายอาชีพที่ควรจะต้องเกี่ยวข้อง
การหมุนเวียน เปลี่ยนรูป	1 2 3 4
การสร้างและพัฒนาเครือข่าย	1 2 3 4
การตลาด	1 2 3 4
การส่งเสริมการท่องเที่ยวและนันทนาการ	1 2 3 4
การส่งเสริมสุขภาพ อนามัย	1 2 3 4
การเรียนรู้	1 2 3 4
อื่น ๆ	1 2 3 4

[illegible]

[illegible]

[illegible]

คำชี้แจง : ให้กลุ่มผู้เรียนร่วมกันทำบันทึกผลการคิดหาเหตุผลในการขยายอาชีพ จากประสบการณ์จริงของตัวผู้เรียนมาสรุปจัดเป็นความคิดของกลุ่ม

สภาวะแวดล้อม	ลักษณะเหตุผลความจำเป็นที่ต้องขยายอาชีพ
1. ด้านสิ่งแวดล้อม	
2. ด้านสังคม	
3. ด้านศิลปวัฒนธรรม	
4. ด้านสิ่งแวดล้อม	

กิจกรรมที่ 4

การขยายอาชีพในชุมชน ประเทศ และโลก

คำชี้แจง : ให้คณะครูและผู้เรียนร่วมกันทำความเข้าใจในการพิจารณาคิดตัดสินใจว่า ประเด็นเหตุผลความจำเป็นในแต่ละตัว มีปฏิสัมพันธ์ในทางเดียวกันกับตัวแปรด้านคุณค่า ในแต่ละตัวหรือไม่ ถ้าสัมพันธ์ให้คะแนน 1 ไม่สัมพันธ์ให้ 0 แล้วรวมคะแนนในแต่ละประเด็น เมื่อพิจารณาครบทุกประเด็นแล้ว ให้จัดลำดับความสำคัญจากคะแนนมากไปน้อย ดังตัวอย่าง

ประเด็นเหตุผลความจำเป็นของการขยาย ขอบข่ายอาชีพ	ตัวแปรคุณค่า				รวม คะแนน	จัดลำดับ
	เพิ่มรายได้ ลดรายจ่าย	สังคม สันติสุข	ส่งเสริมสิ่ง แวดล้อม	สร้างมูลค่า เพิ่มให้ กับผลผลิต		
ตัวอย่าง 1. รวบรวมมะพร้าวในชุมชน มาแปรรูปเป็นธุรกิจน้ำมัน นวดอโถมะ	1	0	0	1	2	3
2. รวบรวมรับซื้อขยะชุมชน ส่งขาย	1	0	1	0	2	3
3. คริวเรือนส่วนใหญ่ของ ชุมชนปลูกไม้ใช้พลังงานให้ เต็มพื้นที่ว่างใช้เป็นพลังงาน ของครอบครัวและขาย	1	1	1	0	3	1
4. เกษตรกรปลูกมันเทศเป็น ธุรกิจหลักใช้ไบโอมันเทศเลี้ยง ปลากินพืชเป็นอาชีพขยาย	1	0	1	1	3	1
5. มีทรายแม่น้ำมากครัวเรือน ส่วนใหญ่จึงประกอบการปั้น ตุ่มน้ำซีเมนต์เป็นอาชีพขยาย	1	0	0	0	1	3

อภิปรายผลการวิเคราะห์ จากตารางสามารถอธิบายได้ว่า ประเด็นเหตุผลขยาย
อาชีพ การปลูกไม้ใช้งาน และการเลี้ยงปลานิลกินไบโอมันเทศ เป็นประเด็นที่มีความสำคัญที่สุด

คำชี้แจง : ให้ผู้เรียนร่วมกันพิจารณาคิดตัดสินใจจัดลำดับความสำคัญของเหตุผลความจำเป็นของการขยายขอบข่ายอาชีพของกลุ่มหรือชุมชน

ประเด็นเหตุผลความจำเป็นของการขยายขอบข่ายอาชีพ	ตัวแปรคุณค่า				รวมคะแนน	จัดลำดับ
	เพิ่มรายได้ลดรายจ่าย	สังคมสันติสุข	ส่งเสริมสิ่งแวดล้อม	สร้างมูลค่าเพิ่มให้กับผลผลิต		

เรื่องที่ 3 : การขยายกระบวนการจัดการงานอาชีพในชุมชน

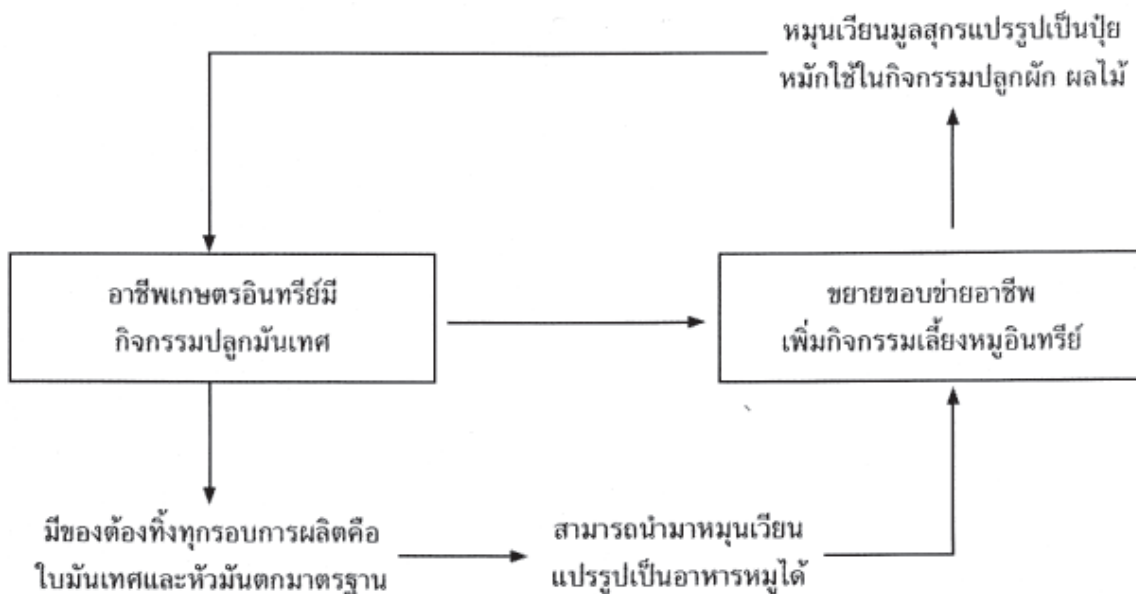
1. การกำหนดแนวทางขยายอาชีพ

1.1 เหตุผลการขยายขอบข่ายอาชีพ

เหตุผลความจำเป็นในอาชีพที่กล่าวไว้ในเบื้องต้น สามารถสรุปเหตุผลของการขยายขอบข่ายอาชีพได้ดังนี้

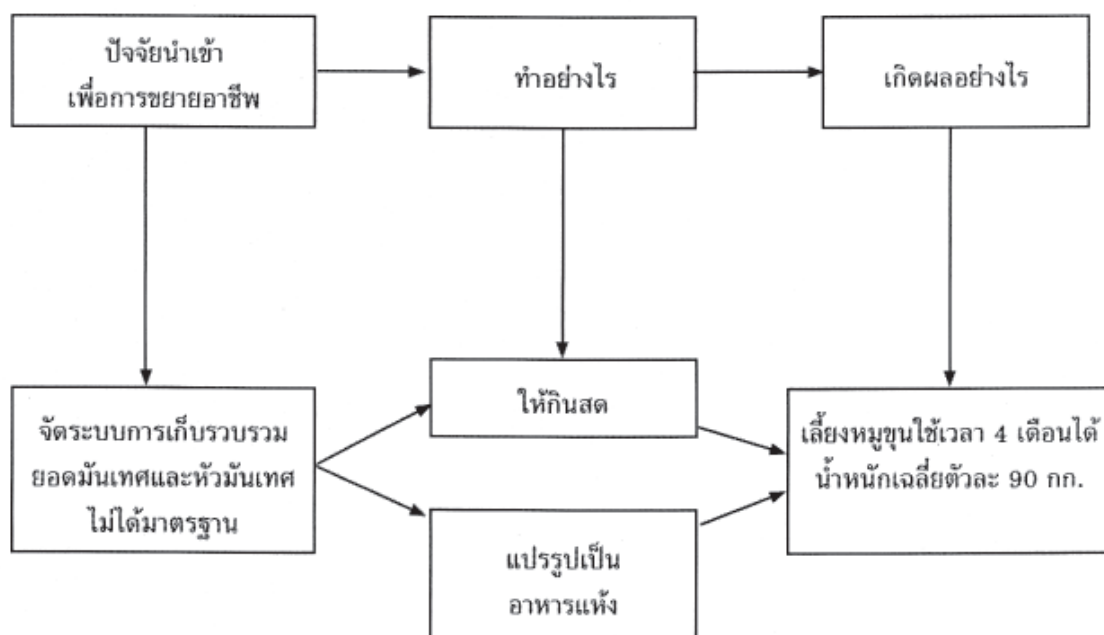
1. สภาพแวดล้อมทางเศรษฐกิจ
2. สภาพแวดล้อมทางสังคม
3. สภาพแวดล้อมทางวัฒนธรรม
4. สภาพแวดล้อมทางสิ่งแวดล้อม

ในการปฏิบัติเหตุผลในการขยายขอบข่ายอาชีพ ในแต่ละสภาพแวดล้อมนั้นไม่อิสระต่อกัน แต่มีความเชื่อมโยงผูกพันกัน และเป็นไปเพื่อการเพิ่มรายได้ของอาชีพหลักที่จะผลิตผลมาหมุนเวียนเปลี่ยนรูปสร้างมูลค่าเพิ่ม ดังตัวอย่างตามแผนภูมिนี้

1.2 ความคิดรวบยอดของหลักการขยายอาชีพ

ในการกำหนดแนวทางขยายอาชีพ เราควรสรุปกิจกรรมหลักของการขยายอาชีพให้มองเห็นชัดเจนเป็นความคิดรวบยอดที่ประกอบด้วย **ปัจจัยนำเข้าเพื่อการขยายอาชีพ** คืออะไร กระบวนการผลิตทำอะไร และสุดท้ายจะเกิดอะไรขึ้น ดังตัวอย่างนี้

จากแผนภูมิสามารถอธิบายได้ว่า ความคิดรวบยอดของการขยายขอบข่ายอาชีพเป็นการขยายอาชีพมาจากการใช้ยอดและหัวมันเทศไม่ได้มาตรฐาน มาแปรรูปเป็นอาหารให้หมูกิน ใช้เวลาเลี้ยงไม่เกิน 4 เดือน จะได้น้ำหนักเฉลี่ยตัวละ 90 กก.

1.3 วิเคราะห์พอเพียงในการดำเนินงาน

เป็นกิจกรรมต่อเนื่องจากผู้เรียน สามารถหาเหตุผลและสร้างความคิดรวบยอดได้แล้วนำความเข้าใจมาวิเคราะห์หาปฏิสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรการผลิต ประกอบด้วย ผลผลิตที่จะทำการลดต้นทุน และตัวแปรความพอเพียงที่ประกอบด้วย ความมีเหตุผล ความพอเพียง ภูมิคุ้มกัน ความรอบรู้และคุณธรรม ผลการวิเคราะห์จะทำให้มองเห็นสิ่งที่เกิด และสิ่งที่จะต้องทำในขอบเขตของความพอเพียง ดังนี้

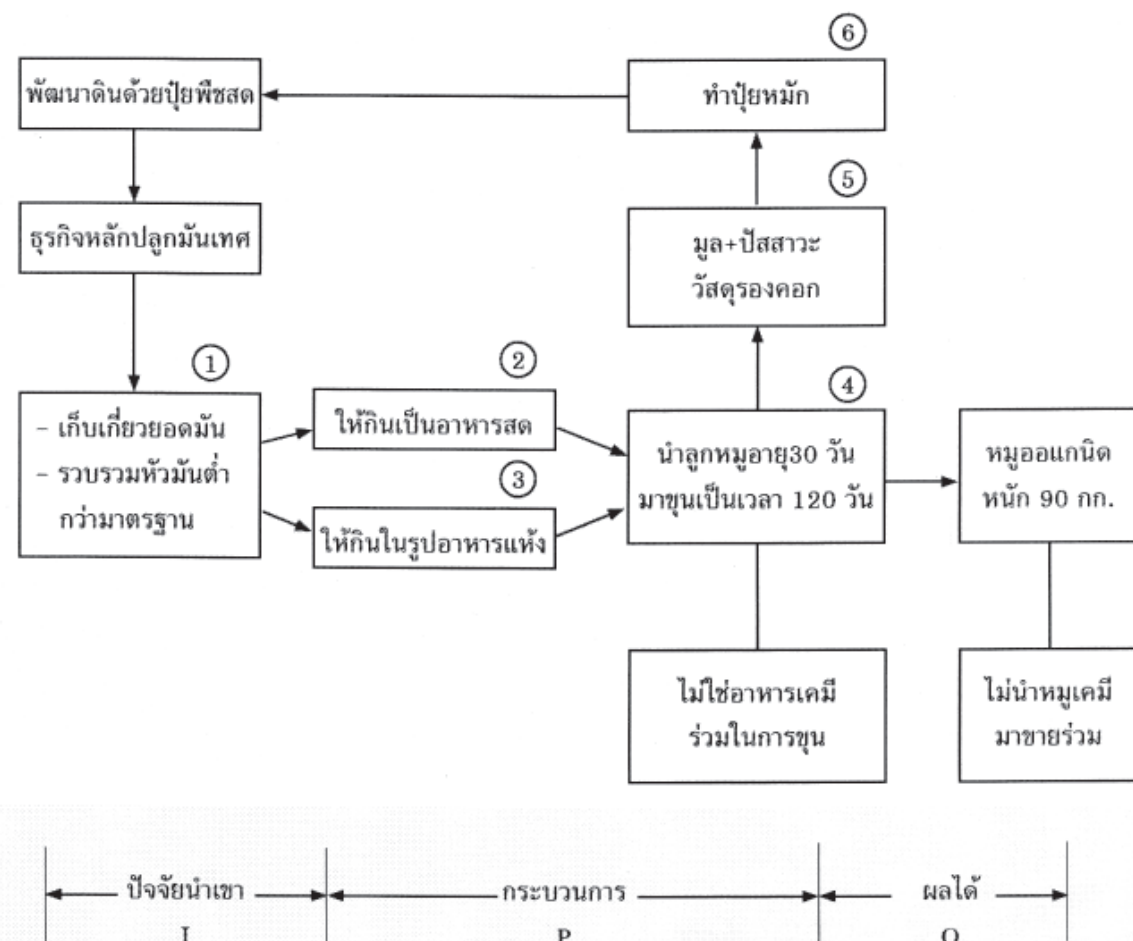
ตัวอย่าง : ตารางแสดงผลการวิเคราะห์ หาปฏิสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรกิจกรรมขยายอาชีพ
กับตัวแปรเศรษฐกิจพอเพียง

ป.พอเพียง การผลิต	เหตุผล	ความพอดี	ภูมิคุ้มกัน	ความรอบรู้	คุณธรรม
ผลผลิต หมูอินทรีย์	ต้องการใช้ไบโมันเทศ และหัวมันเทศต่ำ กว่ามาตรฐานจำนวน มากมายใช้เลี้ยงหมู	ระยะเวลาการผลิต มันเทศใช้เวลา 120 วัน เท่ากับ อายุการเลี้ยงหมูขุน สามารถเลี้ยงหมู ได้รอบการผลิตละ 20ตัว	- ตลาดหมูอินทรีย์มี ความต้องการสูง - กลุ่มผู้รักสุขภาพมี ความต้องการมาก	- ความพอเพียง ของธาตุอาหาร ในไบและหัว มันเทศ - การคิด วางแผนเลี้ยงหมู ให้กำหนดเวลา สัมพันธ์กับระยะ เวลาการปลูก และช่วงไบมัน เริ่มตัดแต่งมา เป็นอาหารได้	- เมื่อถึงเวลา ขายดีจนผล ผลิตไม่พอกับ ความต้องการ ของตลาด ต้อง ไม่นำหมูทั่วไป มาขายร่วมกับ หมูอินทรีย์
การลด ต้นทุน	ทำให้ไบและหัว มันเทศที่ต่ำกว่า มาตรฐานนำมาเป็น อาหารเลี้ยงหมูขุน ไม่มีของเหลือทิ้ง	- ไบมันเทศมี ปริมาณมากพอตัด แบ่งให้กินได้ทุกวัน - หัวมันเทศเก็บใน ที่ร่มไม่ขึ้น สามารถ อยู่ได้นานถึง30วัน จึงหะพอดีกับการ เร่งการเจริญเติบโต ของหมู	- การปลูกมันเทศโดย ปกติต้องใช้แรงงานใน การตัดยอดมันและตัด เถาเพื่อไม่ให้ลงหัวตาม เถาเพื่อไม่ให้ลงหัวตาม เถาต้องใช้แรงงานอยู่ แล้วทำให้เกิดรายได้ - หัวมันไม่ได้มาตรฐาน ปกติจะขายในราคาถูก หรือทิ้งไป	- อัตราการตัด ไบมันและระยะ เวลาที่เหมาะสม ไม่ทำให้ผลผลิต หัวมันเทศลดลง - การแปรรูป หัวมันให้เป็นมัน เส้นตากแห้งเก็บ เป็นอาหารหมูได้ นานขึ้น	- ไม่ใช้อาหาร ที่ผสมสารเคมี และฮอร์โมน กระตุ้นการ เจริญเติบโต และปริมาณ เนื้อเข้ามาเพิ่ม เติมให้หมู
	ใช้ขี้หมูแปรรูปเป็น ปุ๋ยหมักหมุนเวียน เข้ามาใช้ในการ บำรุงดินพืชที่ใช้ทำ ปุ๋ยพืชสด	ปุ๋ยหมักจากขี้หมู นำไปใช้บำรุงดิน พืชที่ใช้ทำปุ๋ยพืช สดเท่านั้น	ปุ๋ยหมักจากขี้หมูเพิ่ม ปริมาณธาตุอาหารใน ดินทำให้พืชที่ใช้ทำปุ๋ย พืชสดเจริญงอกงาม ได้ปุ๋ยพืชสดอย่างพอ เพียง	- วิธีการทำปุ๋ย หมักจากขี้หมู	ไม่นำปุ๋ยเคมี เข้ามาใช้ร่วม ในกระบวนการ หมัก

1.4 การกำหนดแนวทางขยายอาชีพ

หลังจากนำความคิดรวบยอดการขยายขอบข่ายอาชีพมาวิเคราะห์ ความพอเพียงในการดำเนินการจะทำให้เราเห็นสภาพภูมิทัศน์ ระหว่างตัวแปรการผลิตกับตัวแปรปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงที่จะบอกให้เรารู้ว่า ความคิดการขยายอาชีพเหมาะสมที่จะทำหรือไม่ จากตัวอย่างการวิเคราะห์เราจะพบว่า ตัวแปรทางปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงจะควบคุมความคิดของเราให้อยู่ในขอบข่ายที่เหมาะสม มีภูมิคุ้มกัน โอกาสประสบความสำเร็จมีสูง

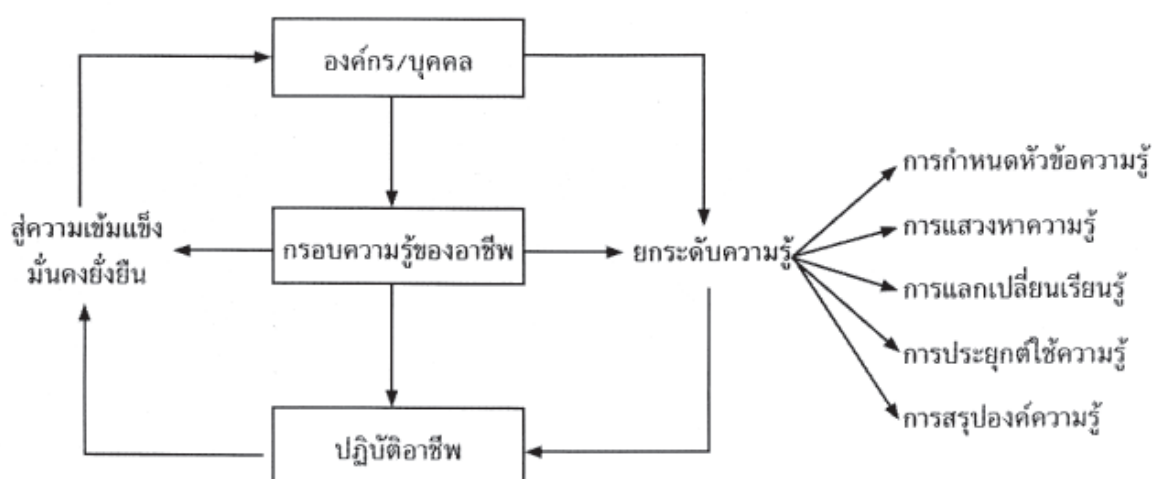
การกำหนดแนวทางของอาชีพ จึงอาศัยความรู้ที่ได้จากผลการวิเคราะห์มากำหนดโดยใช้วงจร I-P-O (ปัจจัยนำเข้า-กระบวนการ-ผลได้) เป็นฐานในการกำหนดแนวทางขยายอาชีพดังตัวอย่างนี้

จากแนวทางการขยายอาชีพดังกล่าวนี้ จะทำให้เรามองเห็นภาพชีวิตของงานอย่างแจ่มชัดด้วยตนเอง สามารถนำไปสู่การเรียนรู้เพื่อการขยายขอบข่ายอาชีพสู่ความเข้มแข็งยั่งยืนต่อไป

1.5 การจัดการความรู้

กรอบความคิดการจัดการความรู้

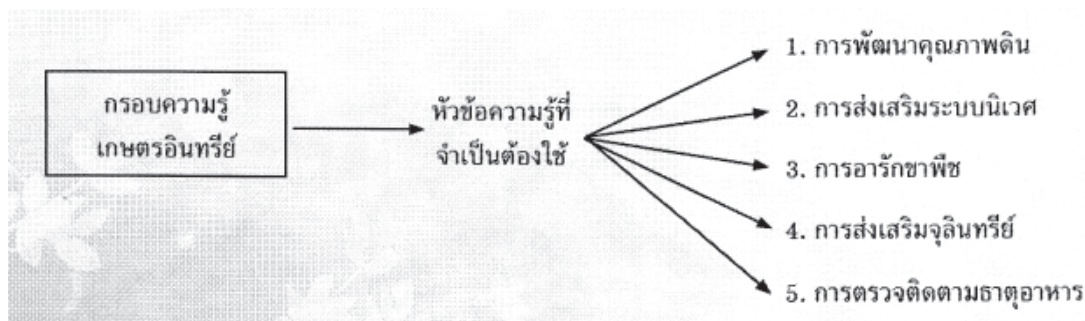
จากรูปสามารถอธิบายได้ว่า การจัดการความรู้เป็นรูปแบบที่มีองค์ประกอบรวม คือ องค์กรหรือบุคคลในการประกอบอาชีพ กรอบความรู้ของอาชีพ และการปฏิบัติอาชีพที่มีเป้าหมายสร้างความเข้มแข็ง มั่นคง ยั่งยืน ให้กับอาชีพ ดังนั้นการประกอบอาชีพจึงมีความจำเป็นที่จะต้องพัฒนากรอบความรู้ของตนเองให้ยกระดับความรู้พอเพียงที่จะใช้ปฏิบัติการสร้างอาชีพ สู่ความเข้มแข็ง ยั่งยืนของกลุ่มอาชีพ

จากสาระข้างต้นดังกล่าวอาจจะสรุปรูปแบบการจัดการความรู้ได้เป็น 2 ขั้นตอน คือ

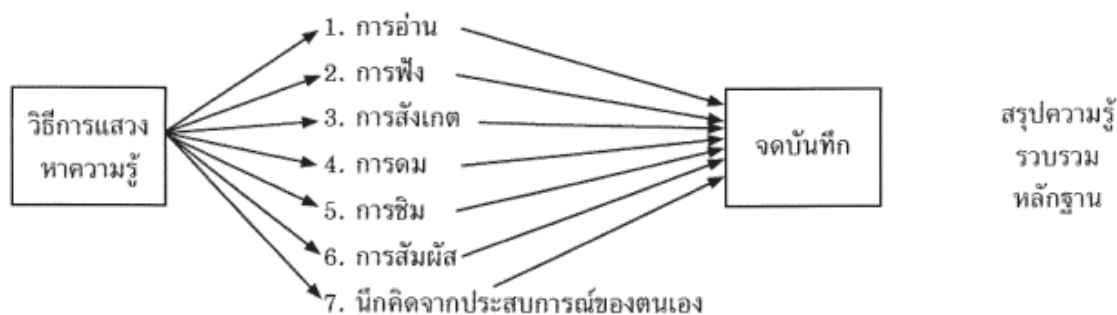
1. การยกระดับความรู้ของการประกอบอาชีพ
2. การปฏิบัติการใช้ความรู้สร้างความเข้มแข็ง มั่นคง ยั่งยืน ให้อาชีพ (จะกล่าวในบทต่อไป)

การยกระดับความรู้ของการประกอบอาชีพ เป็นกิจกรรมจัดการกรอบความรู้ของการประกอบอาชีพให้ยกระดับความรู้สูงขึ้นเป็นระยะ ๆ อย่างต่อเนื่อง เพื่อให้ปฏิบัติการในระบบของธุรกิจอาชีพให้เกิดความเข้มแข็ง ยั่งยืน ซึ่งประกอบด้วยกิจกรรมไม่น้อยกว่า 5 กิจกรรม คือ

1. กำหนดหัวข้อความรู้ เพื่อใช้พัฒนารูจักอาชีพว่าควรจะมีหัวข้อความรู้อะไรบ้างที่สามารถครอบคลุมใช้พัฒนาการดำเนินสู่ความเข้มแข็งมั่นคงยั่งยืนได้

2. การแสวงหาความรู้ เป็นกิจกรรมต่อเนื่องจากการระบุหัวข้อความรู้ คณะทำงานของกลุ่มอาชีพจะต้องปฏิบัติการ สืบค้นข้อมูลสารสนเทศจากภูมิปัญญาในกลุ่มอาชีพและแหล่งความรู้ต่าง ๆ โดยใช้กระบวนการ ดังนี้

3. การแลกเปลี่ยนเรียนรู้ เพื่อสรุปแนวทางการพัฒนาเป็นกิจกรรมที่ให้คณะทำงานที่แยกกันไปแสวงหาความรู้ ทำผลสรุปความรู้ หลักฐาน ร่องรอยต่าง ๆ มานำเสนอแลกเปลี่ยนเรียนรู้และร่วมกันสรุปจัดเข้าระบบงานจัดเป็นรูปแบบแนวทางเพื่อการพัฒนา

4. การประยุกต์ใช้ความรู้ เป็นกิจกรรมต่อเนื่องจากการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ ด้วยการนำรูปแบบแนวทางมาทดลองประยุกต์ใช้ความรู้ ความจริง บันทึกผลการทดลอง ทดลองซ้ำ จนมั่นใจในข้อมูลผลการทดลองที่ได้แล้ว ประเมินสรุปผล

5. การสรุปองค์ความรู้ เป็นการนำข้อมูลสารสนเทศ ผลสรุปการทดลองมาเขียนเป็นเอกสารคู่มือดำเนินงานที่ประกอบด้วย

- 1) ภาพรวมระบบของงาน
- 2) ระบุคุณภาพและมาตรฐานของผลผลิตที่ต้องเกิดขึ้น
- 3) ระบุกิจกรรมแสดงขั้นตอนการจัดการการปฏิบัติการใช้ภาษาที่รัดกุม สามารถเรียนรู้ทำตามได้
- 4) ระบุปัจจัยดำเนินงานและมาตรฐานที่ต้องการ

เอกสารคู่มือดำเนินงานหรือองค์ความรู้ จะเป็นเอกสารความรู้ใช้ดำเนินงานและควบคุมการทำงานให้เกิดคุณภาพได้ จึงเป็นความรู้ที่ถูยกยกระดับให้สูงส่งขึ้นเป็นระยะ ๆ อย่างต่อเนื่อง ใช้ปฏิบัติการสร้างความสำเร็จ ความเข้มแข็ง มั่นคง ยั่งยืน ให้กลุ่มอาชีพ

เรื่องที่ 4 : คุณธรรม จริยธรรม

การขยายกระบวนการทางจัดการงานอาชีพของตนเองให้มีความมั่นคงในธุรกิจอาชีพ จำเป็นที่ผู้ประกอบการอาชีพจะต้องมีคุณธรรม จริยธรรม

หลักการพัฒนาดตนเองเพื่อพัฒนาอาชีพ

1. การพัฒนาดตนเองตามแนวพระราชดำริ

1.1 ความรู้ ความสามารถ ในข้อนี้ พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว ฯ ทรงเน้นว่าควรเป็นความรู้ความสามารถที่เบ็ดเสร็จของผู้ปฏิบัติ ประกอบกับควมมีระเบียบแบบแผนในการปฏิบัติงาน อันจะเป็นปัจจัยที่ทำให้การทำงานได้ผล

1.2 การรู้จักการประยุกต์ใช้ในข้อนี้ พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว ฯ ทรงย้ำว่าการจะทำงานให้สำเร็จ ผู้ปฏิบัติต้องรู้จักประยุกต์ใช้ดังนี้

- 1) พิจารณาให้รอบคอบก่อนที่จะประกอบกิจการใด ๆ
- 2) พิจารณาให้วางใจเป็นกลาง จะช่วยให้ปฏิบัติได้ถูกต้องเหมาะสม
- 3) พิจารณาถึงสภาพความเป็นอยู่ของท้องถิ่นและผลสะท้อนที่อาจเกิดขึ้น
- 4) พยายามหยิบยกทฤษฎีทางวิชาการมาปรับใช้ให้เหมาะสม

1.3 การคิดอย่างรอบคอบ ในข้อนี้ พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว ฯ ทรงแนะนำว่า

- 1) ใช้ความคิดให้เป็นเครื่องช่วยความรู้ จะได้ใช้ความรู้ให้ถูกต้อง
- 2) ใช้ความจริงใจอันเที่ยงตรงตามเหตุผล และมีความเที่ยงธรรม จะได้สร้างสรรค์ประโยชน์ได้อย่างสมบูรณ์และมีประสิทธิภาพ

1.4 การใช้ปัญญา ในข้อนี้ พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว ฯ ทรงอธิบายว่า

“การประมาทหมิ่นปัญญาคนอื่น ไม่ยอมทำตามความคิดและความรู้ของคนอื่นนี้แหละเป็นเหตุสำคัญที่ทำให้งานอื่น ๆ หยุดชะงัก ต้องเริ่มใหม่อยู่ร่ำไป จะต้องล้มเหลวมากกว่าครั้งที่แล้ว ผู้มีความคิดควรจะต้องเข้าใจว่า ปัญญาของผู้อื่นที่เขาคิดมาดีแล้ว ใช้ได้มาดีแล้วในงานนั้น ย่อมเป็นพื้นฐานอย่างดีสำหรับเรา ที่จะก่อสร้างเสริมความรู้ของงานมั่นคงต่อไป การประมาทปัญญาผู้อื่นเท่ากับไม่ได้ใช้พื้นฐานที่มีอยู่แล้วให้เป็นประโยชน์...” นอกจากนี้ยังมีสาระสำคัญพอที่จะสรุปได้ คือ

- 1) ปัญญา คือ ความรู้ผนวกกับความเฉลียวฉลาด จัดเป็นความสามารถพิเศษที่มีอยู่ในตัวบุคคล

- 2) ต้องใช้ปัญญาในการคิดอ่านอยู่เสมอ จึงจะมั่นคงแข็งแรง เพราะทุกคนจำเป็นต้องใช้ปัญญาตลอดชีวิต
- 3) ไม่ควรประมาทปัญญาของตนและผู้อื่น ดังแนวพระบรมราชาวาทีพระราชทานไว้

1.5 การมีสติและสงบสำรวม ในข้อนี้ พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว ฯ ทรงมีพระราชดำรัสกล่าวโดยสรุปว่า สติเป็นคู่กับปัญญา และทรงใช้ความหมายของสติว่าเป็นความระลึกได้ ความรู้ ความไม่วิปลาส ความรู้จักยับยั้งชั่งใจ ส่วนคำว่าสงบสำรวม หมายถึงความเรียบร้อยเป็นปกติทั้งจิตใจและการกระทำ การรู้จักสำรวมระวังกายใจให้สงบเป็นปกตินั้น จะช่วยให้มีการยังคิดในการทำงานทุกอย่าง

1.6 ความจริงใจและการมีสัจจะ ในข้อนี้ พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว ฯ ทรงสอนว่า

- 1) บุคคลผู้ปรารถนาความสำเร็จและความเจริญ จะต้องเป็นผู้ที่ยอมรับความจริง และยึดมั่นในความจริง มีความจริงใจทั้งต่อตนเองและผู้อื่นอย่างมั่นคง
- 2) ต้องมีสัจจะ คือ ความจริงใจในด้านคำพูดและการกระทำ และปฏิบัติให้ได้โดยเคร่งครัดครบถ้วน

1.7 การมีวินัย ในข้อนี้ พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว ฯ ทรงอธิบายว่า บุคคลผู้มีวินัย คือ คนมีระเบียบ ได้แก่ ระเบียบในการคิดและการกระทำ ผู้ใดไม่มีระเบียบไว้ ถึงแม้จะมีวิชา มีเรี่ยวแรง มีความกระตือรือร้นอยู่เพียงไร ก็มักทำงานให้เสร็จไม่ได้ เพราะความคิดอ่านว่าวุ่นสับสนที่จะทำอะไรก็ไม่ถูกตามลำดับขั้นตอน มีแต่ความลังเล ความขัดแย้งในความคิด ทั้งในการปฏิบัติงาน การมีวินัย หมายถึงการมีระเบียบ จำแนกเป็น 2 ประเภท

1. วินัยทากาย คือ การปรับกิจกรรมายาให้เป็นผู้ที่รู้จักขวนขวายหาความรู้เพื่อนำไปสู่ความสำเร็จ
2. วินัยทางใจ คือ การเป็นผู้ที่รู้จักยั้งคิดและคิดอย่างมีเหตุผล การรู้จักประสานกับผู้อื่น ในข้อนี้ พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว ฯ ทรงแนะนำว่า
 - (1) งานแต่ละชิ้นจะต้องปฏิบัติให้ประสานสอดคล้องกัน และพัฒนาไปพร้อม ๆ กัน ฉะนั้น ต้องมีการเตรียมตัวที่จะปฏิบัติงานประสานกับผู้อื่นอย่างฉลาด
 - (2) ต้องเปิดใจให้กว้าง หนักแน่นและมีเหตุผล มีวิจารณ์ญาณ เห็นแก่ประโยชน์ส่วนรวมเป็นหลัก

1.8 การสร้างสรรค์และพัฒนา ในข้อนี้ พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว ฯ ทรงย้ำว่า

- 1) การสร้างสรรค์ความเจริญก้าวหน้าต้องเริ่มที่การศึกษาพื้นฐานเดิมมาก่อน รักษาส่วนที่มีอยู่แล้วให้คงไว้ และพยายามปรับปรุงสร้างเสริมโดยอาศัยหลักวิชา ความคิด พิจารณาตามกำลังความสามารถ
- 2) การพัฒนาปรับปรุงควรค่อย ๆ ทำด้วยสติ ไม่ต้องรีบร้อน ผลที่เกิดขึ้นจะแน่นอนและได้ผลดี

1.9 การวางแผนในการทำงาน ในข้อนี้ พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว ฯ ทรงแนะนำว่า

- 1) งานทุกอย่างจำเป็นต้องมีโครงการที่แน่นอนสำหรับดำเนินงาน
- 2) ตั้งเป้าหมาย ขอบเขต และหลักการไว้อย่างแน่นอน เพราะจะช่วยให้ปฏิบัติได้รวดเร็วและถูกต้องเหมาะสม
- 3) ต้องมีอุดมการณ์และหลักที่มั่นคง จึงจะทำงานใหญ่ ๆ ได้สำเร็จ
- 4) ต้องมุ่งมั่นทำงานด้วยความซื่อสัตย์และมีคุณธรรม

2. การพัฒนาตนเองตามแนวพุทธศาสนา

2.1 ทาน คือ การให้ เป็นหลักปฏิบัติในการพัฒนาตนเองสำหรับที่จะใช้ในการเกื้อหนุนจุนเจือซึ่งกันและกัน

2.2 ศีล คือ การรักษา กาย วาจา ใจ ให้ตั้งอยู่อย่างปกติ ไม่เบียดเบียนกัน ความสงบสุขย่อมเกิดขึ้น

2.3 ปริชาคะ คือ การสละสิ่งที่เป็นประโยชน์น้อย เพื่อประโยชน์ที่มากกว่า การสละเพื่อรักษาหน้าที่ รักษากิจที่พึงกระทำ รักษาคุณความดี เพื่อความสุข ความเจริญในการอยู่ร่วมกัน

2.4 อาชวะ คือ ความเป็นผู้ซื่อตรงต่อตนเอง บุคคล องค์กร มิตรสหาย หน้าที่ การงาน

2.5 มัทวะ คือ ความอ่อนโยน มีอัธยาศัยไมตรี อ่อนโยน มีสัมมาคารวะต่อผู้ใหญ่ ไม่ดื้อดึง ถือตนวางอำนาจ

2.6 ตบะ คือ ความเพียร ผู้มีความเพียรสามารถปฏิบัติหน้าที่ให้บรรลุผลสำเร็จได้ด้วยดี มักเป็นผู้มีความอดทนสูง

2.7 อักโกระ คือ ความไม่โกรธ ตลอดจนไม่พยาบาทมุ่งทำร้ายผู้อื่น ความไม่โกรธมีขึ้นได้เพราะความเมตตา หวังความสุขความเจริญซึ่งกันและกัน

2.8 อหิงสา คือ การหลีกเลี่ยงความรุนแรง และไม่เบียดเบียนหรือแควพในชีวิตของผู้อื่น คำว่า “อหิงสา” เป็นภาษาสันสกฤต หมายถึงการหลีกเลี่ยงการบาดเจ็บที่เรียกว่าหิงสา อหิงสาเป็นแก่นในศาสนาพุทธ ศาสนาฮินดู และศาสนาเชน อหิงสามีการกล่าวไว้ในปรัชญาอินเดียนีประมาณ 800 ปีก่อนพุทธศักราช

2.9 ขันติ คือ ความอดทน อดทนต่อการตรากตรำประกอบการทำงานต่าง ๆ อดทนต่อถ้อยคำไม่พึงประสงค์ หรือสิ่งอันไม่ชอบใจต่าง ๆ ในการอยู่ร่วมกันของคนหมู่มาก

2.10 อวิโรธนะ คือ ความไม่ผิด ผิดในที่นี้หมายถึง ผิดจากความถูกต้อง ทุกอย่างที่เราทำไปทำผิด เพราะไม่รู้ว่าผิด หรือรู้ว่าผิดแต่ยังดื้อดึงทำ ทั้ง ๆ ที่รู้ ถ้าปล่อยเช่นนี้ไปเรื่อย ๆ ก็ไม่รู้จัก ไม่อาจปฏิบัติในสิ่งที่ถูกต้องได้เลย

3. คุณธรรมจริยธรรมในการประกอบอาชีพ

ผู้ประกอบการจะต้องมีคุณธรรม จริยธรรม เกี่ยวกับเรื่องความรับผิดชอบในการผลิตสินค้า เช่น ความสะอาด ความประณีต ความซื่อสัตย์ เข้าสู่ตลาด โดยเฉพาะด้านความปลอดภัยต่อสุขภาพของผู้บริโภค หรือการให้บริการที่ปลอดภัยแก่ผู้รับบริการ

ในส่วนตัวของผู้ผลิต การจะประกอบอาชีพให้มีความมั่นคงได้ ผู้ประกอบการจะต้องมีคุณลักษณะ เป็นคนขยัน ซื่อสัตย์ รู้จักประหยัด อดออม มีความพากเพียร มีอุตสาหกรรมเพื่อความมั่นคงในการพัฒนาอาชีพของตนเองให้มีความมั่นคง

เรื่องที่ 5 : การอนุรักษ์พลังงานและสิ่งแวดล้อม ในการขยายอาชีพในชุมชน สังคม และโลก

การขยายขอบข่ายอาชีพ ผู้ประกอบอาชีพจำเป็นต้องคำนึงผลกระทบที่เกิดจากการใช้ทรัพยากรธรรมชาติ เช่น ป่าไม้ ดิน น้ำ ทรัพยากรมนุษย์ และต้นทุนในการผลิตอย่างคุ้มค่า และไม่เกิดผลกระทบต่อสภาพแวดล้อมและวิถีชีวิตของคนในชุมชน สังคม และโลก ดังกรณีตัวอย่าง

ภาพข่าวหนังสือพิมพ์ : ผลกระทบของสารเคมี

ผลวิเคราะห์เชื้อ คลอสทริเดียม เพอร์ฟริงเจนส์ ในผักกาดคองและหน่อไม้คอง	
 ตัวอย่างที่สุ่มตรวจ	คลอสทริเดียม เพอร์ฟริงเจนส์ (ซี เอฟ ยู / กรัม)
ผักกาดคอง จากย่านตลาดพรานนก	50
หน่อไม้คอง จากย่านตลาดวงเวียนใหญ่	พบในปริมาณที่น้อยมาก
ผักกาดคอง จากย่านตลาดบางปะกอก	ไม่พบ
หน่อไม้คอง จากตลาดนัด ย่านพระประแดง	ไม่พบ
ผักกาดคอง จากย่านตลาดบางขุนศรี	ไม่พบ
วันที่วิเคราะห์ 30 พ.ย.- 3 ธ.ค. 2552 วิเคราะห์ FDA-BAM, 2001(Chapter 16) ฝ่ายวิจัยและบริหารข้อมูล / ฝ่ายบริหารห้องปฏิบัติการ สถาบันอาหาร องค์การเครือข่ายกระทรวงอุตสาหกรรม เผยแพร่โดย แผนกประชาสัมพันธ์ โทร. 0-2886-8088 หรือ www.nfi.or.th/infocenter	

เชื้อก่อโรคในของหมักดอง

อาหารหมักดอง เป็นภูมิปัญญาพื้นบ้านของไทยมาช้านาน คนสมัยโบราณจึงคิดค้นหาวิธีถนอมอาหารให้เก็บไว้ได้นาน ๆ จนมีคำกล่าวที่ว่า “เกิดเป็นคนไทย อยู่ที่ไหนก็ไม่อดตาย”

เพราะทุก ๆ ที่เราสามารถหาสิ่งมีชีวิตใกล้เคียงตัวนำมาปรับปรุง และประยุกต์เป็นอาหารให้เข้ากับลักษณะความเป็นอยู่ได้เป็นอย่างดี ถ้าทำทานเองในครอบครัวก็ไม่ใช่ไร

แต่ถ้าไม่มีเวลาทำแล้วไปหาซื้อตามท้องตลาด วันนี้ขอเตือนให้ต้องระวังกันสักนิด โดยเฉพาะอาหารหมักดอง

เนื่องจากอาหารหมักดองพื้นบ้านหลายชนิดนั้น อาจยังไม่ได้มาตรฐาน เพราะยังขาดการควบคุมในเรื่องของความสะอาดของวัตถุดิบ ขั้นตอนการทำและภาชนะบรรจุ รวมถึงการป้องกันอาหารจากการปนเปื้อนของเชื้อก่อโรค ซึ่งหากซื้ออาหารหมักดองที่ไม่มีการควบคุมความสะอาดมาทาน อาจทำให้เกิดอันตรายแก่ร่างกายได้

เหมือนเช่นวันนี้ สถาบันอาหารได้สุ่มตัวอย่างของหมักดองและหน่อไม้ดอง เพื่อวิเคราะห์หาการปนเปื้อนของเชื้อที่มีชื่อว่า คลอสทริเดียม เปอร์ฟริงเจมส์ (*Clostridium perfringens*) ซึ่งเป็นสาเหตุที่ทำให้เกิดอาหารเป็นพิษ เชื้อนี้สามารถพบได้ในดิน น้ำ และอากาศ

หากวัตถุดิบ เช่น พืช ผัก ที่นำมาทำเป็นของหมักดองมีความสะอาดไม่เพียงพอ ก็อาจทำให้ร่างกายได้รับเชื้อชนิดนี้เข้าไปโดยไม่รู้ตัว

สำหรับคนที่ชื่นชอบทานผักกาดดองและหน่อไม้ดองบ่อย ๆ ลองดูผลวิเคราะห์ของสถาบันอาหารได้ตามตารางด้านล่าง ก่อนตัดสินใจสวาปามเข้าไป

ภาพข่าวหนังสือพิมพ์ : อาหารเป็นพิษ

ยาฆ่าแมลงไร้กลิ่นไม่สิ้นอันตรายสุดดมมีสิทธิ์กลิ่นได้

อย. ชี้ยาฆ่าแมลง ไร้กลิ่น ไม่สิ้นอันตราย สุดดม มีสิทธิ์กลิ่นได้ เวียนหัว และเป็นอันตรายต่อสุขภาพได้

เมื่อวันที่ 3 กพ. ภญ.ศรินทร์ล กรกชกร รองเลขาธิการคณะกรรมการอาหารและยา (อย.) เปิดเผยว่า ปัจจุบันยังมีผู้บริโภคที่ใช้ผลิตภัณฑ์วัตถุอันตรายที่ใช้ตามบ้านเรือน หรือทางสาธารณสุข อาทิ ผลิตภัณฑ์ป้องกันกำจัดแมลง และสัตว์อื่น ผลิตภัณฑ์ฆ่าเชื้อโรค และผลิตภัณฑ์ทำความสะอาด เกิดความเข้าใจที่คลาดเคลื่อนในเรื่องของความเป็นอันตรายของผลิตภัณฑ์วัตถุอันตรายว่า ผลิตภัณฑ์วัตถุอันตรายที่มีกลิ่นหอม ไม่มีกลิ่นฉุน หรือมีกลิ่นอ่อนมีความเป็นอันตรายน้อย หรือไม่อันตราย โดยการแสดงท่าทางสุดดมพร้อมคำที่สื่อให้รู้สึกว่าผลิตภัณฑ์หอมνάดม หรือการแสดงข้อความที่ทำให้เข้าใจว่าผลิตภัณฑ์ทำจากธรรมชาติ

แต่ในความจริงแล้ว กลิ่นหอมเกิดจากการปรุงแต่งกลิ่นด้วยน้ำหอมสังเคราะห์ โดยอาจเป็นน้ำหอมที่ให้กลิ่นหอมคล้ายดอกไม้ หรือน้ำมันหอมระเหยสกัดจากธรรมชาติ ซึ่งในความเป็นจริง หากผู้บริโภคสูดดมกลิ่นของผลิตภัณฑ์วัตถุอันตรายเข้าไปจะทำให้ปวดศีรษะ เวียนหัว คลื่นไส้ และเป็นอันตรายต่อสุขภาพได้

โดยประโยชน์ที่แท้จริงของการแต่งกลิ่นของผลิตภัณฑ์วัตถุอันตรายนั้น ก็เพื่อกลบกลิ่นที่ไม่พึงประสงค์ของสารออกฤทธิ์ของผลิตภัณฑ์ หรือสารเคมีที่ใส่เข้าไปในผลิตภัณฑ์เพื่อใช้เป็นตัวทำละลาย ตลอดจนคุณสมบัติทางเคมีและกายภาพของตัวผลิตภัณฑ์ ซึ่งมักจะมีกลิ่นฉุนอย่างรุนแรง จึงต้องแต่งกลิ่นเพื่อช่วยลดความรุนแรงของกลิ่นในผลิตภัณฑ์ให้น้อยลง เพื่อให้ผู้บริโภคหันมาเลือกบริโภคสินค้ามากยิ่งขึ้น.

ภาพข่าวหนังสือพิมพ์ : การประสูติทกภัย สืบเนื่องมาจากการทำลายป่าไม้

เกิดฝนตกหนักใน มอ.หาดใหญ่ ทำให้น้ำท่วมขัง เครดิต : @BBalaka สงขลา ประกาศภัยพิบัติ 10 อำเภอ หาดใหญ่ชักธงแดง สั่งอพยพคนแล้ว หวั่นคืนนี้คืนกันน้ำจะรับ น้ำไม่ไหวและทะลักท่วมเมือง ขณะที่กรมอุตฯ เตือนพายุเข้าภาคใต้ฝั่งตะวันออกเที่ยงคืนนี้ เตรียมรับมือฝนตกหนัก น้ำป่าไหลหลากอีกระลอก

ประกาศเตือนภัย “พายุดีเปรสชันในอ่าวไทย และอากาศหนาวเย็นบริเวณประเทศไทยตอนบน” ฉบับที่ 3 ลงวันที่ 01 พฤศจิกายน 2553

เมื่อเวลา 04.00 น. วันนี้ (1 พย.) พายุดีเปรสชันบริเวณอ่าวไทยตอนล่าง มีศูนย์กลางห่างประมาณ 350 กิโลเมตร ทางตะวันออกเฉียงใต้ของจังหวัดสงขลา หรือที่ละติจูด 6.5 องศาเหนือ ลองจิจูด 104.0 องศาตะวันออก มีความเร็วสูงสุดประมาณ 15 กม./ชม. คาดว่าจะเคลื่อนตัวผ่านบริเวณภาคใต้ตอนล่าง ในช่วงวันที่ 1-2 พฤศจิกายน ลักษณะเช่นนี้ทำให้บริเวณภาคใต้ตั้งแต่จังหวัดสุราษฎร์ธานีลงไปมีฝนตกชุกหนาแน่น และมีฝนตกหนักถึงหนักมากหลายพื้นที่และอ่าวไทยมีคลื่นสูง 2-4 เมตร

จึงขอให้ประชาชนที่อาศัยในพื้นที่เสี่ยงภัยบริเวณที่ลาดเชิงเขาใกล้ทางน้ำไหลผ่าน และพื้นที่ราบลุ่มริมฝั่งแม่น้ำ บริเวณจังหวัดสุราษฎร์ธานี นครศรีธรรมราช พัทลุง สงขลา ปัตตานี ยะลา นราธิวาส กระบี่ ตรัง และสตูล ระมัดระวังอันตรายจากฝนตกหนัก ที่อาจทำให้เกิดสภาวะน้ำท่วมฉับพลัน น้ำป่าไหลหลาก และน้ำล้นตลิ่งได้ สำหรับประชาชนที่อาศัยอยู่ตามชายฝั่งทะเลของภาคใต้ฝั่งตะวันออก ขอให้ระมัดระวังอันตรายจากคลื่นลมแรงที่พัด

เข้าสู่ฝั่งในระยะนี้ไว้ด้วย ชาวเรือบริเวณอ่าวไทยตอนกลางลงไป ควรดออกจากฝั่งในระยะนี้ไว้ด้วย

หนึ่งในระยะ 1-2 วันนี้ บริเวณความกดอากาศสูงหรือมวลอากาศเย็นกำลังแรงจากประเทศจีนยังคงแผ่ลงมาปกคลุมประเทศไทย ทำให้บริเวณประเทศไทยตอนบนมีอากาศหนาวเย็นโดยทั่วไปกับมีลมแรง สำหรับภาคเหนือตอนบน และภาคตะวันออกเฉียงเหนือ อุณหภูมิต่ำสุด 12-16 องศาเซลเซียส ส่วนบริเวณยอดดอยและยอดภู อุณหภูมิต่ำสุด 6-12 องศาเซลเซียส

ในระยะนี้ขอให้ประชาชนติดตามข่าวพยากรณ์อากาศและเตือนภัย จากกรมอุตุนิยมวิทยาอย่างใกล้ชิด

ภาพน้ำท่วมขนาดใหญ่ สงขลา

อย่างไรก็ตาม ล่าสุดมีรายงานว่า ทางหาดใหญ่ได้เปลี่ยนจากธงเหลืองเฝ้าระวังสถานการณ์ เป็นธงสีแดงแล้ว ซึ่งหมายความว่า น้ำจะท่วมได้ภายใน 3-60 ชั่วโมง โดยสั่งอพยพประชาชนทันที เนื่องจากคาดว่า ในคืนนี้คืนนี้น้ำจะรับน้ำไม่ไหวและทะลักท่วมเมือง

โดยในตอนี้ การไฟฟ้าสงขลาทำการตัดไฟ ทำให้ไฟดับเกือบทั่วทั้งจังหวัด และโรงประปาจมน้ำ จนเหลือแค่โรงเดียว เจ้าหน้าที่แจ้งให้สำรองน้ำไว้ใช้โดยด่วน

กิจกรรมที่ 1

การขยายกระบวนการจัดการงานอาชีพในชุมชน

คำชี้แจง : ให้ผู้เรียนคิดวิเคราะห์จากประสบการณ์ของตนเองว่า การประกอบอาชีพควรจะ ต้องมีความรู้อะไรบ้างที่จะใช้พัฒนาอาชีพให้เกิดความเข้มแข็ง ยั่งยืน โดยอาศัยองค์ประกอบ ของการคิดตามตัวอย่างดังนี้

องค์ประกอบอาชีพ	ระบอบองค์ประกอบ	ความรู้ที่จำเป็นต้องใช้
1. การจัดการการผลิต	1.1 ผลผลิต (1) คุณภาพ (2) การเก็บเกี่ยวและรักษา	(1) มาตรฐานคุณภาพผลผลิตที่ตลาดต้องการ (2) ขนาดอายุของผลผลิตที่ต้องเก็บเกี่ยว เข้าตลาด
	1.2 ขั้นตอนการผลิต (1) การจัดแปลงปลูก (2) การบำรุงรักษา (3) การอารักขาพืช	(1) การพัฒนาคุณภาพดิน (2) การจัดทำร่องและระยะปลูก (3) การจัดทำค้ำ (4) การจัดทำระบบให้น้ำ (1) การให้ธาตุอาหารพืช (2) การควบคุมความชื้น (3) การควบคุมความเป็นกรด ด่าง ของดิน ให้เหมาะสมกับความต้องการของพืช (1) การใช้ระบบหว่านหว่านอาหาร (2) การใช้เชื้อรา (3) การใช้วิธีกล
	1.3 การจัดปัจจัยน้ำเข้า (1) ปุ๋ยหมัก (2) ปุ๋ยพืชสด (3) น้ำ	(1) อินทรีย์วัตถุและแหล่งจัดหา (2) วิธีการจัดทำปุ๋ยหมักคุณภาพ (1) ความเข้าใจและการใช้ปุ๋ยพืชสด (2) แหล่งเมล็ดพันธุ์ปุ๋ยพืชสด (3) การใช้จุลินทรีย์ส่งเสริมและพัฒนาปุ๋ยพืชสด (1) การวิเคราะห์คุณภาพน้ำ (2) การปรับค่า PH น้ำให้เหมาะสมกับพืช

องค์ประกอบอาชีพ	ระบุงค์ประกอบ	ความรู้ที่จำเป็นต้องใช้
2. การจัดการการตลาด	2.1การจัดการกับปริมาณผลผลิต (1) ปริมาณผลผลิตที่คาดว่าจะ ทำแล้วขายได้หมด (2) แผนการผลิต	(1) การศึกษาส่วนแบ่งตลาด (2) การศึกษาช่วงระยะเวลาและปริมาณ ความต้องการของตลาด (3) การจัดทำแผนการผลิตที่สัมพันธ์กับระยะ เวลาและปริมาณความต้องการของตลาด
	2.2 การจัดการตลาด (1) แหล่งขาย (2) การส่งเสริมการตลาด (3) ระบบการเงิน	(1) แนวทางการประสานและการเจรจา ธุรกิจกับแหล่งรับซื้อผลผลิต (1) บรรจุภัณฑ์ที่รักษาคุณภาพผลผลิต (2) การส่งมอบผลผลิตให้ลูกค้า (3) การจัดทำเครื่องหมายการค้า (1) การสร้างข้อตกลงระยะเวลาการรับจ่าย เงินกับลูกค้าและวิธีการเบิกจ่าย (2) การเปิดและการให้บัญชีเงินฝาก กระแสรายวัน
	2.3 ปัจจัยการบริหารจัดการ (1) แรงงาน (2) ทุน (3) อุปกรณ์ (4) การจัดการ	(1) การศึกษาประเภทงาน กิจกรรม (2) การวิเคราะห์คุณภาพคน เพื่อจัดเข้างาน กิจกรรม (1) การวิเคราะห์เพื่อจัดการเงินทุนที่ดินให้ สัมพันธ์กับการจัดการผลิตเข้าสู่ตลาด (2) การศึกษาวิเคราะห์อุปกรณ์ที่มีอยู่และ ต้องจัดหาเพิ่มเติมให้เหมาะสมกับการ ผลิต (1) การจัดทำเอกสารดำเนินงาน (2) การจัดทำแผนธุรกิจ (3) การขับเคลื่อนแผนธุรกิจสู่ความสำเร็จ

กิจกรรมที่ 2

การขยายกระบวนการจัดการงานอาชีพในชุมชน

คำชี้แจง : ให้กลุ่มผู้เรียนคิดวิเคราะห์จากประสบการณ์ของตนเองว่า การประกอบอาชีพควรจะต้องมีความรู้อะไรบ้างที่จะใช้พัฒนาอาชีพให้เกิดความเข้มแข็ง ยั่งยืน โดยอาศัยองค์ประกอบของการคิดตามตัวอย่างดังนี้

ตัวอย่าง ผลการวิเคราะห์ธุรกิจเกษตรอินทรีย์

องค์ประกอบอาชีพ	ระบุงค์ประกอบ	ความรู้ที่จำเป็นต้องใช้
1. การจัดการการผลิต	1.1 ผลผลิต (1) คุณภาพ (2) การเก็บเกี่ยวและรักษา	(1) มาตรฐานคุณภาพผลผลิตที่ตลาดต้องการ (2) ขนาดอายุของผลผลิตที่ต้องเก็บเกี่ยว เข้าตลาด
	1.2 ขั้นตอนการผลิต (1) การจัดแปลงปลูก (2) การบำรุงรักษา (3) การอารักขาพืช	(1) การพัฒนาคุณภาพดิน (2) การจัดทำร่องและระยะปลูก (3) การจัดทำค้ำ (4) การจัดทำระบบให้น้ำ (1) การให้ธาตุอาหารพืช (2) การควบคุมความชื้น (3) การควบคุมความเป็นกรด ด่าง ของดิน ให้เหมาะสมกับความต้องการของพืช (1) การใช้ระบบหว่านโซอาหาร (2) การใช้เชื้อรา (3) การใช้วิธีกล
	1.3 การจัดปัจจัยนำเข้า (1) ปุ๋ยหมัก (2) ปุ๋ยพืชสด (3) น้ำ	(1) อินทรีย์วัตถุและแหล่งจัดหา (2) วิธีการจัดทำปุ๋ยหมักคุณภาพ (1) ความเข้าใจในการใช้ปุ๋ยพืชสด (2) แหล่งเมล็ดพันธุ์ปุ๋ยพืชสด (3) การใช้จุลินทรีย์ส่งเสริมและพัฒนาปุ๋ยสด (1) การวิเคราะห์คุณภาพน้ำ (2) การปรับค่า PH น้ำให้เหมาะสมกับพืช

องค์ประกอบอาชีพ	ระบุงค์ประกอบ	ความรู้ที่จำเป็นต้องใช้
2. การจัดการการตลาด	2.1การจัดการกับปริมาณผลผลิต (1) ปริมาณผลผลิตที่คาดว่าจะ ทำแล้วขายได้หมด (2) แผนการผลิต	(1) การศึกษาส่วนแบ่งตลาด (2) การศึกษาช่วงระยะเวลาและปริมาณ ความต้องการของตลาด (3) การจัดทำแผนการผลิตที่สัมพันธ์กับระยะ เวลาและปริมาณความต้องการของตลาด
	2.2 การจัดการตลาด (1) แหล่งขาย (2) การส่งเสริมการตลาด (3) ระบบการเงิน	(1) แนวทางการประสานและการเจรจา ธุรกิจกับแหล่งรับซื้อผลผลิต (1) บรรจุภัณฑ์ที่รักษาคุณภาพผลผลิต (2) การส่งมอบผลผลิตให้ลูกค้า (3) การจัดทำเครื่องหมายการค้า (1) การสร้างข้อตกลงระยะเวลาการรับจ่าย เงินกับลูกค้าและวิธีการเบิกจ่าย (2) การเปิดและการให้บัญชีเงินฝาก กระแสรายวัน
	2.3 ปัจจัยการบริหารจัดการ (1) แรงงาน (2) ทุน (3) อุปกรณ์ (4) การจัดการ	(1) การศึกษาประเภทงาน กิจกรรม (2) การวิเคราะห์คุณภาพคน เพื่อจัดเข้างาน กิจกรรม (1) การวิเคราะห์เพื่อจัดการเงินทุนที่ดินให้ สัมพันธ์กับการจัดการผลิตเข้าสู่ตลาด (2) การศึกษาวิเคราะห์อุปกรณ์ที่มีอยู่และ ต้องจัดหาเพิ่มเติมให้เหมาะสมกับการ ผลิต (1) การจัดทำเอกสารดำเนินงาน (2) การจัดทำแผนธุรกิจ (3) การขับเคลื่อนแผนธุรกิจสู่ความสำเร็จ

กิจกรรมที่ 3

ตัวอย่างบันทึกแสวงหาความรู้เรื่องการพัฒนาคุณภาพดิน

คำชี้แจง : ผู้เรียนร่วมกันพิจารณาตัดสินใจ เลือกรวบรวมข้อความรู้ที่เห็นว่ามีค่าสำคัญและจำเป็นต้องนำมาใช้ยกระดับความรู้ด้วยการแสวงหาความรู้ แลกเปลี่ยนเรียนรู้ประยุกต์ใช้ความรู้และสรุปองค์ความรู้

วิธีการแสวงหาความรู้	สรุปความรู้แหล่งวิทยาการ	สรุปเป็นความรู้ของตนเอง
1. จากการอ่าน	1.1 ศาสตราจารย์ ดร.ทัศนีย์ อุตตะนันท์ (2550:5) กล่าวว่าธาตุอาหารพืชในดินสูญเสียไปกับผลผลิตพืชมากที่สุด ดังนั้น การเพาะปลูกพืชควรเพิ่มเติมธาตุอาหารพืชไปในดินให้เพียงพอ เพราะถ้าดินเสื่อมโทรม การฟื้นฟูดินให้กลับอุดมสมบูรณ์อีกครั้งหนึ่ง ต้องใช้เวลาและค่าใช้จ่ายมาก 1.2 สาลี่ ชินสภิต (2548 : 11) การปรับปรุงดินจะต้องเกี่ยวข้องกับคุณสมบัติของดินทั้งด้านเคมีด้านชีวภาพ และด้านกายภาพของดินคือทำให้ดินโปร่ง ร่วนซุยให้มีการระบายน้ำได้ดี มีอากาศพอเพียงต่อการหายใจของสิ่งมีชีวิตในดิน และการหายใจของรากพืช ซึ่งการปรับปรุงที่ทำได้ที่ดีที่สุดคือการใส่ปุ๋ยอินทรีย์	1. ต้องพัฒนาดินด้วยอินทรีย์วัตถุ ให้คุณสมบัติทางเคมีดีถึงความเป็นกรดต่างให้เหมาะสมกับพืชที่ปลูก ต้องทำให้ดินร่วนซุยให้มีช่องว่างของ อากาศให้พอเพียงกับการหายใจของสิ่งมีชีวิตและรากพืชในดิน
2. จากการไปพบผู้รู้ของจริง (การฟัง การสังเกต ตม และการสัมภาษณ์)	2.1 คำบรรยายของวิทยากรที่ไร่ทอนเหนือสรุปได้ดังนี้ การพัฒนาดินจำเป็นต้องทำให้เกิดคุณภาพอย่างรวดเร็ว ด้วยการใส่อินทรีย์วัตถุจำนวนมากถึง 4-6 ตัน ปุ๋ยคอกและฟางข้าวมีราคาสูงมากในขณะนี้ และต้องใช้แรงงานขนย้ายจำนวนมาก ทางออกคือการใช้ปุ๋ยพืชสดด้วยการไถพรวนดินให้ย่อยเป็นก้อนเล็ก แล้วหว่านเมล็ดปุ๋ยพืชสดมีหลายชนิด ที่นี้เลือกใช้ปอเทืองขอได้จากหมอดินของกรมพัฒนาที่ดินและใส่จุลินทรีย์ซึ่งมีศักยภาพสูง สำหรับไร่ทอนเหนือเลือกใช้จุลินทรีย์ของกรมพัฒนาที่ดิน นำมาเลี้ยงขยายเชื้อแล้วใส่ลงไปแปลงปุ๋ยพืชสด เมื่อปุ๋ยพืชสดเริ่มออกดอก ให้ทำการไถพรวน แล้วให้น้ำอย่างต่อเนื่องทุกวันประมาณ 15-20 วัน ปุ๋ยพืชสดจะสลายตัวเป็นส่วนใหญ่ ดินเริ่มมีคุณภาพ สามารถใช้เพาะปลูกใช้เวลาทั้งหมดเพียง 90-120 วัน เท่านั้น	1. การพัฒนาดินควรมุ่งเน้นใช้ปุ๋ยพืชสด เพราะสามารถจัดการได้ด้วยตนเอง ลดต้นทุนได้มาก 2. สิ่งที่ต้องจัดหาได้แก่ (1) เมล็ดพันธุ์ปุ๋ยพืชสด (2) วิธีการทำเริ่มจากพรวนดิน หว่านเมล็ด ให้ทำจนปุ๋ยพืชสดออกดอกจึงไถพรวนดิน (3) ระหว่างปลูกปุ๋ยพืชสดให้ขยายจุลินทรีย์ใส่ลงในแปลงปุ๋ยพืชสด (4) หมักดิน 15 วัน ใช้ปลูกพืชได้

วิธีการแสวงหาความรู้	สรุปความรู้แหล่งวิทยาการ	สรุปเป็นความรู้ของตนเอง
	ก็มีรายได้และผลผลิตที่ปลอดภัยให้กับตนเองและลูกค้าได้ 2.2 สรุปบันทึกการสังเกต ดมและสัมผัส (1) สังเกตพบว่าดินร่วนซุยเป็นเม็ดก้อนกลม สีดำ ถ้าแหวกดินในบริเวณร่มเย็นจะพบสัตว์และแมลงในดินจำนวนมาก และมีเห็ดชนิดต่าง ๆ เกิด ขึ้นอยู่ในดิน (2) ได้ทดลองดมกลิ่น ทำให้ทราบว่าดินที่พัฒนามีคุณภาพ จะมีกลิ่นแบบตะไคร่น้ำปนกับกลิ่นเห็ด (3) ได้ลองเอามือกดบนดิน พบว่าดินนุ่มลึกมาก (4) พืชผักที่ปลูกมีความงอกงามดีมาก มีรอยแมลงทำลายเล็กน้อย	ลักษณะดินมีคุณภาพ 1. ร่วนซุย เป็นเม็ดก้อนกลม 2. ดินมีกลิ่นหอมแบบเห็ด ไม่เหม็นบูดแบบดินใช้ปุ๋ยเคมี 3. ดินบนร่องปลูกนุ่มมาก 4. พืชผักงอกงามดีมาก
3. จากการนึกคิดทบทวนกับประสบการณ์ของตนเอง	สรุปได้ว่าดินที่พัฒนามีคุณภาพแล้วมีสภาพเหมือนดินป่าเปิดใหม่	ดินคุณภาพดีต้องเทียบเคียงได้กับดินป่าเปิดใหม่

หมายเหตุ : เมื่อผู้เรียนศึกษาตัวอย่างการบันทึกนี้แล้ว ให้ดำเนินการแสวงหาความรู้แล้วบันทึกลงตามแบบฟอร์มนี้

กิจกรรมที่ 4

คำชี้แจง : กิจกรรมนี้เป็นการนำผลสรุปจากการแสวงหาความรู้ของผู้เรียนแต่ละคนมาแลกเปลี่ยนเรียนรู้ ความรู้ ข้อมูลที่ได้มาเป็นองค์ความรู้เบื้องต้นสำหรับเป็นแนวทางในการปฏิบัติยกระดับความรู้ ดังตัวอย่างนี้

ตัวอย่างบันทึกแสวงหาความรู้เรื่องการพัฒนาคุณภาพดิน

กิจกรรม	มาตรฐานที่ต้องการ	ขั้นตอนดำเนินการ
1. การตรวจสอบวิเคราะห์คุณภาพดิน	1. รู้ค่า PH 2. รู้ปริมาณธาตุ NPK 3. รู้ปริมาณอินทรีย์วัตถุ	1.1 สุ่มเก็บตัวอย่างดิน 1. กำหนดจุดเก็บตัวอย่างให้กระจายทั่วทั้งแปลง 2. ในแต่ละจุดแยกดินชั้นบนและดินชั้นล่างออกจากกัน 3. แต่ละจุดแบ่งเก็บตัวอย่างดินชั้นบนและดินชั้นล่างให้ได้รวมชั้นละ 1 กิโลกรัม 4. ดินแต่ละชั้นนำไปตากแห้ง บดให้ละเอียด แล้วนำส่ง กรมวิชาการเกษตร 5. นัดฟังผลการวิเคราะห์และอภิปรายผลเกี่ยวกับการจัดการดินให้เหมาะสมและชนิดของพืชที่เหมาะสมในการปลูก
2. การไถพรวนในการเริ่มต้น	1. ดินต้องแตกแยกตัวออกเป็นก้อนให้เล็กมากที่สุดเท่าที่จะทำได้	2.1 กรณีใช้แรงงานคน 1. ดินเหนียวใช้เสียมหน้ากว้างแทงดินแล้วพลิกกลับหน้าเรียงตัวให้โปร่ง ปล่อยตากแดดให้แห้งแล้วใช้จอบสับให้ละเอียด 2. ดินร่วนใช้จอบสับพลิกดินตากให้แห้งแล้วใช้จอบสับละเอียดอีกครั้ง 2.2 กรณีใช้เครื่องจักรกล 1. ควรเลือกใช้ระบบจอบหมุนตีพรวนครั้งเดียว
3. เพิ่มอินทรีย์วัตถุให้กับดิน (เน้นใช้ปุ๋ยพืชสด)	1. ดินได้รับอินทรีย์วัตถุในรูปปุ๋ยพืชสด 5,000 กิโลกรัม	3.1 หว่านปุ๋ยคอกบาง ๆ ลงบนดินที่ไถพรวนประมาณ 700-1000 กก. แล้วหว่านเมล็ดปุ๋ยพืชสดประมาณ 20กก./ไร่ คลุมหน้าดินด้วยฟางข้าวให้น้ำวันเว้นวัน อายุประมาณ 45 วัน ไถพรวนด้วยจอบหมุนให้ซากพืชคลุมเคล้ากระจายเต็มเนื้อดิน

กิจกรรม	มาตรฐานที่ต้องการ	ขั้นตอนดำเนินการ
4. หมักสังเคราะห์ดิน	1. ดินอุณหภูมิลดลง 2. มีกลิ่นหมักเหมือนเห็ด	4.1 หลังจากไถพรวนคลุกเคล้าปุ๋ยลงในดินแล้ว ให้น้ำทุก ๆ 2 วัน เป็นเวลา 15-20 วัน 4.2 ตรวจสอบอุณหภูมิทุก ๆ 2 วัน ในช่วงตอนเช้า แล้วจดบันทึก วิเคราะห์ตัวเลข เมื่ออุณหภูมิลดลงเหลือ 35 องศา 4.3 ตรวจสอบด้วยการดมกลิ่นหลังจากหมักไปได้ 7 วัน ถ้าพบว่าเป็นกลิ่นเหม็นเน่าบูด ให้เติม จุลินทรีย์ พด 1 + พด 2 ไปกับน้ำแล้วติดตาม กลิ่นเพื่อศึกษาพัฒนาการแล้วจดบันทึก ปรากฏการณ์ที่เกิดขึ้นทุกครั้งที่มีการตรวจสอบ ด้วยการดม
5. พรวนดินคลุกเคล้าดิน กับอินทรีย์วัตถุที่หมัก สลายให้เข้ากัน	1. ดินมีสภาวะร่วนซุยมากกว่าเดิม 2. ดินรวมตัวกันเป็นเม็ดก้อนกลม มากขึ้น	5.1 ใช้รถพ่วงพรวนดินให้แตกกระจาย คลุกเคล้า อินทรีย์วัตถุในดินให้กระจายเข้ากันมีความ สม่ำเสมอ 5.2 ตรวจสอบดินเพื่อศึกษาสภาพร่วนซุย และ สภาพการรวมตัวโครงสร้างของดินเป็นเม็ด ก้อนกลม แล้วจดบันทึกความก้าวหน้าของการ พัฒนาดินเพื่อใช้เป็นข้อมูลเปรียบเทียบใน การพัฒนาดินในรอบการผลิตต่อไป

กิจกรรมที่ 5

คำชี้แจง : การบันทึกกิจกรรมการประยุกต์ใช้ความรู้ ตารางนี้เป็นกระบวนการจดบันทึกข้อมูลผลได้ ผลเสีย และการแก้ไขข้อบกพร่องอย่างเป็นระบบ

ตัวอย่าง บันทึกผลการประยุกต์ใช้ความรู้

กิจกรรม/มาตรฐาน ที่ใช้ทดลอง	ผลการทดลองตาม ขั้นตอนการดำเนินงาน		ข้อบกพร่องที่พบ	การแก้ไข ข้อบกพร่อง	ผลสรุปที่ถูกต้อง ที่มั่นใจนำไปใช้ได้
	ใช้ได้	ไม่ได้			
1. การตรวจสอบ วิเคราะห์คุณภาพดิน - รู้ค่า PH - ปริมาณธาตุ NPP - ปริมาณอินทรีย์วัตถุ	√ √ √	- - -	ผลการวิเคราะห์ที่ จำเป็นคือค่า PH เท่านั้นเพราะค่าธาตุ อาหาร NPK และ อินทรีย์วัตถุมีในดิน ต่ำมากทุกแปลงที่ส่ง วิเคราะห์ทำให้ หน่วยงานรับผิดชอบ สิ้นเปลือง	ใช้บริการหมอดิน ประจำตำบล	การวิเคราะห์ดิน หาเพียงค่า PH และ ศึกษาข้อมูลความ เหมาะสมของ PH กับพืช
2. การไถพรวนระยะ เริ่มต้น เพื่อให้ดินแตก ตัวออกเป็นก้อนเล็ก ๆ ให้มากที่สุด - โดยแรงงานคน - โดยเครื่องจักร	- √	√ -	- แรงงานคนทำให้ ช้าไม่สัมพันธ์กับการ ตลาดและค่าใช้จ่าย สูง	- ยกเลิกวิธีการใช้ แรงงานคน	ใช้รถไถพ่วงจอบ หมุนในการพรวน ดิน
3. เพิ่มอินทรีย์วัตถุให้ กับดินโดยใช้ปุ๋ยพืชสด 5000 กก/ไร่	√	-	-	-	ดำเนินการตาม ขั้นตอนที่กำหนด
4. หมั่นสังเกตดินให้ เย็นลงและมีกลิ่นหมัก เหมือนเห็ด	√	-	-	-	ดำเนินการตาม ขั้นตอนที่กำหนด
5. พรวนดินคลุกเคล้า ดินกับอินทรีย์วัตถุที่ หมักสลายให้เข้ากัน ทำให้ดินร่วนซุยและมี โครงสร้างดินเป็นเม็ด ก้อนกลม	√	-	-	-	ดำเนินการตาม ขั้นตอนที่กำหนด

กิจกรรมที่ 6

คำชี้แจง : การสรุปองค์ความรู้ เพื่อนำไปใช้พัฒนาอาชีพ สร้างความเข้มแข็ง ยั่งยืนในอาชีพ มีแนวทางการเขียน เพื่อพร้อมนำไปใช้และพัฒนาให้สูงขึ้นได้หลายแนวทาง ส่งหรือการขยายขอบข่ายอาชีพ จำเป็นจะต้องใช้เอกสารความรู้ที่เป็นเอกสาร วิธีปฏิบัติให้ผู้ร่วมงานสามารถเรียนรู้ทำตามได้ดังตัวอย่างนี้

ตัวอย่าง เอกสารการสรุปองค์ความรู้

โครงสร้างเอกสารการประกอบอาชีพ

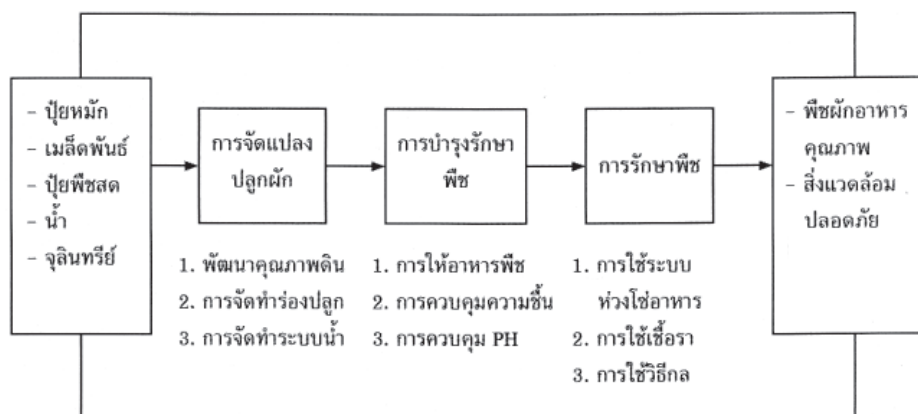
1. คุณภาพผลผลิต

เขียนบรรยายให้ผู้ร่วมงานมองเห็นรายละเอียดของคุณภาพผลผลิตที่ทุกคนจะร่วมกันทำให้สำเร็จ “ผักสด ผลไม้ จากไร่ทนนั่นเอง เป็นอาหารคุณภาพ ไร้สารพิษ มีคุณภาพทางอาหารสูง”

2. ภาพรวมของระบบการผลิต

เขียนเป็นแผนภูมิระบบงาน ที่สรุปให้เห็นภาพของการทำงานเกี่ยวกับปัจจัยนำเข้ากิจกรรมในกระบวนการและผลผลิตที่จะเกิด ดังตัวอย่าง

(ตัวอย่าง แผนภูมิ คุณภาพการผลิตผัก ผลไม้ เกษตรอินทรีย์)

3. รายละเอียดขั้นตอนการปฏิบัติกิจกรรม

3.1 กิจกรรมที่ 1 การจัดแปลงปลูกพืช ประกอบด้วย กิจกรรม ดังนี้

3.1.1 การพัฒนาดิน

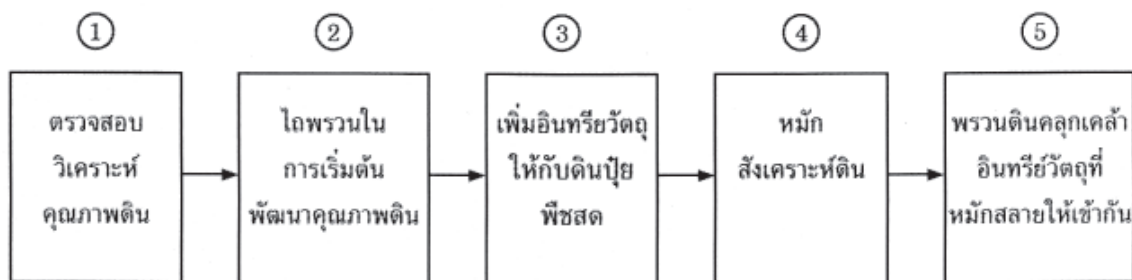
3.1.2 การจัดทำร่องปลูก

3.1.3 การจัดทำระบบน้ำ

3.1.1 ขั้นตอนดำเนินงาน การพัฒนาดิน

1. เป้าหมายการดำเนินงาน เพื่อพัฒนาดินให้ร่วนซุยและมีโครงสร้างเป็นเม็ดดิน ก้อนกลมให้มากขึ้นโดยลำดับ อย่างต่อเนื่อง

2. ขั้นตอนการดำเนินงาน

3. รายละเอียดการดำเนินงาน

กิจกรรม	มาตรฐานที่ต้องการ	ขั้นตอนดำเนินงาน
1. การตรวจสอบคุณภาพดิน	รู้ค่า PH ของดินทุกแปลงที่ใช้ปลูก มะเขือเทศ	1.1 ขอความร่วมมือกับหมอดินประจำหมู่บ้านประสานหมอดินตำบลและนักพัฒนาที่ดินมาร่วมกันตรวจสอบวิเคราะห์หาค่า PH ของแปลงปลูกมะเขือเทศทุกแปลง 1.2 แปรผลและสรุปผลการวิเคราะห์แล้วอภิปรายผลที่จะเกิดกับการปลูกมะเขือเทศ
2. การไถพรวนในการเริ่มต้นพัฒนาคุณภาพดิน	ดินแตกตัวออกเป็นก้อนเล็ก	2.1 ใช้รถไถติดโรตารีตีพรวนลึกเพียง 15 ซม. 2.2 ใช้รถไถติดโรตารีตีพรวนตัดขวางทางพรวนครั้งแรก 2.3 ตรวจสอบผลการตีพรวนว่าดินถูกตีพรวนให้เป็นก้อนแล้วอย่างสม่ำเสมอทั้งแปลง

กิจกรรม	มาตรฐานที่ต้องการ	ขั้นตอนดำเนินงาน
3. เพิ่มอินทรีย์วัตถุให้กับดิน เน้นใช้ปุ๋ยพืชสด	ได้รับปุ๋ยพืชสดไม่น้อยกว่า 5,000 กก.	3.1 หว่านปุ๋ยที่หมักสลายแล้วลงบน หน้าดินที่ไถพรวนแล้วประมาณ 700-1,000 กก. 3.2 หว่านเมล็ดปุ๋ยพืชสด (ขอได้จาก หมอดินตำบล หรือจัดซื้อเมล็ด พืชตระกูลถั่ว เช่น ถั่วเขียว จาก ท้องถิ่น 3.3 ให้น้ำผสมจุลินทรีย์วันเว้นวันให้ พืชตระกูลถั่วออกงามปนไปกับ วัชพืชอายุประมาณ 45-50 วัน แล้วตรวจปริมาณปุ๋ยพืชสด โดย เก็บเกี่ยวให้สดหน้าดินในพื้นที่ 1 ตารางเมตร จะได้กิโลกรัม แล้ว คำนวณค่าในพื้นที่ 1 ไร่ 1,600 ตารางเมตร จะได้ปุ๋ยพืชสดเท่าไร โดยตั้งเป้าหมายไว้ 5,000 กก. ถึง จะได้ต่ำกว่าก็ไม่เป็นไร เพราะรอบ ต่อไปปุ๋ยพืชสดจะออกงามได้ใน ปริมาณที่พอเพียง 3.4 ไถพรวนด้วยโรตารี สับดินและปุ๋ย พืชสดให้คลุกเคล้าเต็มเนื้อดิน
4. หมักสังเคราะห์ดิน	ดินมีกลิ่นหอมเหมือนกลิ่นเห็ด	4.1 หลังจากไถพรวนคลุกเคล้าปุ๋ย พืชสดลงในดินแล้ว ให้น้ำทุก ๆ 2 วัน เป็นเวลา 15 วัน ในฤดูร้อน และ 20 วัน ในฤดูหนาว 4.2 ตรวจสอบอุณหภูมิในช่วงตอนเช้า ทุก 2 วัน แล้วจดบันทึกโดยปกติ แล้วเมื่อครบ 15 วัน อุณหภูมิของ ดินจะอยู่ไม่เกิน 1-2 C ใกล้เคียง กับอุณหภูมิปกติหรือสูงกว่า

กิจกรรม	มาตรฐานที่ต้องการ	ขั้นตอนดำเนินงาน
		4.3 ตรวจสอบกลิ่นของการหมักเริ่มหลังจากการหมักผ่านไปได้ 7 วัน ให้สังเกตลักษณะกลิ่นที่พบว่าเป็นอย่างใด แล้วจดบันทึกปรากฏการณ์ไว้ทุกครั้ง โดยปกติเมื่อไถ่เวลา 15-20 วัน กลิ่นจะพัฒนาจากกลิ่นแอลกอฮอล์ กลิ่นน้ำส้มมาเป็นกลิ่นเหมือนเห็ดหรือตะไคร่น้ำ หากตรวจพบว่าเป็นกลิ่นบูดเน่าให้เติมจุลินทรีย์
5. พรวนคลุกเคล้าดินให้อินทรีย์วัตถุกระจายตัวในปริมาณเท่า ๆ กัน	- ดินมีลักษณะร่วนซุยมากกว่าก่อนทำ - ดินมีโครงสร้างเป็นเม็ดก้อนกลมมากขึ้น	5.1 ใช้โรตารีพรวนซ้ำให้ดินแตกกระจายคลุกเคล้าอินทรีย์วัตถุให้มีปริมาณเท่า ๆ กัน 5.2 ตรวจสอบสังเกตสภาพดินแล้วจดบันทึกเกี่ยวกับสีของดินกลิ่นของดิน และการพัฒนาโครงสร้างดินเป็นเม็ดกลม เพื่อใช้เป็นข้อมูลเปรียบเทียบความก้าวหน้าของการพัฒนาดินในรอบการผลิตต่อไป

3.1.2 ขั้นตอนการจัดทำร่องปลูก

-

-

-

3.1.3 ขั้นตอนการจัดทำระบบน้ำ

-

-

-

3.2 กิจกรรมที่ 2 การบำรุงรักษาพืช

เขียนในลักษณะนี้แล้วนำไปทดลองให้กลุ่มผู้เรียนได้ศึกษาและร่วมกันหาข้อบกพร่องและปฏิบัติการพัฒนาให้สามารถใช้สื่อความหมายได้ตรงกัน ใช้เป็นเอกสารองค์ความรู้สำหรับผู้ดำเนินงาน

บทที่ 2

ช่องทางการขยายอาชีพ

» สารสำคัญ

การมองเห็นช่องทางในการขยายอาชีพ

» ผลการเรียนรู้ที่คาดหวัง

มีความรู้ ความเข้าใจ และเจตคติที่ดีในงานอาชีพ สามารถมองเห็นความจำเป็นของช่องทางการประกอบอาชีพ ความเป็นไปได้ในการขยายอาชีพ และสามารถกำหนดวิธีการขั้นตอนการขยายอาชีพ พร้อมให้เหตุผลได้ถูกต้องเหมาะสม

» ขอบข่ายเนื้อหา

- เรื่องที่ 1 ความจำเป็นในการมองเห็นช่องทางการประกอบอาชีพ
- เรื่องที่ 2 ความเป็นไปได้ในการขยายอาชีพ
- เรื่องที่ 3 การกำหนดวิธีการและขั้นตอนการขยายอาชีพพร้อมให้เหตุผล

» สื่อการเรียนรู้

- หนังสือเรียน
- ใบงาน

เรื่องที่ 1 : ความจำเป็นในการมองเห็นช่องทางการประกอบอาชีพ

การมองเห็นช่องทางการประกอบอาชีพ

โอกาสและความสามารถที่จะนำโอกาสมาประกอบอาชีพได้ก่อนผู้อื่น เป็นหัวใจสำคัญของการประกอบอาชีพ หากผู้ประกอบอาชีพตามที่ต้องการและเป็นอาชีพที่เหมาะสมกับสถานการณ์ในขณะนั้น ย่อมทำให้มีโอกาสประสบความสำเร็จ สามารถพัฒนาตนเองให้มองเห็นโอกาสในการประกอบอาชีพได้ คือ

1. ความชำนาญจากงานที่ทำในปัจจุบัน จะเป็นแหล่งความรู้ ความคิด ที่จะช่วยให้มองเห็นโอกาสในการประกอบอาชีพได้มาก เช่น บางคนมีความชำนาญทางด้านการทำอาหาร ตัดเย็บเสื้อผ้า ซ่อมเครื่องใช้ไฟฟ้า ต่อท่อน้ำประปา ช่างไม้ ช่างปุกระเบื้อง ช่างทาสี ฯลฯ ซึ่งสามารถนำความชำนาญดังกล่าวมาพัฒนาและประกอบอาชีพขึ้นมาได้ บางคนเคยทำงานที่โรงงานตัดเย็บเสื้อผ้า เมื่อกลับมาภูมิลำเนาเดิมของตนเอง ก็นำความรู้ความสามารถและความชำนาญมาใช้เป็นช่องทางการประกอบอาชีพของตนเองได้

2. ความชอบความสนใจส่วนตัว เป็นอีกทางหนึ่งที่ช่วยให้มองเห็นช่องทาง โอกาสในการประกอบอาชีพ บางคนชอบประดิษฐ์คิดค้น บางคนชอบวาดรูป ทำให้บุคคลเหล่านี้พัฒนางานที่ชอบ ซึ่งเป็นงานอดิเรกได้กลายเป็นอาชีพหลัก ทำรายได้เป็นอย่างดี

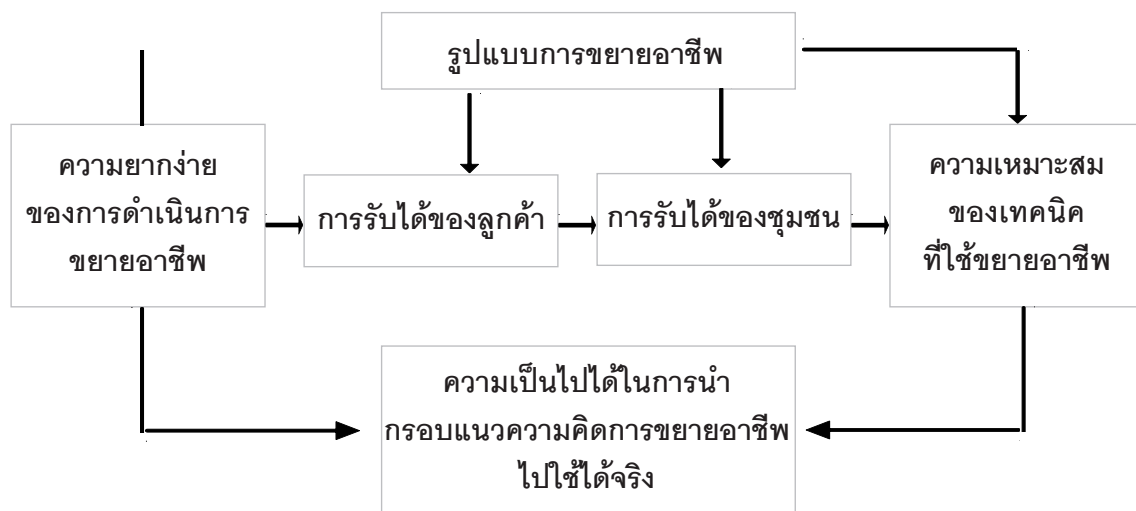
3. การฟังความคิดเห็นจากแหล่งต่าง ๆ พุดคุยแลกเปลี่ยนความคิดเห็นกับบุคคลเป็นแหล่งความรู้และก่อให้เกิดความคิดริเริ่มเป็นอย่างดี ในบางครั้งเรามีความคิดแล้ว และได้พุดคุยกับบุคคลต่าง ๆ จะช่วยให้การวิเคราะห์ความคิดชัดเจนขึ้น ช่วยให้เห็นไปข้างหน้าได้อย่างรอบคอบ ก่อนที่จะลงมือทำงานจริง

4. การศึกษาค้นคว้าจากหนังสือ นิตยสาร หนังสือพิมพ์ การดูวีดิทัศน์ ฟังวิทยุ ดูรายการโทรทัศน์ จะช่วยให้เกิดความรู้และความคิดใหม่ ๆ

5. ข้อมูล สถิติ รายงาน ข่าวสารจากหน่วยราชการและเอกชน รวมทั้งแผนพัฒนาเศรษฐกิจของประเทศในการมองหาช่องทางในการประกอบอาชีพ ผู้ที่จะมองหาอาชีพ พัฒนาอาชีพ ควรให้ความสนใจข้อมูลต่าง ๆ ในการติดตามเหตุการณ์ให้ทัน แล้วนำมาพิจารณาประกอบการตัดสินใจประกอบอาชีพ

เรื่องที่ 2 : ความเป็นไปได้ของการขยายอาชีพ

การประเมินความเป็นไปได้ในการนำกรอบแนวคิดไปใช้ในการขยายอาชีพได้จริง

จากแผนภูมิดังกล่าวแสดงให้เห็นกรอบแนวคิดในการประเมินความเป็นไปได้ มีองค์ประกอบ รวมกัน 6 องค์ประกอบ ในแต่ละองค์ประกอบมีตัวแปรบ่งชี้วัดดังนี้

1. รูปแบบการขยายอาชีพ มีตัวแปรร่วม ดังนี้
 - 1.1 ผลผลิต
 - 1.2 กระบวนการผลิต
 - 1.3 ปัจจัยนำเข้าการผลิต
2. ความยากง่ายของการดำเนินการจัดการ มีตัวแปรร่วม ดังนี้
 - 2.1 การบริหารจัดการ แรงงาน เงินทุน
 - 2.2 แผนธุรกิจ
3. การรับได้ของลูกค้า มีตัวแปรร่วมดังนี้
 - 3.1 ผลผลิตอยู่ในความนิยม
 - 3.2 เป็นสิ่งจำเป็นต่อชีวิต
 - 3.3 ราคา

4. การรับได้ของสังคมชุมชน มีตัวแปรร่วม ดังนี้
 - 4.1 สภาพแวดล้อม
 - 4.2 วัฒนธรรมประเพณี
5. ความเหมาะสมของเทคนิควิทยาการที่ใช้ในการขยายอาชีพ
 - 5.1 เทคนิควิทยาการเพื่อการลดต้นทุน
 - 5.2 เทคนิควิทยาการเพื่อการลดของเสีย

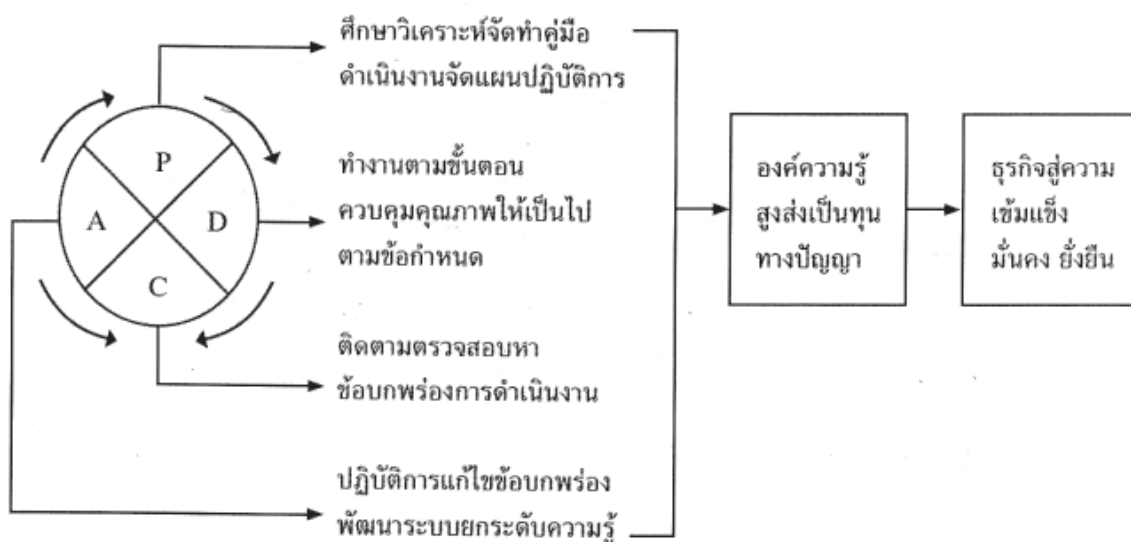
วิธีการวิเคราะห์

การวิเคราะห์เพื่อการตัดสินใจมีความจำเป็นที่เจ้าของธุรกิจจะต้องประเมินตัดสินใจด้วยตนเองสำหรับกรณีที่ธุรกิจมีหุ้นส่วนหรือผู้เกี่ยวข้อง ควรจะใช้วิธีสนทนาเจาะลึกและวิธีความสัมพันธ์ร่วมกัน โดยมีวิธีการวิเคราะห์ความสัมพันธ์ระหว่างองค์ประกอบด้วยตนเองด้วยรายละเอียด และความเป็นไปได้ ความเป็นพวกเดียวกัน โดยทบทวนหลาย ๆ ครั้งจนมั่นใจแล้วจึงตัดสินใจ

เรื่องที่ 3 : การกำหนดวิธีการ ขั้นตอนการขยายอาชีพ

หลักการของการขยายอาชีพ

เป็นขั้นตอนการปฏิบัติการในอาชีพที่จะต้องใช้องค์ความรู้ที่ยกระดับคุณค่า เพื่อมาใช้ปฏิบัติการจึงเป็นกระบวนการของการทำงานที่เริ่มจากการนำองค์ความรู้ที่จัดทำในรูปของคู่มือคุณภาพหรือเอกสารคู่มือดำเนินงานมาศึกษาวิเคราะห์จัดระบบปฏิบัติการ จัดปัจจัยนำเข้าดำเนินการ ทำงานตามขั้นตอนและการควบคุมผลผลิตให้มีคุณภาพเป็นไปตามข้อกำหนดดำเนินการตรวจสอบหาข้อบกพร่องในการทำงานและปฏิบัติแก้ไขข้อบกพร่องเป็นวงจรรอบอย่างต่อเนื่อง และมีการปรับปรุงพัฒนาเอกสารคู่มือดำเนินงานไปเป็นระยะ ๆ ก็จะทำให้การปฏิบัติการในกิจกรรมอาชีพประสบความสำเร็จสู่ความเข้มแข็ง มั่นคง ยั่งยืน ตามกรอบความคิดนี้

1. การปฏิบัติการใช้ความรู้ โดยใช้วงจรเดมมิง เป็นกรอบการทำงาน

- P-Plan ด้วยการทำเอกสารคู่มือดำเนินงาน (ซึ่งได้มาจากกิจกรรมยกระดับความรู้) มาศึกษาวิเคราะห์จัดระบบปฏิบัติการที่ประกอบด้วยกิจกรรมขั้นตอน และผู้รับผิดชอบกำหนดระยะเวลาการทำงาน กำหนดปัจจัยนำเข้าดำเนินงานให้สามารถทำงานได้อย่างมีประสิทธิภาพ

- D-Do การปฏิบัติการทำงานตามระบบงานที่จัดไว้อย่างเคร่งครัด ควบคุมการผลิตให้เสียหายน้อยที่สุด ได้ผลผลิตออกมามีคุณภาพเป็นไปตามข้อกำหนด

- C-Check การตรวจสอบหาข้อบกพร่องในการทำงานโดยผู้ปฏิบัติการหาเหตุผลของการเกิดข้อบกพร่องและจดบันทึก
- A-Action การนำข้อบกพร่องที่ตรวจพบของคณะผู้ปฏิบัติการมาร่วมกันเรียนรูหาแนวทางแก้ไขข้อบกพร่อง จนสรุปได้ผลแล้วนำข้อมูลไปปรับปรุงเอกสารคู่มือดำเนินงานเป็นระยะ ๆ ก็จะทำให้องค์ความรู้สูงส่งขึ้นโดยลำดับ แล้วส่งผลต่อประสิทธิภาพของธุรกิจ ประสพผลสำเร็จนำไปสู่ความเข้มแข็ง ยั่งยืน

2. ทูทางปัญญา ผลจากการนำองค์ความรู้ไปใช้ มีการตรวจสอบหาข้อบกพร่อง และปฏิบัติการแก้ไขข้อบกพร่องเป็นระยะ ๆ อย่างต่อเนื่องที่ผลทำให้องค์ความรู้สูงส่งขึ้นเป็นลำดับ จนกลายเป็นทูทางปัญญาของตนเอง หรือของชุมชนที่จะเกิดผลต่อธุรกิจ ดังนี้

- องค์ความรู้สามารถใช้สร้างผลผลิตที่คนอื่นไม่สามารถเทียบเคียงได้ และไม่สามารถทำตามได้ จึงได้เปรียบทางการแข่งขัน
- การเปลี่ยนแปลงยกระดับคุณภาพผลผลิตอย่างต่อเนื่อง ทำให้ลูกค้าเชื่อมั่น ภักดีต่อการทำธุรกิจร่วมกัน
- เป็นการสร้างทูทางมนุษย์ผู้ร่วมงานได้เรียนรู้บริหารระบบธุรกิจด้วยตนเอง สามารถเกิดภูมิปัญญาในตัวบุคคล ทำให้ชุมชนพร้อมรุกคืบขยายอาชีพออกสู่ความเป็นสากล

3. ธุรกิจสู่ความเข้มแข็งยั่งยืน การจัดการความรู้ทำให้องค์ความรู้สูงส่งขึ้นโดยลำดับ การขยายของอาชีพจึงเป็นการทำงานที่มีภูมิคุ้มกัน โอกาสของความเสี่ยงในด้านต่าง ๆ ต่ำลง ดังนั้นความน่าจะเป็นในการขยายอาชีพจึงประสบความสำเร็จค่อนข้างสูง เพราะมีการจัดการความรู้ ยกระดับความรู้นำไปใช้และปรับปรุงแก้ไขเป็นระยะ ๆ อย่างต่อเนื่อง จึงส่งผลทำให้ธุรกิจเข้มแข็ง ยั่งยืนได้ เพราะรู้จักและเข้าใจตนเองตลอดเวลา

การจัดทำแผนปฏิบัติการ (P)

การจัดทำแผนปฏิบัติการทางอาชีพ เป็นการดำเนินการที่มีองค์ประกอบร่วม ดังนี้

1. เหตุการณ์หรือขั้นตอนการทำงาน ซึ่งจะบอกว่าเหตุการณ์ใดควรทำพร้อมกัน หรือควรทำทีหลัง เป็นการลำดับขั้นตอนในแต่ละกิจกรรมให้เป็นแผนการทำงาน
2. ระยะเวลาที่กำหนดว่าในแต่ละเหตุการณ์ จะใช้เวลาได้ไม่เกินเท่าไร เพื่อออกแบบการใช้ปัจจัยดำเนินงานให้สัมพันธ์กัน

3. บัณฑิตเข้าและแรงงานเป็นการระบุบัณฑิตนำเข้า และแรงงานในแต่ละเหตุการณ์ว่าควรใช้เท่าไร

การจัดทำแผนปฏิบัติการทางอาชีพ มักจะนิยมใช้ผังการไหลของงานมาใช้ออกแบบการทำงานให้มองเห็นความสัมพันธ์ร่วมระหว่างเหตุการณ์ ระยะเวลา บัณฑิตนำเข้าและแรงงาน จะช่วยให้ผู้ปฏิบัติงานและผู้จัดการได้ขับเคลื่อนการทำงานสู่ความสำเร็จได้ ดังนั้นในการออกแบบแผนปฏิบัติงาน จำเป็นต้องใช้องค์ความรู้ที่สรุปได้ในรูปของเอกสารขั้นตอนการทำงานมาวิเคราะห์และสร้างสรรค์ให้เกิดแผนปฏิบัติการ

ตัวอย่าง วิธีดำเนินการจัดทำแผนปฏิบัติการ พัฒนาคุณภาพดินไร่นาเหนียว

1. ศึกษาวิเคราะห์องค์ความรู้ในรูปของเอกสารขั้นตอนการพัฒนาคุณภาพดิน มีกิจกรรมที่จะต้องทำ 5 กิจกรรม ประกอบด้วย

1. การตรวจสอบวิเคราะห์คุณภาพดิน ผลการวิเคราะห์พบว่ามีเหตุที่จะต้องทำและเกี่ยวข้องดังนี้
 - เก็บตัวอย่างเดิม
 - ส่งตัวอย่างดินให้กองเกษตรเคมี กรมวิชาการเกษตรวิเคราะห์
 - รวบรวมผลการวิเคราะห์
 - ศึกษาผลวิเคราะห์วางแผนตัดสินใจกำหนดพืชที่ต้องผลิต

2. การไถพรวนหน้าดิน ผลการวิเคราะห์พบว่ามีเหตุการณ์ที่จะต้องทำและเกี่ยวข้องดังนี้
 - ไถบุกเบิกด้วยผาน 3 ระยะ
 - ไถแปรด้วยผาน 7 ระยะ
 - ไถพรวนให้ดินละเอียดด้วยโรตารี

3. การเพิ่มอินทรีย์วัตถุให้กับดิน ผลการวิเคราะห์พบว่ามีเหตุการณ์ที่จะต้องทำและเกี่ยวข้อง ดังนี้

- การหว่านปุ๋ยหมัก
- หว่านเมล็ดปุ๋ยพืชสด
- บำรุงรักษาปุ๋ยพืชสดและวัชพืชให้งอกงาม
- ไถพรวนสับปุ๋ยพืชสดให้ขาดคลุกกลดิน

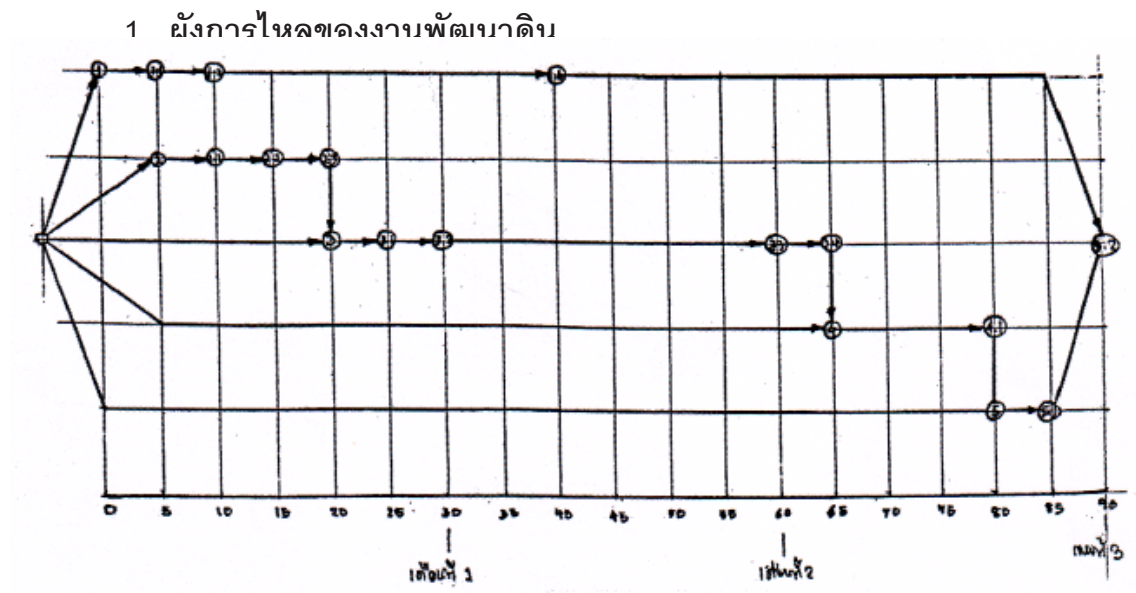
4. การหมักสังเคราะห์ดิน ผลการวิเคราะห์พบว่ามีเหตุการณ์ที่จะต้องทำและเกี่ยวข้องดังนี้

- ให้จุลินทรีย์เร่งการย่อยสลาย
 - ตรวจสอบการย่อยสลาย
5. การสร้างประสิทธิภาพดิน ผลการวิเคราะห์พบว่ามีความผิดปกติที่จะต้องทำและเกี่ยวข้องดังนี้
- ใส่จุลินทรีย์ไมโครโลซ่า เพื่อย่อยหินฟอสเฟต สร้างฟอสฟอรัสให้กับดิน
 - จัดร่องคลุมหน้าดินด้วยฟางข้าวเพื่อป้องกันความร้อน รักษาความชื้นและการเคลื่อนย้ายธาตุอาหารในดิน

----- 2. วิเคราะห์ปริมาณงาน - ลักษณะงาน - กำหนดการใช้เครื่องจักรกล - ปัจจัยการทำงานและแรงงาน

3. วิเคราะห์งานกำหนดระยะเวลาของความสำเร็จของแต่ละเหตุการณ์ และสรุประยะเวลาทั้งหมดของกระบวนการ

ตัวอย่าง แผนปฏิบัติการพัฒนาคุณภาพดินของไร่นาเนื้อน้อย

2. กิจกรรมพัฒนาดินประกอบด้วย

1. การวิเคราะห์คุณภาพดิน
2. การไถพรวนหน้าดิน
3. การเพิ่มอินทรีย์วัตถุ
4. การหมักสังเคราะห์ดิน
5. การสร้างประสิทธิภาพดิน

3. รายละเอียดปฏิบัติการ

3.1 การวิเคราะห์คุณภาพดิน

ประกอบด้วยเหตุการณ์ระยะเวลาและการใช้ทรัพยากรดำเนินงาน ดังนี้

เหตุการณ์ 1 → 1.1 การเก็บตัวอย่างดินกระจายจุดเก็บดินทั้งแปลง (150 ไร่) ให้ครอบคลุมประมาณ 20 หลุม เก็บดินชั้นบนและชั้นล่างอย่างละ 200 กรัมต่อหลุม รวบรวมดินแต่ละชั้นนำมาบดให้เข้ากัน แล้วแบ่งออกมาอย่างละ 1,000 กรัม บรรจุหีบห่อให้มีติดไม้รื้อไหล ใช้เวลา 5 วัน

เหตุการณ์ 1.1 → 1.2 จัดการนำตัวอย่างดินส่งกองเกษตรเคมีด้วยตนเอง

เหตุการณ์ 1.2 → 1.3 รวบรวมผลการวิเคราะห์จากกองเกษตรเคมี ใช้เวลา 30 วัน

เหตุการณ์ 1.3 → 5 ศึกษาผลการวิเคราะห์วางแผนการผลิต ใช้เวลา 50 วัน

3.2 การไถพรวนหน้าดิน

ประกอบด้วยเหตุการณ์ ระยะเวลา และการใช้ทรัพยากรดำเนินงาน ดังนี้

เหตุการณ์ 1 → 2.1 ไถบุกเบิกด้วยการจ้างรถไถดินนา 3 จาน ไถบุกเบิกครั้งแรกใช้เวลาไม่เกิน 5 วัน

วันเหตุการณ์ 2.1 → 2.2 ไถแปรเพื่อย่อยดินให้แตกด้วยรถไถติดผาน 7 จาน ไถตัดแนวไถบุกเบิกใช้เวลา 5 วัน

เหตุการณ์ 2.2 → 2.2 ตีพรวนย่อยดินด้วยโรตารี เพื่อย่อยดินให้มีขนาดก้อนเล็ก สอดคล้องกับสภาพการงอกของเมล็ดพืช ใช้เวลาไม่เกิน 5 วัน

3.3 การเพิ่มอินทรีย์วัตถุให้กับดิน

ประกอบด้วยเหตุการณ์ระยะเวลาและการใช้ทรัพยากรดำเนินงานดังนี้

เหตุการณ์ 3 → 3.1 หว่านปุ๋ยหมัก 150 ตัน บนพื้นที่ 150 ไร่ ใช้เวลาไม่เกิน 5 วัน ใช้คนงาน 3 คน และใช้รถแทรกเตอร์พ่วงรถบรรทุกปุ๋ยหมักกระจาย 150 จุด แล้วใช้คนงานกระจายปุ๋ยให้ทั่วแปลง

เหตุการณ์ 3.1 → 3.2 หว่านเมล็ดพืชสดคลุมเคล้าจุลินทรีย์ไรโซเดียม

ไร่ละ 20 กก. บนพื้นที่ 150 ไร่ ใช้เวลาไม่เกิน 5 วัน
ใช้คนงาน 2 คน

เหตุการณ์ 3.2 → 3.3 บำรุงรักษาปุ๋ยพืชสดและวัชพืชในแปลงกึ่งด้วย
การใช้น้ำผสมจุลินทรีย์อย่างเจือจางทุกวันเว้นวัน
ใช้คนงาน 1 คน

เหตุการณ์ 3.3 → 3.4 ไถพรวนสับปุ๋ยพืชสดคลุกเคล้าลงดินด้วยโรตารี

3.4 การหมักสังเคราะห์ดิน

ประกอบด้วยเหตุการณ์ดังนี้

เหตุการณ์ 4 → 4.1 ให้จุลินทรีย์ เร่งการย่อยสลาย (พด1-พด 2) ไป
พร้อมกับน้ำทุกวันเว้นวัน ใช้คนงาน 1 คน ตรวจ
สอบการย่อยสลายในช่วงตอนเช้า 07.00 น. พร้อม
วัดอุณหภูมิและจดบันทึกทุกวัน โดยความน่าจะเป็น
ในวันที่ 15 ของการหมัก อุณหภูมิต้องลดลง
เท่ากับอุณหภูมิปกติใช้ผู้จัดการแปลงดำเนินการ

3.5 การสร้างประสิทธิภาพดิน

ประกอบด้วยเหตุการณ์ดังนี้

เหตุการณ์ 5 → 5.1 ใช้จุลินทรีย์ไมโครโลซ่า เพื่อการย่อยสลายของ
ฟอสฟอรัสคลุมดิน โดยตีพรวนด้วยโรตารี จัด
ร่องปลูกผักตามแผนคลุมหน้าดินด้วยฟางข้าว

เหตุการณ์ 5.1 → 5.2 ใช้แรงงาน 20 คน ดินมีคุณภาพพร้อมการเพาะ
ปลูก

การทำงานตามแบบแผนปฏิบัติการ (D)

การทำงานตามแบบแผนปฏิบัติการของผู้รับผิดชอบ ยังใช้วงจรเดิมมั่ง เช่นเดียวกันโดย
เริ่มจาก

P : ศึกษาเอกสารแผนปฏิบัติการให้เข้าใจอย่างรอบคอบ

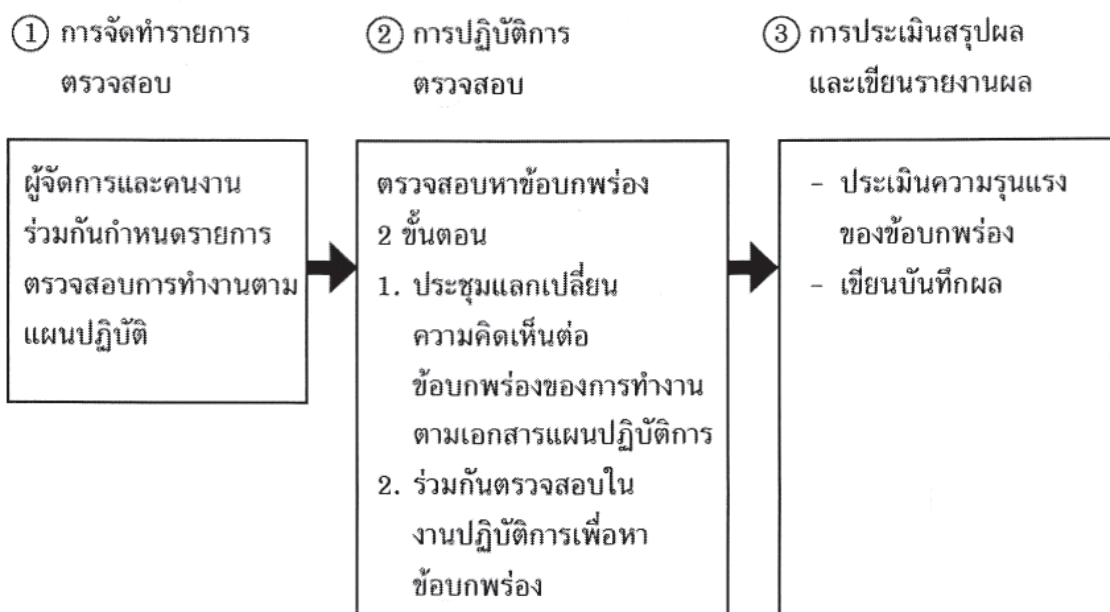
D : ทำตามเอกสารขั้นตอนให้เป็นไปตามข้อกำหนดทุกประการ

C : ขณะปฏิบัติการต้องมีการตรวจสอบทุกขั้นตอนให้เป็นไปตามข้อกำหนด

A : ถ้ามีการทำผิดข้อกำหนด ต้องปฏิบัติการแก้ไขให้เป็นไปตามข้อกำหนด

การตรวจสอบหาข้อบกพร่อง (C)

เป็นขั้นตอนที่สำคัญของการปฏิบัติการใช้ความรู้ สร้างความเข้มแข็ง ยั่งยืน โดยมีรูปแบบการตรวจติดตามข้อบกพร่องดังนี้

1. การจัดทำรายการตรวจสอบ

ด้วยการให้ผู้จัดการ และคนงานร่วมกันวิเคราะห์เอกสารแผนปฏิบัติการ และบทวนร่วมกับประสบการณ์ที่ใช้แผนทำงาน ว่าควรมีเหตุการณ์ใดบ้างที่ควรให้ความสำคัญเพื่อการตรวจสอบแล้วจัดทำเอกสารรายการตรวจ ดังตัวอย่างนี้

ตัวอย่าง เอกสารรายการตรวจและบันทึกข้อบกพร่อง

กิจกรรม พัฒนาคูณภาพดินไร่นาหน้อย สำหรับปฏิบัติการตั้งแต่วันที่ 5 ธันวาคม 2551 ถึงวันที่ 30 มกราคม 2552

กิจกรรม	รายการ		กำหนดการตรวจ	ผลการตรวจ	
	มาตรฐานที่ต้องการ	เหตุการณ์ที่ต้องตรวจ		ข้อบกพร่องจากเอกสารแผนปฏิบัติการ	สภาพปรากฏการณ์ข้อบกพร่องที่เกิดขึ้นและแนวทางแก้ปัญหา
การเพิ่มอินทรีย์วัตถุให้กับดิน	ใส่ปุ๋ยพืชสด 5,000 กก./ไร่ พท.1ตรม.ต้องให้ปุ๋ยพืชสด 3 กก.ขึ้นไป	3.1 → 3.2 3.2 → 3.3	5 ธ.ค. 51		
การหมักสังเคราะห์ดิน	ดินที่มีกลิ่นหอมเหมือนกลิ่นเห็ด	4 → 4.1	10 ม.ค. 51		
การสร้างประสิทธิภาพของดิน	ดินรวมตัวกันเป็นเม็ดก้อนกลม	5 → 5.1 5 → 5.2	30 ม.ค. 52		

รายละเอียดเหตุการณ์

3.1_3.2 = หว่านเมล็ดปุ๋ยพืชสดแล้ว คลุกเคล้าจุลินทรีย์ไรโซเปียมไร่ละ 20 กก.

3.2_3.3 = ให้น้ำผสมจุลินทรีย์อย่างเจือจางกับปุ๋ยพืชสดทุกวันเว้นวัน

4_4.1 = ให้จุลินทรีย์เร่งการย่อยสลาย (พด1 + พด2) ไปพร้อมกับน้ำทุกวันเว้นวันเป็นเวลา 15 วัน

5_5.1 = ใช้จุลินทรีย์ไมโครโดซ่าเพื่อย่อยสลายหินฟอสเฟส คลุกลงดินที่ย่อยสลายแล้ว

5.1_5.2 = จัดร่องปลูกผักคลุมหน้าดินด้วยฟางข้าว

2. ปฏิบัติการตรวจสอบ

การปฏิบัติการตรวจสอบทำ 2 ขั้นตอน คือ

2.1 ตรวจสอบหาข้อบกพร่องของเอกสารแผนปฏิบัติการ เป็นการดำเนินงานร่วมกันระหว่างผู้จัดการกับคนงาน ว่าการที่คนงานได้ปฏิบัติตามการศึกษาเอกสารแผนและปฏิบัติตามกิจกรรมในทุกเหตุการณ์ได้ครบคิดว่ากิจกรรมเหตุการณ์ใด มีข้อบกพร่องที่ควรจะได้แก้ไข

2.2 ตรวจสอบภาคสนาม เป็นการทำงานร่วมกันระหว่างผู้จัดการกับคนงาน เพื่อตรวจสอบหาข้อบกพร่องในการดำเนินงาน ร่วมกันคิดวิเคราะห์ระบุสภาพที่เป็นปัญหา และแนวทางแก้ปัญหา

กิจกรรม : ตัวอย่าง เอกสารบันทึกข้อบกพร่องการดำเนินงานพัฒนาคุณภาพดินไร่ทนเหนียว ปฏิบัติการระหว่างวันที่ 5 ธันวาคม 2551 ถึงวันที่ 30 มกราคม 2552

กิจกรรม	รายการ		กำหนดการตรวจ	ผลการตรวจ	
	มาตรฐานที่ต้องการ	เหตุการณ์ที่ต้องตรวจ		ข้อบกพร่องจากเอกสารแผนปฏิบัติการ	สภาพปรากฏการณ์ข้อบกพร่องที่เกิดและแนวทางแก้ปัญหา
3. การเพิ่มอินทรีย์วัตถุให้กับดิน	ใส่ปุ๋ยพืชสด 5,000 กก./ไร่ พท.1ตรม.ต้องให้ปุ๋ยพืชสด 3 กก.ขึ้นไป	3.1→3.2 3.2→3.3	5 ธ.ค. 51		ปุ๋ยพืชสดขึ้นไม่สม่ำเสมอทดสอบแล้วพบว่าปริมาณต่ำกว่า 5,000 กก./ไร่ มีผลสรุปพบว่า 3.1→3.2 = ไม่พบข้อบกพร่อง 3.2→3.3 = พบข้อบกพร่องว่าระบบการให้น้ำไม่กระจายดีพอแนวทางแก้ไข ตรวจสอบหัวทำเหวี่ยงสับเปลี่ยนของใหม่แทน
4. การหมักสังเคราะห์ดิน	ดินมีกลิ่นหอมเหมือนกลิ่นเห็ด	4 →4.1	10 ม.ค. 52		
5. การสร้างประสิทธิภาพของดิน	ดินปรับโครงสร้างเป็นเม็ดก้อนกลม	5→5.1 5.1→5.2	30 ม.ค. 52		

3. การประเมินสรุปและเขียนรายงานผล

เป็นขั้นตอนการนำผลการตรวจติดตามตลอดรอบผลการผลิตเกษตรอินทรีย์ไปประเมินความรุนแรงของข้อบกพร่องว่าเกิดผลมาจากอะไรเป็นส่วนใหญ่ แล้วดำเนินการปฏิบัติการแก้ไขข้อบกพร่องทั้งองค์ความรู้และปัจจัยนำเข้าดำเนินงาน ดังตัวอย่าง

ภารกิจ	กิจกรรมที่พบข้อบกพร่อง	เหตุการณ์ที่เกิดข้อบกพร่อง	ผลการประเมินความรุนแรงของข้อบกพร่อง			การปฏิบัติการแก้ไขข้อบกพร่อง	
			ต่ำ	ปานกลาง	รุนแรง	ด้านองค์ความรู้	ด้านปัจจัยนำเข้าดำเนินการ
การจัดแปลงปลูก	การพัฒนาดิน	③.2 → ③.3 การกระจายน้ำไม่ ดีปุ๋ยพืชสดขึ้นไม่ สม่ำเสมอ	-	✓	-	-	-
	การจัดระบบน้ำ	④.1 → ④.2 แรงดันน้ำกับหัว จ่ายไม่สัมพันธ์	-	-	✓	ข้อกำหนดใช้ ระยะ 4x8 แก้ไขเป็น 4x6	-
การบำรุงรักษาพืช	การควบคุม PHของดินให้ เหมาะสมกับ มะเขือเทศ	③.1 → ③.2 - วัดค่าPHได้ = 6 - ค่าPHที่กำหนด 6.5 - 7.5	-	-	✓	-	คนงานไม่ทำตาม ขั้นตอนการแก้ไขโดย สับเปลี่ยน คนงานที่เข้าใจ เห็นความสำคัญ เข้ามาทำงานแทน
การอารักขาพืช	การใช้เชื้อรา ป้องกันพืช	⑤.2 → ⑤.3 ใช้วิธีการพ่นผิด ทำให้น้ำผสม เชื้อราพ่นไม่ ทั่วถึงได้เพียง หลังใบไม่เข้า ถึงได้ใบทำให้ ประสิทธิภาพต่ำ	-	-	✓	-	คนงานไม่เข้าใจ ถึงความสำคัญ ของการพ่นเชื้อ ราที่จะต้องพ่น ให้ทั่วทั้งหลังใบและ ใต้ใบ การแก้ไข ให้ คนงานไปศึกษา เปรียบเทียบ ผลงานของคน ที่ถูกต้องและ ให้แลกเปลี่ยน เรียนรู้ถ่ายทอด ประสบการณ์ซึ่ง กันและกัน

การปฏิบัติการแก้ไขและพัฒนา (A)

เป็นกิจกรรมต่อเนื่องจากกิจกรรมการตรวจสอบหาข้อบกพร่อง และกำหนดแนวทางแก้ไขข้อบกพร่องโดยมีกำหนดระยะเวลา เมื่อถึงกำหนดเวลาจะต้องมีการติดตามผลว่าได้มีการปฏิบัติการแก้ไขข้อบกพร่องตามแนวทางที่กำหนดไว้ หรือไม่เกิดผลอย่างไรโดยมีขั้นตอนการดำเนินงานดังนี้

1. ตรวจสอบติดตามนำเอกสารสรุปประเมินผลการศึกษา
2. เชิญคณะผู้รับผิดชอบการแก้ไขข้อบกพร่องมาประชุมแลกเปลี่ยนเรียนรู้เสนอสภาพปัญหาข้อบกพร่อง ปัจจัยที่ส่งผลกระทบต่อความบกพร่องและการแก้ไข
3. ผู้รับผิดชอบตรวจสอบติดตามและผู้รับผิดชอบแก้ไขข้อบกพร่องเข้าศึกษาสภาพจริงของการดำเนินงาน แล้วสรุปปัจจัยที่เป็นเหตุและปัจจัยสนับสนุนการแก้ไข
4. นำข้อมูลที่ได้ นำสู่การปรับปรุงแก้ไขพัฒนาเอกสารองค์ความรู้ ให้มีประสิทธิภาพสูงขึ้น

บทสรุป

การขยายขอบข่ายอาชีพเพื่อสร้างความเข้มแข็ง ยั่งยืน ให้กับธุรกิจ จำเป็นจะต้องดำเนินงานอย่างเป็นระบบ ไม่ใช่ทำไปตามที่เคยทำ ดังนั้นการจัดการความรู้เป็นเรื่องสำคัญของคนประกอบอาชีพ จะขยายช่องทางการประกอบอาชีพออกไป จำเป็นจะต้องมีคุณสมบัติ ดังนี้

1. เป็นบุคคลที่ทำงานบนฐานข้อมูล ซึ่งจะต้องใช้ความรู้ด้านต่าง ๆ เข้ามาบูรณาการร่วมกันทั้งระบบของอาชีพ
2. ต้องใช้กระบวนการวิจัยเป็นเครื่องมือ นั่นคือเราจะต้องตระหนักเห็นปัญหาจะต้องจัดการความรู้หรือใช้แก้ปัญหา จัดการทดลองส่วนน้อย สรุปองค์ความรู้ให้มั่นใจ แล้วจึงขยายกิจกรรมเข้าสู่การขยายขอบข่ายอาชีพออกไป
3. ต้องเป็นบุคคลที่มีความภูมิใจในการถ่ายทอดประสบการณ์การเรียนรู้แลกเปลี่ยนเรียนรู้ สร้างองค์ความรู้ให้สูงส่งเป็นทุนทางปัญญาของตนเอง ชุมชนได้

กิจกรรมที่ 1

คำชี้แจง : ให้ผู้เรียนจัดทำแผนปฏิบัติการอาชีพของตนเองโดยใช้วงจรเดิมมีง

1. การจัดแผนปฏิบัติการ (P)

2. การทำงานตามแผนปฏิบัติการ (D)

3. การตรวจสอบหาข้อบกพร่อง (C)

4. การปฏิบัติการแก้ไขและพัฒนา (A)

กิจกรรมที่ 2

คำชี้แจง : ให้ผู้เรียนรวมกลุ่มกันแล้วกำหนดปฏิบัติการของผู้เรียนในกลุ่มมาร่วมแลกเปลี่ยนเรียนรู้ ประเมินคุณภาพให้เป็นข้อเป็นจุดบกพร่อง และแนวทางแก้ไขร่วมกันปฏิบัติการแก้ไขบกพร่องของแผนให้เสร็จทุกคน โดยใช้วงจรเดมมิง

1. การวางแผนปฏิบัติการ (P)

.....

.....

.....

2. การทำงาน ตามแผนปฏิบัติการ (D)

.....

.....

.....

3. การตรวจสอบหาข้อบกพร่อง (C)

.....

.....

.....

4. การปฏิบัติการแก้ไขและพัฒนา (A)

.....

.....

.....

บทที่ 3

การตัดสินใจเลือกขยายอาชีพ

» สาระสำคัญ

สามารถตัดสินใจเลือกขยายอาชีพได้เหมาะสมกับตัวเอง

» ผลการเรียนรู้ที่คาดหวัง

ผู้เรียนมีความรู้ ความเข้าใจ มีเจตคติที่ดีในงานอาชีพในการตัดสินใจเลือกขยายอาชีพได้อย่างมีเหตุมีผล เหมาะสมกับตัวเอง

» ขอบข่ายเนื้อหา

เรื่องที่ 1 การตัดสินใจเลือกขยายอาชีพ

- ความพร้อม
- ความต้องการของตลาด
- ความรู้ทักษะและเทคนิคต่าง ๆ
- ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม
เช่น สถานที่ แรงงาน เงินทุน

» สื่อการเรียนรู้

- หนังสือเรียน
- ใบงาน

เรื่องที่ 1 : การกิจเพื่อความมั่นคงในการทำในธุรกิจอาชีพ

ความมั่นคงในอาชีพเป็นเรื่องที่ต้องสร้างต้องทำด้วยตนเอง โดยมีภารกิจไม่น้อยกว่า 5 ภารกิจ ที่จะต้องเรียนรู้สร้างองค์ความรู้สำหรับตนเองสู่การพึ่งพาตนเองได้ ดังนี้

1. บทบาทหน้าที่ของตนเองที่มีต่อธุรกิจ
2. การบริหารทรัพยากรดำเนินธุรกิจ
3. การบริหารการผลิต
4. การจัดการส่งมอบผลิตภัณฑ์
5. การวิจัยพัฒนา

1.1 ความหมายของความมั่นคงในการทำธุรกิจอาชีพ

ความมั่นคงในอาชีพ	หมายถึง สภาพอาการของความต่อเนื่องและทนทาน ในการดำเนินการธุรกิจไม่ให้เกิดกลับกลายเป็นอื่น
บทบาทหน้าที่ของตนเอง	หมายถึง บทบาทที่เจ้าของธุรกิจผู้ประกอบการอาชีพจะต้อง ทำด้วยตนเองทำอย่างลึกซึ้ง
การบริหารทรัพยากร	หมายถึง หน้าที่ควบคุมดำเนินการใช้ทรัพยากรให้เป็นไป ตามข้อกำหนดของงานธุรกิจที่ทำอยู่
การบริหารการผลิต	หมายถึง หน้าที่ควบคุมดำเนินการให้ก่อเกิดผลิตผลขึ้น ด้วยแรงงานคน หรือเครื่องจักร
ผลิตผล	หมายถึง ผลที่เกิดขึ้น เช่น ปลูกมะม่วงได้ผลเป็นมะม่วง
ผลิตภัณฑ์	หมายถึง สิ่งที่ทำขึ้น เช่น การดองหัวผักกาดขาว สิ่งทำ ขึ้นคือ หัวไชโป๊เค็ม
การวิจัยพัฒนาอาชีพ	หมายถึง การค้นคว้าข้อมูลวิธีการและสรุปผลอย่างถี่ถ้วน เพื่อทำให้อาชีพเจริญ

1.2 การกิจเพื่อความมั่นคงในอาชีพ

การที่เราขยายขอบข่ายอาชีพออกไปนั้นหมายถึงว่าธุรกิจของเราขยายแตกตัวออกไปหลายกิจกรรม มีการจัดการที่ต้องลงทุนมากขึ้น มีผู้มาเกี่ยวข้องมากขึ้นโดยลำดับ ดังนั้น การที่จะสร้างความมั่นคงอาชีพไม่ให้เกิดเสียหาย จำเป็นต้องมีภารกิจเพื่อสร้างความยั่งยืนใน อาชีพ อย่างน้อย 5 ภารกิจ ดังนี้

1. **บทบาทหน้าที่เจ้าของธุรกิจ** มีหน้าที่จะต้องกำหนดทิศทางธุรกิจ ที่ผู้ประกอบการอาชีพจะต้องกำหนดทิศทางของธุรกิจว่าจะไปทางไหนให้สอดคล้องกับสภาวะทางเศรษฐกิจสังคม ที่เป็นอยู่ และจะเกิดขึ้นในอนาคต มีกิจกรรมที่จะต้องทำ 2 เรื่องดังนี้

1.1 การกำหนดวิสัยทัศน์ เป็นการกำหนดทิศทางของอาชีพที่จะเป็นหรือจะเกิดในอนาคต 3-5 ปีข้างหน้าอย่างรอบคอบ และเป็นไปได้ด้วยตนเอง การกำหนดวิสัยทัศน์สามารถคิดแสวงหาความรู้ ความเข้าใจ กำหนดข้อความวิสัยทัศน์ แล้วตรวจสอบความเป็นไปได้ จนมั่นใจจึงกำหนดเป็นวิสัยทัศน์ที่จะเกิดกับอาชีพต่อไป

1.2 การจัดทำแผนพัฒนาอาชีพ ใช้ขับเคลื่อนการพัฒนาอาชีพให้เข้าสู่วิสัยทัศน์ให้ได้ด้วยการกำหนดภารกิจ วิเคราะห์ภารกิจกำหนดกลยุทธ์สู่ความสำเร็จ วิเคราะห์ กลยุทธ์ กำหนดตัวบ่งชี้ความสำเร็จและจัดทำแผนปฏิบัติการ

2. **การบริหารทรัพยากรดำเนินการ** เป็นการจัดการให้เกิดระบบการควบคุมการใช้ทรัพยากรให้คุ้มค่ามากที่สุด และเกิดของเสียให้น้อยที่สุด ได้แก่

2.1 การวางแผนใช้แรงงานคนและจัดคนคนงานให้เหมาะสม ทำงานและสร้างผลผลิตได้มากที่สุด ปัจจัยการผลิตเสียหายและใช้เวลาน้อยที่สุด

2.2 ระบบการควบคุมวัสดุอุปกรณ์และปัจจัยการผลิตไม่ให้รั่วไหลหรือใช้อย่างด้อยประสิทธิภาพในทุกขั้นตอนการผลิต

2.3 การควบคุมการเงิน ค่าใช้จ่าย รายได้ต่าง ๆ ให้ชัดเจน ตรวจสอบได้ทุกขั้นตอนการงาน

3. **การบริหารการผลิต** เป็นการควบคุมการดำเนินงานให้เกิดผลซึ่งเกี่ยวข้องกับกิจกรรมการบริหาร อย่างน้อย 3 กิจกรรม ดังนี้

3.1 การควบคุมคนทำงานให้เป็นไปตามขั้นตอนที่กำหนดด้วยการจัดให้มีเอกสารขั้นตอนการทำงาน ที่คนงานจะใช้ความรู้สึก ประสพการณ์ของตนเองเข้ามาเกี่ยวข้องไม่ได้อย่างเด็ดขาด เพราะจะต้องทำไปตามที่กำหนด เมื่อมีข้อบกพร่องจะสามารถตรวจสอบกลับไปยังต้นเหตุได้

3.2 การควบคุมระยะเวลาในเวลาเคลื่อนไหวของงานให้อัตราการไหลเป็นไปตามข้อกำหนด

3.3 การตรวจสอบคัดเลือกผลิตภัณฑ์ที่เสียหายไม่ได้คุณภาพออกจากของดี เพราะจะสร้างความเชื่อถือ ความภักดีต่อลูกค้าที่เชื่อมั่นว่าสินค้าจากสถานประกอบการที่มีคุณภาพจะไม่ผิดพลาด

4. **การจัดการส่งมอบ** เป็นเรื่องสำคัญที่ผู้ประกอบการอาชีพจะต้องพัฒนาระบบการส่งมอบผลผลิตให้ถึงมือลูกค้าได้ตามข้อกำหนดในเรื่องต่าง ๆ ดังนี้

4.1 การบรรจุภัณฑ์เพื่อการปกป้องผลผลิตไม่ให้เสียหาย บรรจุภัณฑ์เป็นตัวช่วยให้ลูกค้าสนใจในผลผลิต จึงต้องมีการออกแบบให้เรียบร้อย สวยงามตรงกับลักษณะของผลผลิตซึ่งเป็นการส่งเสริมการขายที่สำคัญ

4.2 การส่งสินค้า มีหลายรูปแบบที่จะนำสินค้าไปถึงลูกค้าได้อย่างปลอดภัย สามารถเลือกวิธีการที่เอกชนและภาครัฐจัดบริหารให้หรือจัดส่งเอง

4.3 การจัดการเอกสารส่งมอบ ใช้เพื่อควบคุมให้ทราบถึงผลผลิตที่นำออกไป มีปริมาณเท่าใดไปถึงลูกค้าด้วยวิธีใดและได้รับหรือไม่

5. **การวิจัยพัฒนา** เป็นการดำเนินงานให้ธุรกิจที่ทำได้อยู่ในกระแสของความนิยมและก้าวทันต่อการเปลี่ยนแปลง ดังนี้

5.1 ติดตามข้อมูลกระแสความนิยมในสินค้าผลิตผลที่เราทำว่ายังอยู่ในกระแสนิยม อย่างไร

5.2 ติดตามประเมินเทียบเคียงคุณภาพผลิตภัณฑ์ที่เราแข่งขันอยู่ และสภาวะตลาดเป็นอย่างไร

5.3 ดำเนินการวิจัยพัฒนา ด้วยการค้นคว้าหาข้อมูลอย่างดี สร้างองค์ความรู้พัฒนาผลผลิตให้อยู่ในกระแสความนิยมหรือเปลี่ยนโฉมออกไปสู่ตลาดประเภทอื่น ๆ

กิจกรรมทั้ง 5 กิจกรรมเป็นส่วนหนึ่งของการสร้างความมั่นคงในธุรกิจ

1.3 การคิดสร้างสรรค์กำหนดกิจกรรมในการกิจสร้างความมั่นคง

จากสาระความเข้าใจภารกิจเพื่อความมั่นคงในอาชีพเป็นการนำเสนอแนวคิดที่เป็นธุรกิจค่อนข้างขนาดใหญ่ ดังนั้นผู้เรียนจึงจำเป็นต้องคิดสร้างสรรค์เพื่อตนเองว่าธุรกิจของเราจะทำอะไรบ้าง แคไหน และอย่างไร

ตัวอย่าง ธุรกิจไร่นาเหิน้อย

เป็นธุรกิจขยายแล้ว ดำเนินการผลิตผักสด ผลไม้ในระบบเกษตรอินทรีย์บนพื้นที่ 130 ไร่ ระบบการบริหารจัดการด้านต่าง ๆ ต้องลงมือทำด้วยตนเองในครอบครัวเพียง 3 คน การกิจสร้างความมั่นคงจะต้องคิดสร้างสรรค์ออกแบบให้เหมาะสมกับตนเอง ตัวอย่างบทบาทหน้าที่ เจ้าของธุรกิจ ซึ่งจะต้องกำหนดทิศทางและแผนงานด้วยตนเอง ด้วยการกำหนดวิสัยทัศน์ จัดทำแผนควบคุมเชิงกลยุทธ์และโครงการพัฒนาที่จำเป็น และมีพลังทำให้การขับเคลื่อนการทำงานเข้าสู่และเป็นไปตามวิสัยทัศน์ได้ ดังตัวอย่างการคิดสร้างสรรค์กำหนดทิศทางและแผนงานของไร่นาเหิน้อย ดังนี้

ตัวอย่าง : แผนการควบคุมเชิงกลยุทธ์ วิสัยทัศน์ “ปี 2551 ไร่นาเหนือผลิตผักสด ผลไม้อินทรีย์ เข้าสู่ตลาดประเทศสิงคโปร์ได้”

แผนควบคุมเชิงกลยุทธ์

เงื่อนไข	ด้านการลงทุน	ด้านลูกค้า	ด้านผลิตผล	ด้านการพัฒนาตนเอง
1. เป้าหมายเชิงกลยุทธ์	1.1 จัดพื้นที่การผลิตตามแผนจำนวน 80 ไร่	1.1 ผู้ส่งออกดำเนินการสร้างความเชื่อถือด้วยการประชาสัมพันธ์ทางอินเทอร์เน็ต 1.2 จัดส่งเสริมการตลาดกับผลิตผลตัวเด่นในแต่ละฤดูกาล	1.1 ผลผลิตต้องผ่านการประเมินรับรองคุณภาพจากหน่วยงานอาหารและยา และสำนักงานมาตรฐานเกษตรอินทรีย์ของประเทศสิงคโปร์	1.1 พัฒนาคณงานในแต่ละฟาร์มให้ทำงานตามขั้นตอนได้ถูกต้อง 1.2 การตรวจติดตามหาข้อบกพร่องในการทำงาน
2. ปัจจัยนำเข้าดำเนินงาน	2.1 จัดซื้อรถไถพรวนขนาด 26 แรงม้า 2.2 ซื้อข้าว ไร่ข้าว เพื่อขยายจุลินทรีย์ในรูปแห้ง 2.3 จัดหาและจัดซื้อเมล็ดพันธุ์ปุ๋ยพืชสด	2.1 จัดทำสารคดีเผยแพร่คุณภาพผลผลิตและกระบวนการผลิต	2.1 เมล็ดพันธุ์ออกานิค 2.2 จุลินทรีย์อารักขาพืช 2.3 จุลินทรีย์ ตรึงไนโตรเจนในดิน 2.4 จุลินทรีย์สร้างฟอสฟอรัสในดิน	2.1 เอกสารขั้นตอนการทำงานของคณงานแต่ละคน 2.2 เอกสารระบบการตรวจติดตามหาข้อบกพร่อง
3. ตัวบ่งชี้ความสำเร็จ	3.1 ดำเนินการพัฒนาคุณภาพดินได้ตามข้อกำหนด ครอบคลุม 80 ไร่ 3.2 ภายใน 6 รอบการผลิตยกเลิกการใช้ข้าว 3.3 เก็บเมล็ดพันธุ์ปุ๋ยพืชสดใช้เองได้อย่างพอเพียง	3.1 ยอดสั่งซื้อเพิ่มขึ้นเป็นระยะ 3 อย่างต่อเนื่อง	3.1 ผลการตรวจสอบคุณภาพและความปลอดภัยของผลิตผลตรวจสอบผ่านทุกครั้งเกี่ยวกับ (1) สารพิษตกค้าง (2) จุลินทรีย์บูดเน่า	3.1 คณงานทำงานถูกต้องได้ตามเอกสารขั้นตอนการทำงาน

เงื่อนไข	ด้านการลงทุน	ด้านลูกค้า	ด้านผลิตผล	ด้านการพัฒนาตนเอง
4. กิจกรรม โครงการที่ต้องทำ	4.1 กิจกรรมพัฒนา คุณภาพดินอย่าง ต่อเนื่อง 4.2 โครงการผลิต เมล็ดพันธุ์ปุ๋ยพืชสด 4.3 กิจกรรมสะสม ทุนค่าเสื่อมสภาพ ของเครื่องจักรกล	4.1 กิจกรรมร่วม มือกับผู้ส่งออก และผู้จัดจำหน่ายที่ ประเทศสิงคโปร์จัด ทำ VDO เผยแพร่ คุณภาพผลผลิตและ กระบวนการผลิต	4.1 โครงการผลิต เมล็ดพันธุ์ใช้เอง 4.2 โครงการผลิต จุลินทรีย์อาร์กษา และบำรุงพืชเพื่อ ใช้เอง	4.1 โครงการจัดทำ เอกสารขั้นตอนการ ทำงาน 4.2 โครงการศึกษา จัดทำระบบการตรวจ ติดตามหาข้อบกพร่อง และปฏิบัติการแก้ไข

คำชี้แจง : ให้ผู้เรียนแต่ละคนได้ใช้ประสบการณ์เชิงประจักษ์มานึกคิดว่า เพื่อความเข้มแข็ง
ในอาชีพ เราควรมีภารกิจและกิจกรรมอะไรบ้าง

ภารกิจหรือความมั่นคงในอาชีพ	กิจกรรมที่ควรจะมีสำหรับตนเองและรายละเอียด
1. บทบาทหน้าที่เจ้าของธุรกิจ	
2. การบริหารทรัพยากรดำเนินการ	
3. การบริหารการผลิต	
4. การจัดการส่งมอบ	
5. การวิจัยพัฒนา	
6. อื่น ๆ ตามที่ผู้เรียนเห็นว่าควรมี	

2. การวัดและประเมินผลความมั่นคงในอาชีพ

2.1 องค์ประกอบการวัดและประเมินผลความมั่นคงในอาชีพ

การประเมินความมั่นคงในอาชีพ ผู้รับผิดชอบในการวัดและประเมินผลที่ดีที่สุด คือ ตัวผู้ประกอบอาชีพเอง เพราะการวัดและประเมินผลความมั่นคงในอาชีพ เป็นเรื่องที่บูรณาการสิ่งต่าง ๆ ภายในตัวของผู้ประกอบอาชีพเอง ตั้งแต่การเรียนรู้ว่าตนเองจะทำการใด การคิดเห็นคุณค่าของกิจกรรมความมั่นคง ความจดจำในกิจกรรมและความรู้สึกพอใจต่อกิจกรรม เป็นเรื่องภายในทั้งสิ้น บุคคลภายนอกไม่อาจจะรู้เท่าทัน ดังนั้น ความมั่นคงในอาชีพตัวแปรต้นเหตุที่สำคัญ คือ ใจของผู้ประกอบอาชีพเอง จึงจำเป็นที่จะต้องมียุทธศาสตร์การประเมินสภาวะใจของตนเองอย่างเป็นระบบที่ประกอบด้วยตัวแปร 4 ตัว ดังนี้ 1. การรับรู้ (วิญญาน) 2. ความคิด (สังขาร) 3. จำได้ หมายถึง (สัญญา) และ 4. ความรู้สึก (เวทนา)

1. วิธีการรับรู้ที่ใช้ศึกษาภารกิจสร้างความมั่นคง
2. ประเมินคุณค่าที่ดีหรือไม่ดีของภารกิจความมั่นคงที่จะดำเนินการ
3. ประเมินความจำว่าตนเองเข้าใจต่อการกิจความมั่นคงมากน้อยเพียงใด
4. ประเมินความรู้สึกที่ตนเองพึงพอใจหรือชอบต่อการกิจความมั่นคงแบบใด

2.2 วิธีการวัดผลและประเมินผลความมั่นคงในอาชีพ

เป็นการนำตัวแปรมากำหนดตัวชี้วัด วิธีการวัดแล้วเขียนเป็นแบบวิเคราะห์ประเมินตนเอง โดยมีขั้นตอนดำเนินการ

1. การวิเคราะห์ตัวแปรกำหนดตัวชี้วัด เช่น

1.1 ตัวแปรด้านวิธีการรับรู้ ตัวบ่งชี้ คือวิธีการเรียนรู้ที่ประกอบ

- (1) การรับรู้จากการเห็นของจริงจากการสืบค้นจากเอกสาร (ทางตา)
- (2) การรับรู้จากการฟังคำบรรยาย ฟังเสียงที่เกิดในกิจกรรม (ทางหู)
- (3) การรับรู้กลิ่นทางจมูก (จมูก)
- (4) การรับรู้จากการชิมรส (ปาก)
- (5) การรับรู้จากการสัมผัสทางกาย (กาย)
- (6) การรับรู้จากการคิดทางใจ (ใจ)

1.2 ตัวแปรด้านการนึกคิดถึงคุณค่า มีตัวบ่งชี้ 3 ตัว คือ

- (1) คิดว่าดี
- (2) ไม่มีความคิด เฉย ๆ
- (3) คิดว่าไม่ดี

1.3 ตัวแปรด้านความจำได้หมายรู้ มีตัวแปร 3 ตัว คือ

- (1) จำได้ทั้งหมด
- (2) จำได้บางส่วน
- (3) ไม่จำ จำไม่ได้

1.4 ตัวแปรด้านความรู้สึกพอใจ มีตัวแปร 3 ตัวประกอบด้วย

- (1) ชอบพึงพอใจ
- (2) เฉย ๆ
- (3) ไม่ชอบ ไม่พึงพอใจ

2. วิเคราะห์ตัวบ่งชี้กำหนดวิธีการวัด

ตัวอย่าง เช่น

- (1) ตัวชี้วัดการรับรู้ วัดว่าใช้วิธีการรับรู้แบบใดบ้าง ดังนั้นในเรื่องของความมั่นคงในอาชีพ ตัวบ่งชี้การรับรู้ คือจำนวนของวิธีการรับรู้ที่นำเข้ามาใช้แล้วให้คะแนน 1
- (2) ตัวชี้วัด การนึกคิดถึงคุณค่า วัดด้วยการตัดสินใจที่ตนเองเป็นแบบใด
 - คิดว่าดี ให้คะแนน 1
 - เฉย ๆ ให้คะแนน 0
 - คิดว่าไม่ดี ให้คะแนน -1
- (3) ตัวชี้วัดด้านการจำได้หมายรู้วัดด้วยการประมาณค่าว่าตนเองเป็นแบบใด
 - มากให้ 1 คะแนน
 - ปานกลาง ให้ 0 คะแนน
 - น้อย ให้ -1 คะแนน
- (4) ตัวชี้วัดด้านความรู้สึกพอใจ วัดด้วยการประมาณค่าที่ตนเองเป็นแบบใด
 - พึงพอใจ ให้ 1 คะแนน
 - เฉย ๆ ให้ 0 คะแนน
 - ไม่ชอบ ให้ -1 คะแนน

3. เขียนแบบวัดความมั่นคงในอาชีพ

แบบวัดและประเมินผลมีหลายแบบ สำหรับการวัดผลความมั่นคงในอาชีพเป็นแบบประเมินตนเอง ที่มีองค์ประกอบรวม 2 องค์ประกอบ คือ

- (1) ภารกิจและกิจกรรม
- (2) ตัวแปรด้านนามธรรมหรือใจของผู้ประเมินตนเอง และตัวบ่งชี้วัดองค์ประกอบทั้ง 2 ด้านดังกล่าว ได้ถูกนำมาจัดเป็นแบบวัดผลความมั่นคงในอาชีพ ดังตัวอย่าง

ตัวอย่าง แบบวัดความมั่นคงในอาชีพ

ตัวแปร ทางใจ ตัวชี้วัด ภารกิจ	วิธีการรับรู้ได้มาจากข้อใด บ้าง			ท่านคิดว่าภารกิจนี้มี คุณค่า			ท่านจดจำภารกิจนี้ ได้มากน้อยเพียงใด			มีความรู้สึกกับ ภารกิจนี้อย่างไร			รวม คะแนน	ประเมิน ผล
	การ ดู การ อ่าน	การ ฟัง จาก ผู้รู้	ประสบการณ์ ของตนเอง	เป็น สิ่ง ดี	เฉย ๆ	ไม่ดี	มาก	ปาน กลาง	น้อย	พึง พอใจ	เฉย ๆ	ไม่ ชอบ		
	1	1	1	1	0	-1	1	0	-1	1	0	-1		
1.บทบาท ความเป็น เจ้าของ ธุรกิจ	✓	✓	✓	✓	-	-	✓	-	-	✓	-	-	6	
2.การ บริหาร ทรัพยากร ดำเนินงาน	✓	-	✓	-	✓	-	✓	-	-	-	✓	-	3	
3.การ บริหาร การผลิต	✓	-	✓	✓	-	-	✓	-	-	✓	-	-	5	
4.การ จัดการ ส่งมอบ	✓	✓	-	✓	-	-	-	-	✓	✓	-	-	3	
5.การวิจัย พัฒนา	-	✓	-	-	✓	-	-	✓	-	-	✓	-	1	
สรุปผล ภาพรวม	10/15			3/5			2/5			3/5			18/30	

4. การประเมินผล

เป็นกิจกรรมการวิเคราะห์ ตีค่า แปรผล และสรุปผล ดังนี้

4.1 การวิเคราะห์ผล จากแบบวัดผล มีรายละเอียด ดังนี้

(1) ตัวแปรด้านการรับรู้ในแบบวัดกำหนดไว้เพียง 3 วิธีการ การวิเคราะห์ผลโดยนับจำนวนวิธีการที่ใช้จริง โดยให้คะแนนวิธีการละ 1 คะแนน

(2) ตัวแปรด้านการคิดถึงคุณค่า ประกอบด้วย

- คิดว่าเป็นสิ่งดี ให้คะแนน = 1
- คิดว่าเฉย ๆ ให้คะแนน = 0
- คิดว่าไม่ดี ให้คะแนน = -1

(3) ตัวแปรด้านการจำได้ หมายถึง ประกอบด้วย

- จำได้มากกว่าร้อยละ 80 ให้คะแนน = 1
- จำได้ปานกลางร้อยละ 50-79 ให้คะแนน = 0
- จำได้ต่ำกว่าร้อยละ 50 ให้คะแนน = -1

(4) ตัวแปรด้านความรู้สึก ประกอบด้วย

- ถ้าเห็นว่าพึงพอใจ ให้คะแนน = -1
- ถ้าเห็นว่าเฉย ๆ ให้คะแนน = 0
- ถ้าเห็นว่าไม่ชอบ ให้คะแนน = -1

4.2 การตีค่าผลการวิเคราะห์ มีรายละเอียด ดังนี้

4.2.1 ตัวแปรด้านนามธรรม

(1) ผลงานด้านนามธรรมหรือใจของผู้ประเมินตนเอง

- มั่นคง เข้มแข็ง = คะแนนสูงกว่า 24 คะแนนขึ้นไป
- ต้องระแวงระวัง = คะแนนระหว่าง 18-24 คะแนน
- ต้องตรวจสอบพัฒนาระบบ = คะแนนระหว่าง 12-18 คะแนน
- ต้องปรับปรุงระบบความมั่นคง = คะแนนระหว่าง 6-12 คะแนน
- ยกเลิกระบบถ้ายังต้องการทำธุรกิจต่อไปต้องพัฒนาใจของตนเอง
เรียนรู้ใหม่ = ต่ำกว่า 6 คะแนน

(2) การตีค่าผลการวิเคราะห์ด้านการรับรู้ต่อภารกิจความมั่นคงธุรกิจ
ดังนี้

- การรับรู้ดีที่สุด = คะแนนสูงกว่า 12 คะแนนขึ้นไป
- การรับรู้ดี = คะแนน 9-12 คะแนน
- ต้องพัฒนาการรับรู้ = คะแนน 6-9 คะแนน
- ต้องแก้ไขตนเองรับรู้ใหม่ = คะแนน 3-6 คะแนน
- เลิกเป็นเจ้าของธุรกิจ = คะแนนต่ำกว่า 3 คะแนน
ทำได้แต่แรงงาน

(3) การตีค่าผลการวิเคราะห์ด้านการนึกคิดคุณค่าของระบบความมั่นคง
ธุรกิจ ดังนี้

- มีการคิดนึกต่อระบบความมั่นคงดีมาก = คะแนนสูงกว่า 5 คะแนน
- มีการนึกคิดต่อระบบความมั่นคงดี = คะแนน 4 คะแนน
- ต้องทบทวนคุณค่าของระบบความมั่นคง = คะแนน 3 คะแนน

- ต้องทบทวนความเหมาะสมของตนเอง = คะแนน 2 คะแนน
 - ถอยตัวออกจากความเป็นเจ้าของธุรกิจที่ไม่พัฒนาตนเอง
= คะแนน 1 คะแนนลงมา
- (4) การตีค่าด้านความจำได้หมายความว่ารู้ต่อระบบความมั่นคงธุรกิจ ดังนี้
- มีความจำได้หมายความว่ารู้เพื่อปฏิบัติการความมั่นคงดีมาก = 5 คะแนน
 - มีความจำได้หมายความว่ารู้เพื่อปฏิบัติการความมั่นคงดี = 4 คะแนน
 - ต้องทบทวนความจำ = 3 คะแนน
 - ต้องทบทวนความเหมาะสมในการเป็นเจ้าของธุรกิจ = 2 คะแนน
 - ถอยตัวออกจากความเป็นเจ้าของธุรกิจ = 1 คะแนน
- (5) การตีค่าด้านความรู้สึกต่อการกิจความมั่นคงธุรกิจ ดังนี้
- มีความรู้สึกต่อการกิจความมั่นคงธุรกิจดีมาก = 5 คะแนน
 - มีความรู้สึกต่อการกิจความมั่นคงธุรกิจดี = 4 คะแนน
 - ต้องทบทวนความรู้สึกของตนเอง = 3 คะแนน
 - ต้องทบทวนว่าตนเองยังเหมาะสมในการเป็นเจ้าของธุรกิจ
= 2 คะแนน
 - ควรถอยตัวออกจากความเป็นเจ้าของธุรกิจ = 1 คะแนน
2. ด้านภารกิจ ในแต่ละภารกิจมีส่วนร่วมต่อความมั่นคงของธุรกิจอย่างไร ดังนี้
- ภารกิจนี้ส่งผลต่อความมั่นคงมากที่สุด = 6 คะแนน
 - ภารกิจนี้ส่งผลต่อความมั่นคงดี = 5 คะแนน
 - ภารกิจนี้ต้องคิดทบทวนและพัฒนา = 4 คะแนน
 - ภารกิจนี้ต้องย้อนดูการกระทำของตนเอง = 3 คะแนน
 - ต้องทบทวนภารกิจปรับระบบและทำความเข้าใจกับตนเอง
ในฐานะเจ้าของกิจการ = 2 คะแนน

2.3 การแปรผล การประเมินตนเอง

ทบทวนกันอีกครั้ง การวัดและประเมินผลเป็นเรื่องของการประเมินตนเองเพื่อให้รู้จักและเข้าใจตนเอง เพราะกิจกรรมสร้างความเข้มแข็ง มั่นคงในธุรกิจ เป็นเรื่องที่เจ้าของธุรกิจจะต้องเอาใจใส่ จะบอกว่าภารกิจนี้ไม่ชอบ คงไม่ได้ แต่การประเมินต้องถามใจว่าเราเป็นอย่างไรกันแน่ แล้ววัดและประเมินผลไปตามสภาพจริง ส่วนผลจะออกมาอย่างไร แล้วเราจะทำอย่างไรอยู่ที่ตัวเราเอง จึงขอตัวอย่างผลการวิเคราะห์ ตีค่า แปรผล และอภิปรายผลของเจ้าของธุรกิจท่านหนึ่ง ดังนี้

ตัวอย่าง ผลการวิเคราะห์ การประเมินภารกิจการสร้างความมั่นคงในอาชีพ

สภาพตนเอง และใจ ภารกิจ	การรับรู้	การนึกคิด	จำได้หมายรู้	ความรู้สึก	รวม	ผลการดีค่า
1. บทบาทความเป็น เจ้าของธุรกิจ	3	1	1	1	6	มีส่วนสร้างความมั่นคง มากที่สุด
2. การบริหาร ทรัพยากรดำเนินงาน	2	0	1	0	3	ต้องย้อนดูการกระทำของ ตนเอง
3.การบริหารการผลิต	2	1	1	1	5	มีส่วนส่งผลต่อความ มั่นคง
4. การจัดการส่งมอบ	2	1	-1	1	3	ต้องย้อนดูการกระทำของ ตนเอง
5. การวิจัยพัฒนา	1	0	0	0	1	ต้องทบทวนภารกิจปรับ รื้อระบบและหรือทำความเข้าใจกับตนเอง
สรุปภาพรวม	10	3	2	3	18	ต้องตรวจสอบพัฒนา ระบบ
ผลการดีค่า	การรับรู้ดี	ต้องทบทวน คุณค่าของ ระบบ	ต้องทบทวน ความเหมาะสมในการเป็น เจ้าของธุรกิจ	ต้องทบทวน ความรู้สึก ของตนเอง		

จากตารางผลการวิเคราะห์สามารถอธิบายได้ว่า

1. โดยภาพรวมแล้วจะต้องตรวจสอบพัฒนาระบบความมั่นคงธุรกิจ
2. มีภารกิจที่จะต้องตรวจสอบพัฒนาประกอบการ
 - (1) การบริหารทรัพยากรดำเนินงาน
 - (2) การจัดการส่งมอบ
 - (3) การวิจัยพัฒนา
3. จะต้องทบทวนสภาพและความรู้สึกของตนเองเกี่ยวกับ
 - (1) การมองเห็นคุณค่าของภารกิจความมั่นคงธุรกิจ
 - (2) ความรู้สึกชอบไม่ชอบในภารกิจความมั่นคง
4. ถ้าจะเป็นเจ้าของธุรกิจต้องเอาใจใส่ต่อการจำได้หมายรู้

กิจกรรมที่ 2

คำชี้แจง : จากการเรียนรู้ระบบความมั่นคงในธุรกิจอาชีพและการวัดและประเมินผลภารกิจความมั่นคงในอาชีพ ท่านคิดว่าตัวท่านเองควรมีกรอบแนวทางวัดและประเมินผลภารกิจความมั่นคงในอาชีพของตนเองอย่างไร ขอได้โปรดศึกษาแบบบันทึกนี้แล้วทดลองคิดด้วยตนเอง

1. ลักษณะกิจกรรมอาชีพที่ขยายขอบข่าย

1.1 ผลผลิต

(1) เป้าหมายการผลิต คือ :

.....

(2) ผลผลิตขายให้ใคร :

.....

(3) ผลผลิตขายที่ไหน :

.....

(4) ผลผลิตขายอย่างไร :

.....

1.2 กระบวนการผลิต

(1) ลักษณะแบบแผนปฏิบัติงาน :

.....

(2) ลักษณะการทำงานตามแผน :

.....

(3) ลักษณะการตรวจสอบหาข้อบกพร่อง :

.....

(4) ลักษณะการปฏิบัติการแก้ไขข้อบกพร่อง :

.....

2. กรอบการวัดและประเมินผลความมั่นคงธุรกิจของท่าน

ภารกิจสร้าง ความ มั่นคง	เป้าหมายการวัด และประเมินผล	ลักษณะบ่งชี้วัด ความสำเร็จ	วิธีวัด	แนวคำถาม
1				
2				
3				
4				
5				

เมื่อคิดด้วยตนเองแล้วขอให้ผู้เรียน ผู้เกี่ยวข้องร่วมกันวิเคราะห์ข้อบกพร่องและร่วมกันพัฒนาให้สามารถใช้ดำเนินการวัดและประเมินผลด้วยตนเองได้

ใบเสริมความรู้

ตัวอย่างบันทึกการวัดและประเมินผลความมั่นคงอาชีพ เป็นการประเมินผลตนเองอย่างง่าย ๆ การบันทึกการวัดและประเมินผลความยั่งยืน ควรเน้นเอกสารระบบและการทำงานให้เป็นไปตามเอกสารระบบ มีการตรวจติดตาม หาข้อบกพร่อง และปฏิบัติการแก้ไขข้อบกพร่องโดยมีเกณฑ์ง่าย ๆ ดังนี้

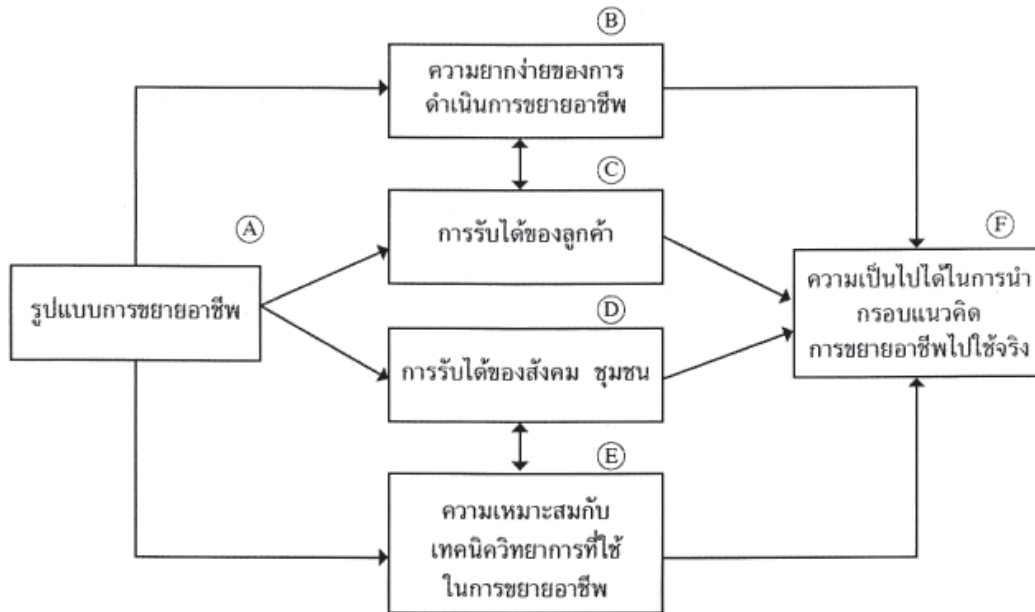
1. ภูมิคุ้มกันเข้มแข็ง = ภารกิจความมั่นคง มีเอกสารระบบปฏิบัติการ และปฏิบัติการตามเอกสารอย่างเคร่งครัด เกิดผลเป็นไปตามเป้าหมายทุกอย่าง
2. มีภูมิคุ้มกัน = ภารกิจความมั่นคงมีเอกสารระบบปฏิบัติการและปฏิบัติการตามเอกสารอย่างเคร่งครัด เกิดผลเป็นไปตามเป้าหมายส่วนใหญ่
3. ภูมิคุ้มกันบกพร่อง = ภารกิจความมั่นคงมีเอกสารระบบปฏิบัติการ แต่การปฏิบัติการมักละเลย ไม่ทำตามเอกสาร

ตัวอย่าง บันทึกการวัดและประเมินผลภารกิจความมั่นคงอาชีพ

ภารกิจ	ร่องรอยสำหรับการวัดผล	การวัดผล	ผลที่เกิด	ผลการประเมิน
บทบาทผู้บริหาร	1. มีเอกสารแผนควบคุมเชิงกลยุทธ์ 2. มีระบบบริหารจัดการคุณภาพ	1. ตรวจสอบเอกสารมีครบ 2. ทำงานตามข้อกำหนดแต่ปฏิบัติด้านการตลาดพบว่าการประสานรายการขายผิดพลาด 1 ครั้ง	1. มีเอกสารแผนควบคุม 2. มีร่องรอยการทำงานตามเอกสาร	มีภูมิคุ้มกัน
การบริหารทรัพยากร	1. มีแผนการใช้แรงงาน	1. ตรวจสอบการใช้แรงงานตามข้อกำหนด	1. คนงานมีขวัญกำลังใจ	
	2. มีแฟ้มควบคุมบัญชีการผลิต	2. ตรวจสอบพบการเคลื่อนไหวของการใช้ข้อการผลิตเป็นไปตามแผน	2. การใช้บัญชีการผลิตมีประสิทธิภาพ	ภูมิคุ้มกันเข้มแข็ง
	3. มีแฟ้มสารสนเทศเพื่อการบริหาร	3. ตรวจสอบการใช้สารสนเทศดำเนินงาน	3. บุคลากรทำงานบนฐานข้อมูล	
การบริหารการผลิต	1. เอกสารขั้นตอนการผลิต	1. ตรวจสอบการทำงานตามเอกสาร	1. คนงานทำงานตามความเคยชิน ไม่ทำงานตามเอกสาร	ภูมิคุ้มกันบกพร่อง
การวิจัยพัฒนา	1. มีเอกสารองค์ความรู้จากการวิจัยพัฒนา	1. วิเคราะห์เอกสารองค์ความรู้	ผลการทดลองยังไม่นิ่งแต่ด่วนสรุปองค์ความรู้	ภูมิคุ้มกันบกพร่อง

3. กรอบการประเมินความเป็นไปได้ในการนำกรอบแนวคิดการขยายอาชีพไปใช้จริง

กรอบแนวคิดในการประเมินความเป็นไปได้ดังนี้

จากแผนภูมิดังกล่าว แสดงให้เห็นกรอบแนวคิดในการประเมิน ความเป็นไปได้ มีองค์ประกอบร่วมกัน 6 องค์ประกอบ ในแต่ละองค์ประกอบมีตัวแปรบ่งชี้วัด ดังนี้

1. รูปแบบการขยายอาชีพ มีตัวแปรร่วม ดังนี้
 - 1.1 ผลผลิต
 - 1.2 กระบวนการผลิต
 - 1.3 ปัจจัยนำเข้าการผลิต
2. ความยากง่ายของการดำเนินการจัดการ มีตัวแปรร่วม ดังนี้
 - 2.1 การบริหารจัดการ แรงงาน เงินทุน
 - 2.2 แผนธุรกิจ
3. การรับได้ของลูกค้า มีตัวแปรร่วม ดังนี้
 - 3.1 ผลผลิตอยู่ในความนิยม
 - 3.2 เป็นสิ่งจำเป็นต่อชีวิต
 - 3.3 ราคา
4. การรับได้ของสังคมชุมชน มีตัวแปรร่วม ดังนี้
 - 4.1 สภาพแวดล้อม
 - 4.2 วัฒนธรรมประเพณี

5. ความเหมาะสมของเทคนิควิทยาการที่ใช้ในการขยายอาชีพ

5.1 เทคนิควิทยาการเพื่อการลดต้นทุน

5.2 เทคนิควิทยาการเพื่อการลดของเสีย

เป้าหมายการประเมินผล

การประเมินความเป็นไปได้ในการนำรูปแบบขยายอาชีพไปใช้จริง มีเป้าหมายที่จะวิเคราะห์ ดังนี้

1. วิเคราะห์บทความความสัมพันธ์สอดคล้องรับกันได้ ระหว่างองค์ประกอบ

1.1 ความสัมพันธ์ ระหว่าง AB AC AD AE

1.2 ความสัมพันธ์ ระหว่าง BC BD BE

1.3 ความสัมพันธ์ ระหว่าง CD CE

1.4 ความสัมพันธ์ ระหว่าง DE

2. ประเมินตัดสินใจรับความเป็นไปได้

2.1 ตารางวิเคราะห์ความสัมพันธ์สอดคล้องรับกันได้ระหว่างองค์ประกอบ

	Ⓐ รูปแบบ การขยายอาชีพ - ผลผลิต - กระบวนการ ผลิต - ปัจจัยนำเข้า	Ⓑ ความยาก ง่ายของการ ดำเนินการ - การจัดการ - แผนธุรกิจ	Ⓒ การรับได้ ของลูกค้า - ผลผลิตอยู่ใน ความนิยม - จำเป็นต่อชีวิต - ราคา	Ⓓ การรับได้ของ สังคมชุมชน - สภาพแวดล้อม - วัฒนธรรม ประเพณี	Ⓔ ความเหมาะสม ของเทคโนโลยี - เทคนิควิทยาการ ลดต้นทุน - เทคนิควิทยาการ เพื่อลดของเสีย
Ⓐ รูปแบบ การขยายอาชีพ					
Ⓑ ความยาก ง่ายของการ ดำเนินการ	AB ✓				
Ⓒ การรับได้ ของลูกค้า	AC ✓	BC ✓			
Ⓓ การรับ ได้ของสังคม ชุมชน	AD -	BD ✓	CD ✓		
Ⓔ ความ เหมาะสมของ เทคโนโลยี	AE -	BE ✓	CE ✓	DE	

2.2 เกณฑ์การประเมิน

- (1) คะแนนระหว่าง 1-3 คะแนน ถือว่า นำรูปแบบไปใช้ไม่ได้
- (2) คะแนนระหว่าง 4-7 คะแนน ถือว่ามีความเป็นไปได้ต่ำ ต้องทบทวนพัฒนา
- (3) คะแนนระหว่าง 8-10 คะแนน ถือว่ามีความเป็นไปได้ในการนำไปใช้

วิธีการวิเคราะห์

การวิเคราะห์เพื่อการตัดสินใจ มีความจำเป็นที่เจ้าของธุรกิจจะต้องประเมินตัดสินใจด้วยตนเอง สำหรับกรณีที่ธุรกิจมีหุ้นส่วนหรือผู้เกี่ยวข้องควรจะใช้วิธีสนทนาเจาะลึกและวิธีความสัมพันธ์ร่วมกันโดยมีวิธีการดังนี้

1. การวิเคราะห์ตัดสินใจซึ่งความสัมพันธ์ระหว่างองค์ประกอบที่ละคู่ด้วยการใช้วิจารณ์ญาณของตนเองนึกคิดในรายละเอียดความสัมพันธ์ความไปกันได้และความเป็นพวกเดียวกันว่าหนักไปทางมีความสัมพันธ์ต่อกัน หรือไม่สัมพันธ์กัน คิดทบทวนหลายๆครั้งจนมั่นใจแล้วจึงตัดสินใจระบุองค์ประกอบในคู่ที่วิเคราะห์มีความสัมพันธ์ต่อกันแล้วให้ทำเครื่องหมาย แสดงว่ามีความสัมพันธ์และเครื่องหมาย - แสดงว่าไม่มีความสัมพันธ์
2. การให้คะแนนโดยให้คู่องค์ประกอบที่มีความสัมพันธ์ได้คะแนน 1 คะแนน คู่ที่ไม่สัมพันธ์ให้ 0 คะแนน

วิธีการประเมิน

การรวมคะแนนจากองค์ประกอบการประเมินแต่ละข้อ แล้วประเมินสรุปตามเกณฑ์การประเมิน เช่น

- (1) แนวทางขยายอาชีพของกลุ่มจักรสานมีคู่ความสัมพันธ์ขององค์ประกอบการประเมินรวมคะแนนได้ 9 คะแนน สามารถอธิบายได้ว่าแนวทางขยายอาชีพของกลุ่มจักรสานมีความเป็นไปได้ในการนำไปใช้จริง
- (2) แนวทางขยายอาชีพของกลุ่มเลี้ยงปลา มีคู่ความสัมพันธ์ขององค์ประกอบการประเมิน รวมคะแนนได้ 3 คะแนน สามารถอธิบายได้ว่าแนวทางขยายอาชีพของกลุ่มเลี้ยงปลาเป็นรูปแบบที่มีความเป็นไปได้ต่ำมาก รูปแบบไม่สามารถนำไปใช้ได้

สรุป

แนวทางประเมินความเป็นไปได้ของการนำรูปแบบขยายอาชีพไปใช้เป็นรูปแบบที่เน้นการใช้เหตุผลเป็นหลักไม่ใช่การหาความสัมพันธ์เชิงคณิตศาสตร์ เป็นการมองหาเหตุผลด้วยวิจารณ์ญาณของตนเองเพื่อรับผิดชอบตนเอง และนำตนเองได้

ใบเสริมความรู้

ตัวอย่าง : การวิเคราะห์กำหนดตัวบ่งชี้ภายในองค์ประกอบของการประเมิน

A รูปแบบของการขยายอาชีพ	B ความยากง่ายของการบริหารจัดการ	C การรับได้ของลูกค้า	D การรับได้ของสังคมชุมชน	E ความเหมาะสมของเทคนิควิทยาการ
A1 ผลผลิต - ผักสด ผลไม้ ไร้สารพิษ A2 กระบวนการผลิต - สร้างความสมดุลในแปลงเกษตร - ไม่ใช้ปุ๋ยเคมี แต่ใช้ปุ๋ยพืชสด - ไม่ใช้สารพิษฆ่าแมลง แต่ใช้การจัดการโดยชีววิธี A3 ปัจจัยการผลิต - เมล็ดพันธุ์ ออกกานิค - เมล็ดพันธุ์ปุ๋ย พืชสดออกกานิค - จุลินทรีย์คุณภาพจากกรมวิชาการ เกษตรและกรมพัฒนาที่ดิน	B1การบริหารจัดการ - ให้งานทั้งหมด - เพิ่มทุนจากส่วนแบ่งรายได้ร้อยละ 10 - ปัจจัยการผลิตที่เน้นการพึ่งพาปัจจัยภายนอกให้น้อยที่สุด - ระบบจัดการใช้วิธีการทำงานตามขั้นตอนที่ระบุไว้ในเอกสารอย่างเคร่งครัด B2 แผนธุรกิจ - ตลาดนำการผลิต - กำหนดสาขาที่ลูกค้ามีพลังซื้อเกินได้อย่างต่อเนื่อง	C1 อยู่ในความนิยม - เป็นอาหารสุขภาพ - เป็นอาหารไร้สารพิษ C2 เป็นสิ่งจำเป็นต่อชีวิต - ผักผลไม้ต้องรับประทานทุกวัน C3 ราคา - สามารถซื้อรับประทานได้อย่างต่อเนื่อง	D1 สภาพแวดล้อม - ต้องไม่มีกลิ่นรบกวน - อากาศต้องสะอาดปลอดภัย ไร้สารพิษ - เกื้อกูลธรรมชาติแวดล้อม D2 วัฒนธรรมประเพณี - ไม่กระทบกับศีลธรรม - ไม่กระทบต่อจารีตประเพณี	E1 วิทยาการลดต้นทุน - ไม่มีมลพิษ - มีเสียงรบกวน E2 วิทยาการลดของเสีย - ไม่ทำให้แหล่งน้ำเน่าเสีย - สิ่งปฏิภณต้องมีการบำบัด

ตัวอย่าง : การวิเคราะห์ความสัมพันธ์ที่เกี่ยวข้องระหว่างตัวแปรภายในของรูปแบบการขยายอาชีพกับการรับได้ของลูกค้า

A รูปแบบการขยายอาชีพ	C การรับได้ของลูกค้า	เหตุผล	ผลการวิเคราะห์
A1 ผลผลิต - ผักสด ผลไม้ ไร้สารพิษ A2 กระบวนการผลิต สร้างความสมดุลของ แปลงเกษตร ใช้ปุ๋ยพืชสด แทนปุ๋ยเคมี และใช้การ จัดการกับแมลงโดยใช้ชีว วิธีแทนการใช้สารพิษ A3 ปัจจัยการผลิตใช้เมล็ด ผักจากระบบออแกนิก ใช้ จุลินทรีย์คุณภาพจากกรม วิชาการเกษตรและกรม พัฒนาที่ดิน	C1 อยู่ในความนิยม - เป็นอาหารสุขภาพ - เป็นอาหารไร้สารพิษ C2 เป็นสิ่งจำเป็นต่อชีวิต - ต้องรับประทานทุกวัน อย่างปลอดภัย C3 ราคา - สามารถรับประทาน ได้อย่างปลอดภัย	1. ผักสด ผลไม้ไร้สาร พิษอยู่ในความนิยมเป็น สิ่งจำเป็นต่อชีวิตต้องรับ ประทานทุกวัน 2. กระบวนการผลิต ยืนยันให้เห็นว่า เป็น ระบบที่ทำให้ผักสดผลไม้ มีคุณภาพ ไร้สารพิษ	มีความสัมพันธ์ระหว่าง AC

ตัวอย่าง : การวิเคราะห์ความสัมพันธ์ที่เกี่ยวข้องระหว่างตัวแปรภายในของรูปแบบการขยายอาชีพกับการรับได้ของสังคมชุมชน

A รูปแบบการขยายอาชีพ	D การรับได้ของสังคมชุมชน	เหตุผล	ผลการวิเคราะห์
A1 ผลผลิต - ผักสด ผลไม้ ไร้สารพิษ A2 กระบวนการผลิตด้วยการสร้างความสมดุลของการแปลงเกษตรที่ใช้ปุ๋ยพืชสดแทนปุ๋ยเคมีและใช้การจัดการกับแมลงโดยใช้ชีววิธีแทนการใช้สารพิษ A3 ปัจจัยการผลิตใช้เมล็ดผักจากระบบออแกนิก ใช้จุลินทรีย์คุณภาพจากกรมวิชาการเกษตร และกรมพัฒนาที่ดิน	D1 สภาพแวดล้อมของชุมชนไม่ต้องการกลิ่นรบกวน อากาศต้องสะอาด ไม่มีฝุ่นละอองปลอดภัยจากสารพิษ และก่อมลพิษธรรมชาติแวดล้อม D2 วัฒนธรรมประเพณีของชุมชนยึดมั่นในศีลธรรมจารีประเพณีที่มีมา	1. กระบวนการผลิตอินทรีย์เป็นระบบที่เป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อม 2. การปลูกผัก ผลไม้เป็นธุรกิจ ไม่ผิดศีลธรรมการบำรุงพืช ใช้ปุ๋ยพืชสดเป็นสิ่งที่สะอาด ไม่ใช้จุลจากรของคนซึ่งผิดจารีตความรู้สึกรักของคนในชุมชน	มีความสัมพันธ์ระหว่าง AC

กิจกรรมที่ 3

คำชี้แจง : การให้ผู้เรียนจัดทำแนวคิดการประเมินความเป็นไปได้ด้วยตนเองนี้ มีจุดประสงค์เพื่อฝึกทักษะการประยุกต์ใช้ทฤษฎีความรู้ต่าง ๆ มาบูรณาการกับประสบการณ์ของตนเองให้เป็นกรอบแนวคิดของตนเอง และเข้าใจภารกิจการประเมินความเป็นไปได้อย่างแจ่มแจ้ง

1. กรอบแนวคิดการประเมินความเป็นไปได้ของตนเอง
2. รายละเอียดในแต่ละองค์ประกอบของกรอบแนวคิด
3. เป้าหมายการประเมิน (มีอะไรบ้าง)
4. วิธีการวิเคราะห์ข้อมูล
5. วิธีการประเมิน

ภาคผนวก

รายชื่อผู้เข้าร่วมประชุมปฏิบัติการเขียนต้นฉบับเรียน
ตามหลักสูตรการศึกษานอกระบบ ระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2552
 ระหว่างวันที่ 29 มิถุนายน-3 กรกฎาคม 2552
 ณ โรงแรมแกรนด์ เดอวิลล์ กรุงเทพมหานคร

1. นางพรทิพย์	กลัارب	ผู้อำนวยการกลุ่มพัฒนาการศึกษานอกโรงเรียน
2. นางสาวพิมพ์พร	อินทจักร์	สถาบัน กศน.ภาคเหนือ
3. นางสาวสุดใจ	บุตรอากาศ	สถาบัน กศน.ภาคเหนือ
4. นางณัฐพร	เชื้อมหาวัน	สถาบันการศึกษาและพัฒนาต่อเนื่องสิรินธร
5. นางวารุณี	เผือกจันทิก	สถาบันการศึกษาและพัฒนาต่อเนื่องสิรินธร
6. นายทองจุล	ชันขาว	สถาบัน กศน.ภาคกลาง
7. นางอมรรัตน์	ศรีกระจิบ	สถาบัน กศน.ภาคตะวันออก
8. นางสาวสุรตนา	บุรณะวิทย์	สถาบัน กศน.ภาคตะวันออก
9. นางสาวสาสินี	สมทบเจริญกุล	สถาบัน กศน.ภาคตะวันออก
10. นางสาวสมทรง	นิลน้อย	สถาบัน กศน.ภาคตะวันออก
11. นายมณฑิร	ละงู	สถาบัน กศน.ภาคใต้
12. นางสาวสิริลักษณ์	จันทร์แก้ว	ศูนย์วิทยาศาสตร์เพื่อการศึกษานครศรีธรรมราช
13. นางสาวลักษณสุวรรณ	บุญไชย	ศูนย์วิทยาศาสตร์เพื่อการศึกษาตรัง
14. นายเดชพลิชฐ์	เตชะบุญ	ศูนย์วิทยาศาสตร์เพื่อการศึกษาลำปาง
15. นางพวงเพชร	วิเศษชู	ศูนย์วิทยาศาสตร์เพื่อการศึกษาสระแก้ว
16. นางอาภรณ์	เลิศกิจคุณานนท์	ศูนย์วิทยาศาสตร์เพื่อการศึกษาสระแก้ว
17. นางทิพรัตน์	สัมฤทธิ์รินทร์	ศูนย์ฝึกและพัฒนาอาชีพราษฎรไทย บริเวณชายแดนชุมพร
18. ว่าที่ร้อยตรีอัมพร	มากเพชร	ศูนย์ฝึกและพัฒนาอาชีพราษฎรไทย บริเวณชายแดนสระแก้ว
19. นายวิเชียร	ใจจิตร	ศูนย์ฝึกและพัฒนาอาชีพราษฎรไทย บริเวณชายแดนสระแก้ว
20. นายกิตติเกษม	ใจชื่น	ศึกษานิเทศ

21. นางสาวศิริพรรณ	สายหงส์	ข้าราชการบำนาญ
22. นางดุขุฎี	ศรีวัฒนาโรทัย	กลุ่มพัฒนาการศึกษาออกโรงเรียน
23. นางพรทิพย์	เข้มทอง	กลุ่มพัฒนาการศึกษาออกโรงเรียน
24. นางนันฐิณี	ศรีธัญญา	กลุ่มพัฒนาการศึกษาออกโรงเรียน
25. นางรุ่งอรุณ	ไสยโสภณ	กลุ่มพัฒนาการศึกษาออกโรงเรียน
26. นายวิวัฒน์ไชย	จันทน์สุคนธ์	กลุ่มพัฒนาการศึกษาออกโรงเรียน
27. นางพัฒนสุตา	สอนชื่อ	กลุ่มพัฒนาการศึกษาออกโรงเรียน
28. นางพิชญภา	ปิติวรา	กลุ่มพัฒนาการศึกษาออกโรงเรียน
29. นายสุรพงษ์	มันมะโน	กลุ่มพัฒนาการศึกษาออกโรงเรียน
30. นายศุภโชค	ศรีรัตนศิลป์	กลุ่มพัฒนาการศึกษาออกโรงเรียน
31. นางรุ่งลาวัลย์	พิไลวงศ์	กลุ่มพัฒนาการศึกษาออกโรงเรียน
32. นางสาวปิยวดี	คะเนสม	กลุ่มพัฒนาการศึกษาออกโรงเรียน
33. นางสาวเพชรินทร์	เหลื่องจิตวัฒนา	กลุ่มพัฒนาการศึกษาออกโรงเรียน

รายชื่อผู้เข้าร่วมประชุมปฏิบัติการบรรณาธิการสื่อแบบเรียน ตามหลักสูตรการศึกษานอกระบบ ระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551

ระหว่างวันที่ 7-10 กันยายน - 10 กันยายน 2552

ณ โรงแรมอุทองอินน์ จังหวัดพระนครศรีอยุธยา

คณะบรรณาธิการ

1. นายวิมล	จำนงบุตร	รองเลขาธิการ กศน.
2. นางพรทิพย์	กล้ารบ	ผู้อำนวยการกลุ่มพัฒนาการศึกษานอกโรงเรียน
คณะบรรณาธิการ		
3. นายประกิต	จันทร์ศรี	ผู้อำนวยการศูนย์วิทยาศาสตร์เพื่อการศึกษาตรัง
4. นายสงัด	ประดิษฐ์สุวรรณ	ผู้อำนวยการอุทยานวิทยาศาสตร์ พระจอมเกล้า ธน หัวกอก จังหวัดประจวบคีรีขันธ์
5. นายชัยกิจ	อนันตนิวัติชัย	ผู้อำนวยการศูนย์วิทยาศาสตร์เพื่อการศึกษา ตรัง
6. นายสุชาติ	มาลากรรม	ผู้อำนวยการศูนย์วิทยาศาสตร์เพื่อการศึกษา พระนครศรีอยุธยา
7. นายกัญจน์โชติ	สหพัฒนสมบัติ	ผู้อำนวยการ สำนักงาน กศน.อ.บางปะกง
8. นางทิพวรรณ	สิทธิรังสรรค์	ศูนย์ฝึกและพัฒนาอาชีพเกษตรกรรม วัดญาณ- สังวรารามวรมหาวิหาร อันเนื่องมาจากพระราชดำริ
9. นายทวี	โสมาก	ข้าราชการบำนาญ
10. นางสาวสุรีพร	เจริญนิช	ข้าราชการบำนาญ
11. นายไชโย	ม่วงบุญมี	ข้าราชการบำนาญ
12. นายอร่าม	คุ้มทรัพย์	ข้าราชการบำนาญ
13. นายชุมพล	หนูสง	ข้าราชการบำนาญ
14. นางสาวสุวรรณา	ล่องประเสริฐ	ศึกษานิเทศก์
15. นางมาลี	รัชตนาวิน	ศึกษานิเทศก์
16. นางทองพิน	ชันอาสา	ศึกษานิเทศก์
17. นางสุปรารธนา	ยุคตะนันท์	โรงเรียนบดินทร์เดชา
18. นางสาวนภาพร	อมรเดชาวัฒน์	กลุ่มพัฒนาการศึกษานอกโรงเรียน
19. นางพรทิพย์	เข็มทอง	กลุ่มพัฒนาการศึกษานอกโรงเรียน
20. นางสาวเยาวรัตน์	คำตรง	กลุ่มพัฒนาการศึกษานอกโรงเรียน
21. นางพิชญาภา	ปิติวรา	กลุ่มพัฒนาการศึกษานอกโรงเรียน

22. นางกนกพรรณ	สุวรรณพิทักษ์	กลุ่มพัฒนาการศึกษานอกโรงเรียน
23. นางอัจฉราภรณ์	ไคว์คชาภรณ์	ศึกษานิเทศก์
24. นางสาวกฤษณา	โสภี	ศูนย์ฝึกและพัฒนาอาชีพราษฎรไทยบริเวณชายแดน สระแก้ว
25. นายวิเชียร	ใจจิตร	ศูนย์ฝึกและพัฒนาอาชีพราษฎรไทยบริเวณชายแดน สระแก้ว
26. นายเริง	กองแก้ว	สำนักงาน กศน.จ.นนทบุรี
27. นางสาวอมรรัตน์	ศรีกระจิบ	สถาบัน กศน.ภาคกลาง
28. นางสาวพิมพ์พร	อินทจักร์	สถาบัน กศน.ภาคเหนือ
29. นางสาวสุรัตนา	บุรณะวิทย์	สถาบัน กศน.ภาคตะวันออก
30. นางสาวสุปรีดา	แหลมหลัก	สถาบัน กศน.ภาคตะวันออก
31. นางสาวสาลิณี	สมทบเจริญกุล	สถาบัน กศน.ภาคตะวันออก
32. นางนวลพรรณ	ศาสตร์เวช	สถาบัน กศน.ภาคตะวันออก
33. นางดุขุฎี	ศรีวัฒนาโรทัย	กลุ่มพัฒนาการศึกษานอกโรงเรียน
34. นางรุ่งอรุณ	ไสยโสภณ	กลุ่มพัฒนาการศึกษานอกโรงเรียน
35. นางนันฐิณี	ศรีธัญญา	กลุ่มพัฒนาการศึกษานอกโรงเรียน
36. นางพัฒนัสสุดา	สอนชื่อ	กลุ่มพัฒนาการศึกษานอกโรงเรียน
37. นายสุรพงษ์	มันมะโน	กลุ่มพัฒนาการศึกษานอกโรงเรียน
38. นายศุภโชค	ศรีรัตนศิลป์	กลุ่มพัฒนาการศึกษานอกโรงเรียน

เจ้าหน้าที่จัดพิมพ์ต้นฉบับ

39. นางสาวศิรินทิพย์	สุขล้อม	สำนักงาน กศน.จ.นครปฐม
40. นางสาวอัญชลีพร	แก้วพิจิตร	สำนักงาน กศน.จ.นครปฐม
41. นางสาวสิรินธร	นาคคุ้ม	สำนักงาน กศน.จ.สมุทรสาคร
42. นางสาวปิยฮาร่า	สะมัท	สำนักงาน กศน.จ.สมุทรสาคร
43. นางรุ่งลาวัลย์	พิไลวงศ์	กลุ่มพัฒนาการศึกษานอกโรงเรียน
44. นางวันวิสาข์	ทองเปรม	กลุ่มพัฒนาการศึกษานอกโรงเรียน
45. นางสาวเพชรินทร์	เหลื่องจิตวัฒนา	กลุ่มพัฒนาการศึกษานอกโรงเรียน
46. นางสาวกรวรรณ	กวีวงศ์พิพัฒน์	กลุ่มพัฒนาการศึกษานอกโรงเรียน

รายชื่อผู้เข้าร่วมประชุมบรรณาธิการหนังสือเรียน กศน.
ตามหลักสูตรการศึกษานอกระบบ ระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551
ภาคเรียนที่ 1/2552 ระหว่างวันที่ 12-14 มกราคม 2553
ณ โรงแรมอุทองอินทร์ จังหวัดพระนครศรีอยุธยา

1. นายอภิชาติ	จิระวุฒิ	เลขาธิการ กศน.
2. นายวิมล	จำนงบุตร	รองเลขาธิการ กศน.
3. นางพรทิพย์	กล้ารบ	ผู้อำนวยการกลุ่มพัฒนาการศึกษานอกโรงเรียน
4. ดร.ทองอยู่	แก้วไทรยะ	ที่ปรึกษาด้านการพัฒนาหลักสูตร กศน.
5. นายกัญจโชติ	สหพัฒน์สมบัติ	สำนักงาน กศน.อำเภอบางปะกง
6. นายศักดิ์อุดม	วรรณทวี	สำนักงาน กศน.อำเภอโขงเจียม
7. นางณัฐพร	เชื่อมหาวัน	สถาบันการศึกษาและพัฒนาต่อเนื่องสิรินธร
8. นายธวัชชัย	ใจชาญสุกิจ	สำนักงาน กศน.จ.สมุทรสงคราม
9. นางอัจฉรา	ใจชาญสุกิจ	สำนักงาน กศน.จ.สมุทรสงคราม
10. นายวิทยา	แก้วเวียงเดช	สำนักงาน กศน.จ.ชัยนาท
11. นายเริง	กองแก้ว	สำนักงาน กศน.จ.นนทบุรี
12. นางสาวปิยะฮารา	มะมัท	สำนักงาน กศน.จ.สมุทรสงคราม
13. นางสาวสิรินธร	นาคคุ้ม	สำนักงาน กศน.จ.สมุทรสงคราม
14. นายอุชู	เชื้อบ่อคา	สำนักงาน กศน.อ.หลังสวน
15. นางสาวพัชรา	ศิริพงษ์โรจน์	สำนักงาน กศน.จ.กระบี่
16. นายวิทยา	บุญนะหิรัญ	สำนักงาน กศน.จ.พังงา
17. นางภาวินันท์	สิริวัฒนาไกรกุล	สำนักงาน กศน.จ.นครราชสีมา
18. นางสาวสวลพรรณ	ศาสตร์เวช	สำนักงาน กศน.จ.นครปฐม
19. นางสาวอัญชลีพร	แก้วพิจิตร	สำนักงาน กศน.จ.นครปฐม
20. นางศิรินทร์ทิพย์	สุขล้อม	สำนักงาน กศน.จ.นครปฐม
21. นางอมรรัตน์	ศรีกระจิบ	สถาบัน กศน.ภาคกลาง
22. นางชัยยันต์	มณีสะอาด	สถาบัน กศน.ภาคใต้
23. นายสฤษดิ์ชัย	ศิริพร	สถาบัน กศน.ภาคตะวันออก
24. นางช่อทิพย์	ศิริพร	สถาบัน กศน.ภาคตะวันออก

25. นายเรืองเวช	แสงรัตน์	สถาบัน กศน.ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ
26. นายพิชิต	แสงลอย	ผู้อำนวยการสำนักงาน กศน.อำเภอนครชัยศรี
27. นายวิเชียร	ใจจิตร	ศูนย์ฝึกและพัฒนาอาชีพราษฎรไทยบริเวณชายแดน สระแก้ว
28. นางกฤษณา	โสภี	ศูนย์ฝึกและพัฒนาอาชีพราษฎรไทยบริเวณชายแดน สระแก้ว
29. นางสาวสภาพร	บุญมา	ศูนย์ฝึกและพัฒนาอาชีพราษฎรไทยบริเวณชายแดน อุดรดิตถ์
30. นายเสกขภัทร	ศรีเมือง	ศูนย์ฝึกและพัฒนาอาชีพราษฎรไทยบริเวณชายแดน อุดรดิตถ์
31. นางสาววิไล	แย้มสาขา	สถาบันการศึกษาทางไกล
32. นางสาววาสนา	โกสีย์วัฒนา	สถาบันการศึกษาทางไกล
33. นางทองพิน	ชันอาสา	ศึกษานิเทศก์
34. นางสาวสภาพรรณ	น้อยกำแหง	ศึกษานิเทศก์
35. นางอัคราภรณ์	โค้วคชาภรณ์	ศึกษานิเทศก์
36. นางสุปรารภนา	ยุกตะนันท์	สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา กทม. เขต 2
37. นางเอื้อมพร	สุเมธาวัดนะ	ศูนย์เทคโนโลยีทางการศึกษา
38. นางสรุญณ์อร	พัฒนาไพศาล	กศน.เฉลิมพระเกียรติ จ.บุรีรัมย์
39. นางสาวพิมพ์ใจ	สิทธิสุรศักดิ์	ข้าราชการบำนาญ
40. นายทวี	โอมาก	ข้าราชการบำนาญ
41. นางศิริพรรณ	สายหงส์	ข้าราชการบำนาญ
42. นายชุมพล	หนูสูง	ข้าราชการบำนาญ
43. นายไชโย	ม่วงบุญมี	ข้าราชการบำนาญ
44. นายอร่าม	คุ้มทรัพย์	ข้าราชการบำนาญ
45. นางพัฒนสุดา	สอนชื่อ	ข้าราชการบำนาญ
46. นายจำนง	วันวิชัย	ข้าราชการบำนาญ
47. นางธัญญาวดี	เหล่าพาณิชย์	ข้าราชการบำนาญ
48. นายอุทัย	หนูแดง	ข้าราชการบำนาญ
49. นางนพรัตน์	เวโรจน์เสวีวงศ์	ข้าราชการบำนาญ

50. นางดุขุฎี	ศรีวัฒนาโรทัย	กลุ่มพัฒนาการศึกษาออกโรงเรียน
51. นางสาวเขาวรัตน์	คำตรง	กลุ่มพัฒนาการศึกษาออกโรงเรียน
52. นางพรทิพย์	เข้มทอง	กลุ่มพัฒนาการศึกษาออกโรงเรียน
53. นางรุ่งอรุณ	ไสยโสภณ	กลุ่มพัฒนาการศึกษาออกโรงเรียน
54. นางสาวกนกพร	อมรเดชาวัฒน์	กลุ่มพัฒนาการศึกษาออกโรงเรียน
55. นายวิวัฒน์ไชย	จันทน์สุคนธ์	กลุ่มพัฒนาการศึกษาออกโรงเรียน
56. นายสุรพงษ์	มันมะโน	กลุ่มพัฒนาการศึกษาออกโรงเรียน
57. นายศุภโชค	ศรีรัตนศิลป์	กลุ่มพัฒนาการศึกษาออกโรงเรียน
58. นางพิชญาภา	ปิติวรา	กลุ่มพัฒนาการศึกษาออกโรงเรียน
59. นางสาววรรณพร	ปัทมานนท์	กลุ่มพัฒนาการศึกษาออกโรงเรียน
60. นางรุ่งลาวัลย์	พิไลวงศ์	กลุ่มพัฒนาการศึกษาออกโรงเรียน
61. นางสาวปิยวดี	คะเนสม	กลุ่มพัฒนาการศึกษาออกโรงเรียน
62. นางสาวเพชรรินทร์	เหลือจิตวัฒนา	กลุ่มพัฒนาการศึกษาออกโรงเรียน
63. นางสาวกวรรณ	กวีวงศ์พิพัฒน์	กลุ่มพัฒนาการศึกษาออกโรงเรียน
64. นางสาวชาลินี	ธรรมธิษา	กลุ่มพัฒนาการศึกษาออกโรงเรียน
65. นางสาวอลิศรา	บ้านชี	กลุ่มพัฒนาการศึกษาออกโรงเรียน

คณะผู้บรรณาธิการครั้งที่ 3

(วันที่ 2-5 มีนาคม 2553)

1. นางดุขุฎี	ศรีวัฒนาโรทัย	กลุ่มพัฒนาการศึกษาออกโรงเรียน
2. นายอุทัย	หนูแดง	ข้าราชการบำนาญ
3. นายพิชิต	แสงลอย	ผู้อำนวยการสำนักงาน กศน.อำเภอนครชัยศรี
4. นายวิเชียร	ใจจิตร	ศูนย์ฝึกและพัฒนาอาชีพราษฎรไทยบริเวณชายแดน สระแก้ว
5. นางสาวกฤษณา	โสภี	ศูนย์ฝึกและพัฒนาอาชีพราษฎรไทยบริเวณชายแดน สระแก้ว
6. นายสุธี	วรประดิษฐ์	สำนักงาน กศน.จ.ตราด
7. นางอุบล	ทัศนโกวิท	ผู้อำนวยการสำนักงาน กศน.อำเภอสันทราย
8. นายสกล	พรหมภิญโญ	กศน.อำเภอบ้านธิ

คณะผู้บรรณาธิการครั้งที่ 1

(วันที่ 7-10 กันยายน 2552)

1. นางดุขฎิ ศิริวัฒนาโรทัย
2. นายวิเชียร ใจจิตร
3. นางสาวกฤษณา ไสภี
4. นางสาวทิพย์วรรณ สิทธิรังสรรค์

กลุ่มพัฒนาการศึกษานอกโรงเรียน
ศูนย์ฝึกและพัฒนาอาชีพราษฎรไทยบริเวณชายแดน
สระแก้ว
ศูนย์ฝึกและพัฒนาอาชีพราษฎรไทยบริเวณชายแดน
สระแก้ว
ศูนย์ฝึกและพัฒนาอาชีพเกษตรกรรม วัดญาณสังวร
รามวรมหาวิหาร อันเนื่องมาจากพระราชดำริ

คณะผู้บรรณาธิการครั้งที่ 2

(วันที่ 12-15 มกราคม 2553)

1. นางดุขฎิ ศิริวัฒนาโรทัย
2. นายอุทัย หนูแดง
3. นายเสกขภัทร ศรีเมือง
4. นางสาวสุภาพร บุญมา
5. นางสาวกฤษณา ไสภี
6. นายวิเชียร ใจจิตร
7. นายพิชิต แสงลอย

กลุ่มพัฒนาการศึกษานอกโรงเรียน
ข้าราชการบำนาญ
ศูนย์ฝึกและพัฒนาอาชีพราษฎรไทยบริเวณชายแดน
อุตรดิตถ์
ศูนย์ฝึกและพัฒนาอาชีพราษฎรไทยบริเวณชายแดน
อุตรดิตถ์
ศูนย์ฝึกและพัฒนาอาชีพราษฎรไทยบริเวณชายแดน
สระแก้ว
ศูนย์ฝึกและพัฒนาอาชีพราษฎรไทยบริเวณชายแดน
สระแก้ว
ผู้อำนวยการสำนักงาน กศน.อำเภอนครชัยศรี

คณะผู้จัดทำ

ที่ปรึกษา

1. นายประเสริฐ	บุญเรือง
2. ดร.ชัยยศ	อัมสุวรรณ์
3. นายวัชรินทร์	จำปี
4. ดร.ทองอยู่	แก้วไทรสะ
5. นางรักษณา	ตันทวาทไธ

ผู้เขียนและเรียบเรียง

1. นายอุทัยหนูแดง

คณะทำงาน

1. นายสุรพงษ์	มันมะโน
2. นายศุภโชค	ศรีรัตนศิลป์
3. นางสาววรรณพร	ปีทมานนท์
4. นางสาวศรัณญา	กุลประดิษฐ์
5. นางสาวเพชรินทร์	เหลือจิตวัฒนา

ผู้พิมพ์ต้นฉบับ

1. นางปิยวดี	คะเนสม
2. นางเพชรินทร์	เหลือจิตวัฒนา
3. นางสาวกรวรรณ	กวิวงศ์พิพัฒน์
4. นางสาวชาลิณี	ธรรมธิยา
5. นางสาวอริสรา	บ้านชี

ผู้ออกแบบปก

1. นายศุภโชค	ศรีรัตนศิลป์

เลขธิการ กศน.

รองเลขธิการ กศน.

รองเลขธิการ กศน.

ที่ปรึกษาด้านการพัฒนาหลักสูตร กศน.

ผู้อำนวยการกลุ่มพัฒนาการศึกษา
นอกโรงเรียน

ข้าราชการบำนาญ

กลุ่มพัฒนาการศึกษา
นอกโรงเรียน

กลุ่มพัฒนาการศึกษา
นอกโรงเรียน

กลุ่มพัฒนาการศึกษา
นอกโรงเรียน

กลุ่มพัฒนาการศึกษา
นอกโรงเรียน

กลุ่มพัฒนาการศึกษา
นอกโรงเรียน

กลุ่มพัฒนาการศึกษา
นอกโรงเรียน

กลุ่มพัฒนาการศึกษา
นอกโรงเรียน

กลุ่มพัฒนาการศึกษา
นอกโรงเรียน

กลุ่มพัฒนาการศึกษา
นอกโรงเรียน

กลุ่มพัฒนาการศึกษา
นอกโรงเรียน

กลุ่มพัฒนาการศึกษา
นอกโรงเรียน